

deisis

Nr. 31 / 2023

Revistă de Cultură și Spiritualitate / Zeitschrift für Kultur und Spiritualität

deisis

Revistă de Cultură și Spiritualitate
editată de **Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania,**
Europa Centrală și de Nord

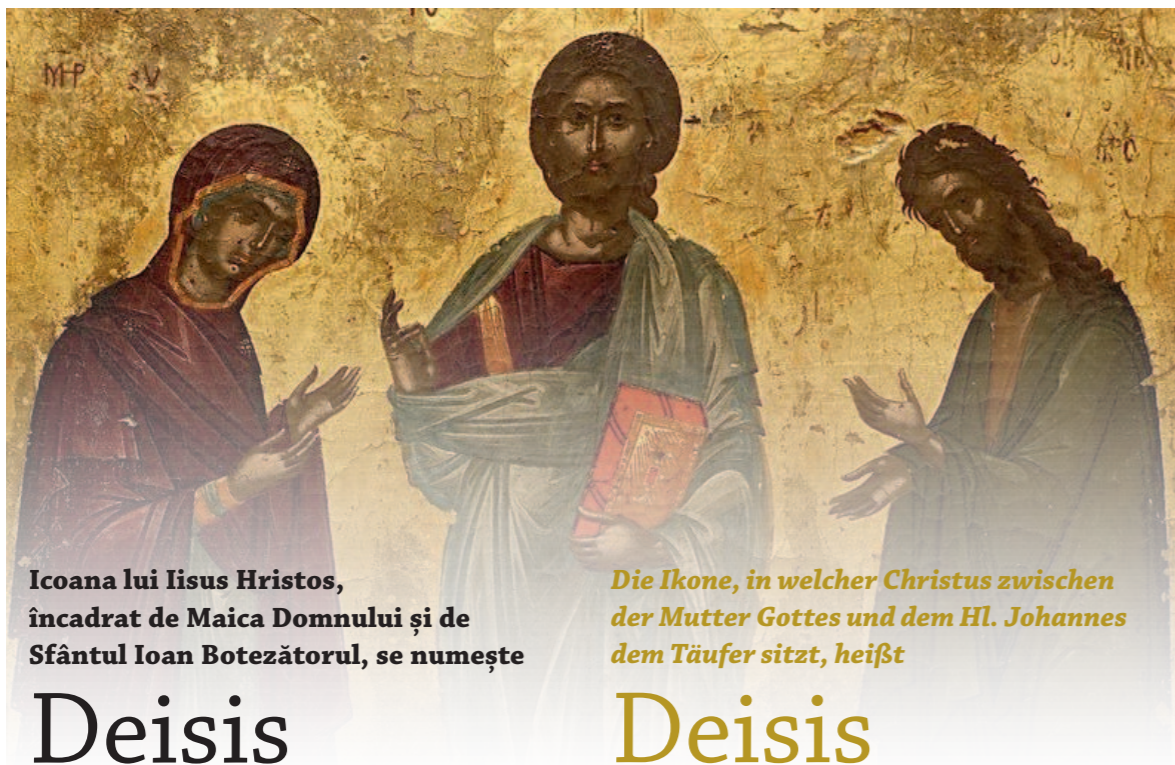
Nr. 31/2023

Zeitschrift für Kultur und Spiritualität
herausgegeben von der Rumänischen Orthodoxen Metropole
für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa

Tema anului:
„Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice”
și „Anul comemorativ al innografilor și cântăreților
bisericești (psalți)”

Thema des Jahres:
„Das Jubiläumsjahr der Seelsorge für ältere Menschen“
und „Das Gedenkjahr der Kirchenhymnenschreiber und
Kirchensänger (Psalter)“

Icoana lui Iisus Hristos, încadrat de Maica Domnului și de Sfântul Ioan Botezătorul, se numește

Deisis

adică rugăciune stăruitoare de mijlocire. Este imaginea bisericii rugându-se. Hristos ca Judecător ține Sfânta Evanghelie în mână, semn că judecata Lui este după cuvântul evanghelic. Dar prezența Maicii Domnului și a Sfântului Ioan Botezătorul arată cum judecata lui Hristos ține seama și de limitele sau de nevoile oamenilor, mijlocite de către Maica Domnului și de Sfântul Ioan. **DEISIS** este icoana în care se răsfrânge viziunea lui Dumnezeu asupra persoanei umane. Mai mult, Fecioara Maria și Sfântul Ioan întruhidează ideea divină despre masculin și feminin, astfel încât credinciosul care privește icoana se judecă pe sine raportându-se la această idee sau model. **DEISIS** mai arată și înțelepciunea lui Dumnezeu în expresiile Sale graduale. În centru este totalitatea conținutului Cuvântului întrupat în Hristos, Dumnezeu și om. Apoi, aceeași înțelepciune, descoperindu-se treptat, iese din Hristos și se manifestă în întruhipările Sale istorice, umane și pilduitoare: în Fecioara Maria și în Sfântul Ioan.

Die Ikone, in welcher Christus zwischen der Mutter Gottes und dem Hl. Johannes dem Täufer sitzt, heißt

Deisis

also inbrünstiges, vermittelndes Gebet. Es ist das Bild der Kirche im Gebet. Christus hält als Richter das Evangelium in der Hand, ein Zeichen dafür, dass sein Urteil nach dem Wort des Evangeliums getroffen wird. Die Anwesenheit Seiner Mutter und des Hl. Johannes des Täufers aber zeigt, dass Christus in seinem Urteil die von der Gottesmutter und dem Hl. Johannes vermittelnden Grenzen und Bedürfnisse der Menschen berücksichtigt. **DEISIS** ist die Ikone, in der die Vision Gottes über die menschliche Person ihren Ausdruck findet. Mehr noch verkörpern die Jungfrau Maria und der Hl. Johannes die göttliche Vorstellung von „männlich“ und „weiblich“, so dass der Gläubige, der die Ikone betrachtet, gemäß dieser Vorstellung oder dieses Modells über sich selbst nachdenkt. **DEISIS** zeigt auch die Weisheit Gottes in ihren stufenweisen Wirklichkeiten. Im Zentrum steht die Ganzheit des fleischgewordenen Logos in Christus, Gott und Mensch. Dieselbe Weisheit, sich stufenweise offenbarend, von Christus her kommend, manifestiert sich in Seinen geschichtlichen, menschlichen und modellhaften Gestalten: in der Jungfrau Maria und im Hl. Johannes.

Mitropolia Ortodoxă Română
pentru Germania, Europa Centrală
și de Nord
**Rumänische Orthodoxe
Metropole für Deutschland
Zentral- und Nordeuropa**
Fürther Straße 166–168
D-90429 Nürnberg
Telefon +49 911-326910
Fax +49 911-3236912
E-Mail mitropolia@mitropolia-ro.de
Site <http://www.mitropolia-ro.de>

Episcopia Europei de Nord
**Rumänische Orthodoxe Diözese
von Nordeuropa**
Hässlingsbyvägen 7
136 91 Haninge – Stockholm, Suedia

E-Mail secretariat@episcopiascandinavia.se
Telefon +46 853 035 600
Fax +46 853 035 601
Site <http://www.episcopiascandinavia.se>

Centrul Bisericesc München
Kirchenzentrum München
Kastelburgstraße 84–88
D-81245 München
Telefon +49 89-66060884
Fax +49 89-54572058
E-Mail secretariat@cbrom.de
Site <http://www.cbrom.de>

Contact Redacția Revistei
Kontakt zur Redaktion
deisis@cbrom.de

Impressum

Coperta față / Umschlag Vorderseite:

Sfânta Liturghie în sobor săvârșită cu prilejul Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei și Luxemburgului la 29 aprilie 2023, în basilica mănăstirii benedictine „Sfântul Maurițius” și „Sfântul Ierarh Nicolae” din Niederaltaich.
Die Heilige Liturgie, die anlässlich der Diözesanversammlung der Rumänisch-Orthodoxen Erzdiözese für Deutschland, Österreich und Luxemburg am 29. April 2023 in der Basilika des Benediktiner Klosters „Heiliger Mauritius“ und „Heiliger Bischof Nikolaus“ in Niederaltaich gefeiert wurde.

Coperta spate / Umschlag Hinterseite:

Călugărirea Maicii Elisabeta pe seama Mănăstirii „Sf. Cuv. Siluan Atonitul” din cadrul Centrului Bisericesc Românesc din München – 24 martie 2023 (fotografia de sus).
Fetițele care au deschis procesiunea pentru Slujba de călugărie a Maicii Elisabeta - 24 martie 2023 (fotografia de jos).
Mönchweihe von Schwester Elisabeta im Kloster „St. Siluan der Athonit“, welches zum Rumänischen Kirchenzentrum in München gehört – 24. März 2023 (obere Fotografie).
Die kleinen Mädchen, die die Profession für die Mönchweihe von Schwester Elisabeta eröffnet haben – 24. März 2023 (untere Fotografie).

Așteptăm cu interes întrebări, opinii, articole sau comentarii spre publicare la adresa /
Wir freuen uns über Ihre Meinung, über Fragen und Artikel an: deisis@cbrom.de

Colegiu de redacție / Redaktionskollegium:

Înaltpreasfințitul Mitropolit Serafim
Preasfințitul Episcop Macarie al Europei de Nord
Preasfințitul Episcop-vicar Sofian Brașoveanul
(Redactor responsabil / Verantwortlicher Redaktor)

Colaboratori / Mitarbeiter:

Pr. Prof. Dr. Daniel Benga
Pr. Teodor Cristian Ștefan
Ierom. Dr. Ioan Popoiu
Pfr. Dr. Jürgen Henkel
Bianca Deaconu, Alexandra Ștefan
Sibylle Ciripoi, Dorica Roth
Christoph Warning, Günter Pflanzner

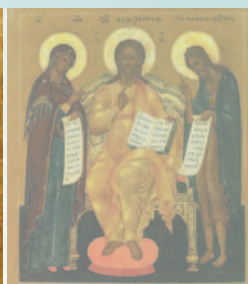
Tehnoredactare / Gestaltung:

Udo Zerbes

Tipărit și legat la / Druck und Bindung:

Tipografia Cărților Bisericești
Intrarea Miron Cristea nr. 6, 040162 București
Tel.: 021.335.21.29; 0727.320.602
E-mail: secretariat.tipografie@patriarhia.ro
tipografia@patriarhia.ro; cartibisericesti.ro

Cuprins Inhalt

Editorial

Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc

Persoanele în vârstă în familia creștină
și în Biserică..... 5

Pastoralia

Mitropolit † Dr. Serafim Joantă

Episcop † Dr. Macarie Drăgoi

Fragmente din pastoralele ierarhilor scrise
cu prilejul Praznicului Nașterii Domnului
2022 și al Praznicului Învierii
Domnului 2023 20

Interviu DEISIS

Interviu cu Preasfințitul Episcop Vicar

† Dr. Sofian Brașoveanul,

realizat de Alexandra Ștefan

Ortodoxia în Germania:
Realități și perspective..... 41

Tema anului: „Anul omagial al pasto- rației persoanelor vârstnice” și „Anul comemorativ al imnografilor și cântă- reților bisericești (psalți)”

Dr. Costion Nicolescu

Arta de a îmbătrâni frumos 65

Editorial

Pfr. Prof. Dr. Vasile Mihoc

Senioren in der christlichen Familie
und in der Kirche..... 12

Hirtenbriefe

Mitropolit † Dr. Serafim Joantă

Bischof † Dr. Macarie Drăgoi

Ausschnitte aus den Bischöflichen
Pastoralbriefen, geschrieben zum Fest
der Geburt des Herrn 2022 und zum Fest
der Auferstehung des Herrn 2023 29

Das DEISIS Interview

Interview mit Seiner Exzellenz Weihbischof

† Dr. Sofian von Kronstadt,

von Alexandra Ștefan

Die Orthodoxie in Deutschland:
Realitäten und Perspektiven 53

Thema des Jahres: „Das Jubiläumsjahr der Seelsorge für ältere Menschen“ und „Das Gedenkjahr der Kirchenhymnen- schreiber und Kirchensänger (Psalter)“

Dr. Costion Nicolescu

Die Kunst, in Schönheit alt zu werden 76

Pr. Prof. Dr. Dorin Oancea
Senectutea –
vârsta împlinirii duhovnicești 87

Dr. Cristina Benga
Schimbările legate de vârstă și impactul lor
asupra emoțiilor și asupra gândirii..... 101

Protos. Chiril Socaciu
Asistență duhovnicească în cadrul
„Dorința inimii” din Bavaria..... 112

Pr. Lect. Dr. Matei Zaharia
Macarie Ieromonahul, părintele
psaltichiei românești (1770–1836) –
două sute de ani de la tipărirea primelor
cărți de muzică bisericească în limba
română..... 118

▣ **Călăuzirea tinerei generații: Perspective și mărturii**

Bianca Deaconu
Împlicarea preotesei
în activitățile cu tinerii
și copiii parohiei sau
(Re)descoperirea Iubirii
prin iubire..... 137

Arhim. Nicodim Petre
Biserica,
spațiu al împrietenirii
tânărului cu Dumnezeu 146

▣ **Miscellanea**

Răzvan Bucuroiu
Al cincilea anotimp scandinav 159

Imagini de la Centrele Eparhiale 168

Pfr. Prof. Dr. Dorin Oancea
Das Alter –
Zeit der geistigen Erfüllung..... 94

Dr. Cristina Benga
Altersbedingte Veränderungen und ihre
Auswirkungen auf Gefühle und Denken.... 106

Protos. Chiril Socaciu
Seelsorge für „Herzenswunsch“
Hospizmobil in Bayern 115

Pfr. Lekt. Dr. Matei Zaharia
Macarie der Hieromonk, der Vater der
rumänischen Psalmodie (1770–1836) –
zweihundert Jahre seit dem Druck der
ersten Kirchenmusikbücher in
rumänischer Sprache 127

▣ **Die Führung der jungen Generation: Perspektiven und Zeugnisse**

Bianca Deaconu
Die Anteilnahme der Priestersfrau an der
Aktivitäten-Gestaltung mit Jugendlichen
und Kindern der Gemeinde oder die
(Wieder)entdeckung der Liebe durch
die Liebe..... 141

Arhim. Nicodim Petre
Die Kirche als Ort, an dem junge
Menschen mit Gott Freundschaft
schließen können 152

▣ **Miscellanea**

Răzvan Bucuroiu
Die fünfte skandinavische Jahreszeit 163

Bilder von den Eparchialzentren 168

Editorial

Persoanele în vârstă în familia creștină și în Biserică

Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc

Familia, această minunată creație a lui Dumnezeu, cuprinde persoane de diferite vârste, toate având locul și rolul lor, toate legate între ele în mod minunat prin legăturile dragostei. Acolo unde aceste legături sunt slăbite, fiind înăbușite de interese egoiste, acolo unde unul sau altul dintre membri nu-și mai află locul firesc, acolo unde nu se mai recunoaște locul firesc al celuilalt, nu mai avem de-a face cu o familie sănătoasă, ci cu una bolnavă, cu răni ale păcatului, care devin tot mai adânci și tot mai grele. Iar sănătatea unei familii se vedește, în primul rând, în cinstirea celor în vârstă, a bunicilor și a părinților.

Pentru credincioșii Vechiului Testament, ca și pentru toți membrii Bisericii lui Hristos, cinstirea oamenilor în vârstă este nu numai ceva care ține de însăși ordinea firii, ci este poruncă dumnezeiască. Între îndatoririle față de aproapele, așa cum se desprind ele din scrierile sfinte, cinstirea prin vorbă și prin faptă a persoanelor în vârstă ocupă un loc distinct. Evreii și orientalii, în general, au onorat pe oamenii în vârstă. „Înainte celui cărunț să te scoli – poruncește Legea lui Moise –, să cinstești fața bătrânului și să te temi de Domnul Dumnezeul tău” (Lev 19, 32). După Sfânta Scriptură, atingerea vârstei înaintate este ceva de dorit, este o răsplată a unei vieți evlavioase și un semn al bunăvoinței dumnezeiești (Fac 15, 15; Ieș 20, 12), și acea societate este binecuvântată în care oamenii trăiesc până la bătrânețile lor (Is 65, 20; Zah 8, 4). Desigur, Biblia vorbește și de neajunsurile

Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc.

vârstei înaintate (cf. Ps 70, 10), descrise plastic în Ecclesiast 12, 2-7, dar Dumnezeu îi încredințează pe bătrâni de purtarea Sa de grijă prin glasul profetului Isaia: „Până la bătrânețea voastră, Eu sunt Același, până la adâncile voastre căruntețe, Eu vă voi ocroti” (Is 46, 4). Astfel încât credinciosul își așteaptă bătrânețea cu credință și cu bună nădejde (Ps 70, 18-19).

Rezumând oarecum această îndatorire a cinstirii celor în vârstă, interpretarea talmudică întreabă: „Cine este sigur de cer (adică de moștenirea Împărăției cerești, n. n.)?”; și răspunde: „Cel care cinstește pe cei bătrâni!” Răutatea caldeenilor se vede din faptul că ei n-au cruțat „nici pe bătrâni, nici pe cei încărunțiți” (II Paral 36, 17).

În Sfânta Scriptură, înțelepciunea este înfățișată uneori ca un atribut al bătrâneții (Iov 12, 20; 15, 10; 32, 7; III Regi 12, 6.8), deși singură vârsta nu este îndeajuns pentru a te bucura de considerație din partea semenilor, iar Dumnezeu poate să dăruiască cuiva înțelepciune indiferent de vârsta sa. Dacă tinerii sunt învățați să respecte pe cei în vârstă, căci „podoabă a celor bătrâni (este) părul lor cărunț” (Prov 20, 29), condamându-se cu asprime purtarea insolentă a tinerilor față de vârstnici (Is 3, 5; Plângeri 5, 12), apare însă o condiție, aceea a pietății, singura prin care cineva dobândește înțelepciunea. „Bătrânețea, spune înțeleptul autor al Proverbelor, este o cunună strălucitoare; ea se află mergând pe calea cuvișiei” (Prov 16, 31; cf. Iisus Sirah 4, 12-13).

Despre respectul ce li se cuvine bătrânilor ni se vorbește și în Noul Testament, care învață, totodată, că oamenii în vârstă sunt chemați să-

Bucuria momentelor petrecute de bunici împreună cu nepoții.

Trupul celor înaintați în vârstă este slăbit dar sufletul poate fi mai puternic ca niciodată.

și aducă aportul lor la bunul mers al vieții Bisericii. Între recomandările Apostolului Pavel către Timotei se cuprind și acestea: „Pe cel bătrân să nu-l înfrunți, ci să-l îndemni ca pe un părinte” (1 Tim 5, 1a); și: „Pe femeile bătrâne îndeamnă-le ca pe niște mame” (1 Tim 5, 2a). Ce frumos sună aceste îndemnuri apostolice! În calitatea sa de episcop al Efesului, Timotei, deși este tânăr (cf. 1 Tim 4, 14), are autoritate asupra tuturor membrilor Bisericii, de toate vârstele. Apostolul îl îndeamnă însă să-și exercite această autoritate și chemarea sa de a fi învățătorul și îndreptătorul credincioșilor nu numai fără a ieși din îndatorirea cinstirii celor în vârstă, ci, dimpotrivă, ajutându-i pe aceștia să-și afle locul convenit și să-și aducă contribuția la bunul mers al comunității bisericești.

Într-adevăr, în continuarea îndemnelor din 1 Tim 5, Apostolul se referă la o slujire specifică în Biserică a unora dintre văduvele creștine. În Sfânta Scriptură se afirmă în repetate rânduri că Dumnezeu este Părintele și apărătorul văduvelor și al orfanilor (Ps 67, 5; 145, 9; Osea 14, 3; cf. Prov 15, 25; Ier 49, 11). Biserica are îndatorirea de a-și manifesta atenția față de astfel de persoane pe care Tatăl ceresc le are în special în grija Sa. În acea epocă, în care nu existau pensionari, iar o asistență socială propriu-zisă era inexistentă, situația materială a văduvilor și în special a femeilor văduve era, de multe ori, foarte grea, astfel încât iubirea frățească a credincioșilor era chemată să se manifeste în mod concret prin

grija față de aceste persoane fără vreun sprijin din altă parte. În 1Tim 5, 3-16, Apostolul se referă în mod special la îndatorirea Bisericii și, deci, a episcopului Timotei față de văduve. Numai că el face niște distincții. Într-adevăr, Apostolul împarte văduvele în trei categorii:

1) Văduvele care au copii și (sau) nepoți, deci cele care nu sunt singure, ci au un sprijin din partea acestor membri ai familiilor lor. Împlinind porunca cinstirii părinților, aceștia vor avea ei înșiși grijă de mamele sau bunicile lor rămase văduve (1 Tim 5, 4). Apostolul insistă că „dacă cineva nu poartă grijă de ai săi și mai ales de casnicii săi, s-a lepădat de credință și este mai rău decât un necredincios” (1 Tim 5, 8). Aceste văduve intră, așadar, în grija familiilor lor, pentru ca „Biserica să nu fie împovărată, ci să poată ajuta pe cele cu adevărat văduve” (1 Tim 5, 16).

2) Văduvele tinere, de care i se spune lui Timotei „să se ferească” (1 Tim 1, 11), ele putând fi (cum au și fost uneori, constată Epistola) pricină de sminteală și de tulburare în Biserică, pentru care Apostolul recomandă că cel mai bine este să se recăsătorească și să-și găsească rostul într-o nouă familie (1 Tim 5, 11-15).

3) „Cele cu adevărat văduve” (1 Tim 5, 16b), a căror ajutorare intră în grija Bisericii. La această categorie, Apostolul insistă mai mult. Pentru că, dintre acestea, unele (multe) își vor găsi un loc și o vocație de slujire practică în comunitatea bisericească. Este vorba, desigur, de femei evlavioase, care au trăit până atunci o viață aleasă de slujire în familie și în comunitate, încât și acum, că sunt văduve, deci și mai eliberate de alte îndatoriri, Biserica va putea beneficia de experiența lor, ca și de disponibilitatea lor de slujire. Ele sunt adevărate „diaconițe”, despre existența și rolul cărora avem destule mărturii în vechea literatură creștină. Multe își vor da chiar viața pentru Hristos, devenind sfinte și pe drept venerate mucenice.

Iată cum se exprimă Apostolul despre aceste femei: „Cea cu adevărat văduvă și rămasă singură are nădejdea în Dumnezeu și stăruiește în cereri și în rugăciuni, noaptea și ziua... Să fie înscrisă între văduve cea care nu are mai puțin de șaiszeci de ani și a fost femeia unui singur bărbat; dacă are mărturie de fapte bune: dacă a crescut copii, dacă a fost primitoare de străini, dacă a spălat picioarele sfinților, dacă a venit în ajutorul celor strâmtorați, dacă s-a ținut stăruitor de tot ce este lucru bun” (1 Tim 5, 5.9-10). „Înscrisă între văduve” înseamnă, am spune, deja un statut oficial în Biserica locală. Iar condițiile acestei „înscrieri” ne amintesc de cele cerute pentru candidații la hirotonie (1 Tim 3, 2-13), în care este cuprinsă și o referire la femei, întrebarea fiind dacă e vorba de femeile viitorilor diaconi sau de cele care urmează a fi selectate pentru o „diaconie” proprie, de felul celor „înscrise între văduve”: „Femeile (lor?), de asemenea, să fie

cuviincioase, neclevetitoare, cumpătate, credincioase întru toate” (1 Tim 3, 11).

În Epistola către Tit avem, de asemenea, un important text privind nu numai virtuțile, ci și un aport concret al oamenilor în vârstă în viața Bisericii. Întâi, un cuvânt pentru bătrâni: „Bătrânii să fie treji, cinstiți, întregi la minte, sănătoși în credință, în dragoste, în răbdare” (Tit 2, 2). Desigur, nu numai pentru propria lor mântuire, ci și ca exemple și îndemn pentru ceilalți. Iar în continuare, un cuvânt mai cuprinzător pentru femeile în vârstă: „Bătrânele, de asemenea, să aibă, în înfățișare, sfințită cuviință, să fie neclevetitoare, nerobite de vin mult, să învețe de bine, ca să înțeleptească pe cele tinere să-și iubească bărbații, să-și iubească copiii, să fie cumpătate, curate, gospodine, bune, plecate bărbaților lor, ca să nu fie defăimat cuvântul lui Dumnezeu” (Tit 2, 3-5).

Prin aceste îndemnuri, Apostolul arată cât de importante sunt pilda propriei vieți și învățăturile sănătoase pe care bătrânii pot și trebuie le dea celor mai tineri, atât în familia proprie, cât și în Biserică. Atât bărbații, cât și femeile în vârstă pot contribui major la propășirea vieții bisericești și la sporirea în credință și în virtute a tuturor membrilor Bisericii.

Cei mici pot învăța atât de multe de la cei vârstnici.

Atingem aici un punct esențial privind pastorația vârstnicilor și rolul acestora în slujirea comunității. Învățătura Apostolului Pavel expusă în cuvinte ca cele citate mai sus este de o foarte mare actualitate. Și în vremea noastră, dincolo de grija și de îndatorirea păstorului bisericesc în ce privește purtarea atentă, reverențioasă față de cei în vârstă, constatăm cât de importantă poate și trebuie să fie contribuția slujirii acestora pentru buna desfășurare a vieții comunitar-bisericești. Fiecare preot de vocație are minunate experiențe în această privință. În viața de zi cu zi a oricărei biserici locale, credincioșii și credincioasele în vârstă își găsesc firesc locul și chemarea în slujirea practică a Bisericii. Eliberați de obligațiile cu care

Bătrânii casei îi pot călăuzi pe cei mai tineri.

fuseseră încărcăți anterior, pentru câștigarea pâinii zilnice, apoi, în familie, la creșterea propriilor copii, credincioșii vârstnici pot deveni cei mai fideli și cei mai eficienți ajutători ai preotului, de la cântarea în strană, de la desfășurarea lucrării educativ-catehetice în parohie, de la îngrijirea sfântului locaș și contribuția la tot ceea ce ține de buna rânduială în biserică și pe lângă biserică, până la o bună organizare și o eficientă activitate caritativ-socială. Este o mare lipsă atunci când sunt ignorate aceste aspecte și când, din lipsa de înțelegere și de implicare a slujitorilor bisericești, se risipesc nenumăratele posibilități pe care le oferă aportul activ și bine coordonat al acestor credincioși.

Iar familia care are bătrâni vrednici de cinste și în care acestora li se poartă cinstirea cuvenită, este, cu adevărat, binecuvântată. Acolo unde lipsește dragostea față de cei în vârstă, lipsește și binecuvântarea. A cincea poruncă dumnezeiască cere imperativ: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământul pe care Domnul Dumnezeul tău ți-l va da ție” (Ieș 20, 12). Sfântul Apostol Pavel constată că aceasta este porunca cea dintâi care este împreună cu o făgăduință (Efes 6, 2). A cinsti pe părinți, o poruncă a firii, am zice, înseamnă a-i iubi cu adevărat, a le dori și a le face tot binele cu putință, a te ruga pentru ei și a-i asculta, după cuvântul înțeleptului: „Fiule, păzește povața tatălui tău și nu lepăda îndemnul maicii tale” (Pilde 6, 20); și în conformitate cu porunca Apostolului Pavel: „Copii, ascultați pe părinții voștri în Domnul, că aceasta este cu dreptate” (Efes 6, 1).

Famiile tinere se lipsesc de cel mai mare dar și ajutor atunci când aleg să se îndepărteze sau să-i îndepărteze pe părinți și pe bunici din preajma lor. Ce fericiți cresc copiii unei familii avându-i aproape spiritual și, dacă se poate, și fizic pe bunicii și, eventual, și pe străbunicii lor! Cât de bogată și cât de fericită este casa în care se regăsesc toate vârstele, toți cei care, firesc, sunt parte a familiei! Când dintr-o familie lipsesc bătrânii, organis-

La bătrânețe omul își găsește puterea în Cuvântul lui Dumnezeu.

mul familial este sărac, ca un organism din care au fost amputate anumite organe, devenind astfel un organism neîmplinit și schilodit.

Acolo unde viața familiei este cea a unui trup viu, fiecare mădular împlinindu-și chemarea și îndatoririle specifice, în desăvârșită armonie cu toate celelalte mădulare ale trupului, lucrurile merg atât de bine și atât de frumos, fericindu-i și împlinindu-i pe toți membrii ei și fiind o pildă frumoasă pentru toți cei din jur! Însă familia poate a se realiza astfel numai acolo unde celor în vârstă li se acordă ascultarea, cinstirea și îngrijirea cuvenite, în atmosfera caldă a iubirii reciproce, avându-și izvorul și puterea în iubirea și în harul lui Hristos, Domnul nostru.

Leviticul 19,

32 Înaintea celui cărunt să te scoli, să cinstești fața bătrânului și să te temi de Domnul, Dumnezeul tău: Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru!

Editorial

Senioren in der christlichen Familie und in der Kirche

Pfr. Prof. Dr. Vasile Mihoc

Die Familie, diese wunderbare Schöpfung Gottes, besteht aus Menschen unterschiedlichen Alters, die alle ihren Platz und ihre Rolle haben, alle wunderbar verbunden durch die Bande der Liebe. Dort, wo diese Bande geschwächt sind, erstickt durch egoistische Interessen, dort, wo einer oder der andere seinen natürlichen Platz nicht mehr findet, dort, wo der natürliche Platz des anderen nicht mehr anerkannt wird, haben wir es nicht mehr mit einer gesunden Familie zu tun, sondern mit einer kranken, mit Wunden der Sünde, die immer tiefer und schwerer werden. Die Gesundheit einer Familie zeigt sich vor allem in der Ehrung der Älteren, der Großeltern und Eltern.

Für die Gläubigen des Alten Testaments, wie auch für alle Mitglieder der Kirche Christi, ist die Ehrung der Älteren nicht nur etwas, das der natürlichen Ordnung entspricht, sondern ein göttliches Gebot. Unter den

Zeremonie zur Würdigung seiner gesamten Lehr- und Forschungstätigkeit (Hermannstadt 2018).

Pflichten gegenüber dem Nächsten, wie sie sich aus den Heiligen Schriften ergeben, hat die Ehrung der älteren Menschen in Wort und Tat einen besonderen Stellenwert. Die Juden und die Orientalen im Allgemeinen haben die Älteren geehrt. „Du sollst vor grauem Haar aufstehen, das Ansehen eines Greises ehren und deinen Gott fürchten. Ich bin der HERR.“ (Lev 19,32). Nach der Heiligen Schrift ist das Erreichen eines hohen Alters wünschenswert, es ist die Belohnung für ein gottesfürchtiges Leben und ein Zeichen des göttlichen Wohlwollens (Gen 15, 15; Ex 20, 12), und jene Gesellschaft ist

Die Freude und gegenseitige Unterstützung zwischen Jungen und Älteren.

gesegnet, in der die Menschen bis in ihr hohes Alter leben (Jes 65, 20; Zech 8, 4). Natürlich spricht die Bibel auch von den Nachteilen des hohen Alters (vgl. Ps 70, 10), bildhaft beschrieben in Koh 12, 2-7, aber Gott versichert die Älteren seiner Fürsorge durch die Stimme des Propheten Jesaja: „Bis ins Alter bin ich derselbe, / bis zum grauen Haar werde ich schleppen. Ich habe es getan / und ich werde tragen, / ich werde schleppen und retten.“ (Jes 46, 4). So dass der Gläubige sein hohes Alter mit Glauben und guter Hoffnung erwartet (Ps 70, 18-19).

Zusammenfassend lässt sich diese Pflicht, die Älteren zu ehren, folgendermaßen aus dem talmudischen Verständnis ableiten: „Wer ist sicher vor dem Himmel (wer erbt das himmlische Königreich)?“ Und die Antwort lautet: „Wer die Älteren ehrt!“ Die Bosheit der Chaldäer zeigt sich darin, dass sie „weder die Alten noch die Grauhaarigen“ geschont haben (2 Chr 36, 17).

In der Heiligen Schrift wird Weisheit manchmal als ein Attribut des Alters dargestellt (Ijob 12, 20; 15, 10; 32, 7; 1 Kön 12, 6.8), obwohl das Alter allein nicht ausreichend ist, um die Anerkennung von anderen zu genießen, und Gott kann jedem Weisheit verleihen, unabhängig von seinem Alter. Wenn junge Leute gelehrt werden, die Älteren zu respektieren, denn „die Zier der Alten ihr graues Haar.“ (Spr 20, 29), und das unverschämte Verhalten der Jugend gegenüber den Älteren streng verur-

teilt wird (Jes 3, 5; Klgl 5, 12), so gibt es doch eine Bedingung, die Frömmigkeit, durch die allein jemand Weisheit erlangt. „Graues Haar ist eine prächtige Krone, / auf dem Weg der Gerechtigkeit findet man sie.“ sagt der weise Autor der Sprichwörter (Spr 16, 31; vgl. Sir 4, 12-13).

Über den gebührenden Respekt gegenüber den Älteren wird auch im Neuen Testament gesprochen, das uns lehrt, dass die Älteren dazu aufgerufen sind, ihren Beitrag zum reibungslosen Ablauf des kirchlichen Lebens zu leisten. Unter den Empfehlungen des Apostels Paulus an Timotheus sind auch diese: „Einen älteren Mann sollst du nicht grob behandeln, sondern ihm zureden wie einem Vater.“ (1Tim 5, 1a); und: „mit älteren Frauen wie mit Müttern“ (1 Tim 5, 2a). Wie schön klingen diese apostolischen Ermahnungen! Als Bischof von Ephesus hat Timotheus, obwohl er jung ist (vgl. 1 Tim 4, 14), Autorität über alle Mitglieder der Kirche, unabhängig von ihrem Alter. Der Apostel ermahnt ihn jedoch, diese Autorität und seine Berufung als Lehrer und Führer der Gläubigen nicht nur ohne die Pflicht zur Ehrung der Älteren zu missachten, sondern im Gegenteil, den Älteren dabei zu helfen, ihren rechtmäßigen Platz zu finden und ihren Beitrag zum reibungslosen Ablauf der kirchlichen Gemeinschaft zu leisten.

Tatsächlich bezieht sich der Apostel in der Fortsetzung von 1Tim 5 auf einen spezifischen Dienst einiger christlicher Witwen in der Kirche. In der Heiligen Schrift wird wiederholt betont, dass Gott der Vater und Beschützer von Witwen und Waisen ist (Ps 68, 5; 146, 9; Hos 14, 3; vgl. Spr 15, 25; Jer 49, 11). Die Kirche hat die Pflicht, ihre Aufmerksamkeit auf solche Menschen zu richten, die der himmlische Vater besonders in seiner Obhut hat. In jener Zeit, in der es keine Rentner gab und eine eigentliche Sozialhilfe nicht existierte, war die materielle Situation der Witwen und insbesondere der weiblichen Witwen oft sehr schwierig, so dass die brüderliche Liebe der Gläubigen aufgefordert war, sich konkret durch die Sorge um diese Menschen ohne Unterstützung von anderer Seite zu manifestieren. In 1 Tim 5, 3-16 bezieht sich der Apostel speziell auf die Pflicht der Kirche und somit des Bischofs Timotheus gegenüber den Witwen. Er macht jedoch einige Unterscheidungen. Tatsächlich unterteilt der Apostel die Witwen in drei Kategorien:

- 1) Witwen, die Kinder und/oder Enkelkinder haben, also nicht allein sind, sondern Unterstützung von diesen Familienmitgliedern bekommen. Indem sie das Gebot, die Eltern zu ehren, erfüllen, werden sie selbst für ihre verwitweten Mütter oder Großmütter sorgen (1 Tim 5, 4). Der Apostel besteht darauf, dass „Wenn aber jemand für seine Angehörigen, besonders für die eigenen Hausgenossen, nicht sorgt, der verleugnet da-

Die Älteren können für viele Aktivitäten in der Kirche verantwortlich sein.

mit den Glauben und ist schlimmer als ein Ungläubiger.“ (1 Tim 5, 8). Diese Witwen fallen also in die Verantwortung ihrer Familien, damit „Wenn eine gläubige Frau Witwen in ihrem Haus hat, soll sie für sie sorgen. Die Gemeinde soll nicht belastet werden, damit sie sich um die kümmern kann, die wirklich Witwen sind.“ (1 Tim 5, 16).

2) Junge Witwen, vor denen Timotheus gewarnt wird (1 Tim 1, 11), da sie Anlass zu Skandal und Unruhe in der Kirche geben können (wie der Brief zeigt, geschah das manchmal). Der Apostel empfiehlt, dass es am besten ist, wenn diese wieder heiraten und ihre Rolle in einer neuen Familie finden (1 Tim 5, 11-15).

3) „Die rechte Witwe“ (1 Tim 5, 16b), deren Hilfe in der Verantwortung der Kirche liegt. Dieser Kategorie schenkt der Apostel mehr Aufmerksamkeit. Denn unter ihnen werden einige (viele) einen Platz und eine Berufung zum praktischen Dienst in der Gemeinschaft der Kirche finden. Es handelt sich natürlich um fromme Frauen, die bis dahin ein auserwähltes Leben im Dienst der Familie und der Gemeinschaft gelebt haben, so dass die Kirche jetzt, da sie verwitwet sind und damit noch mehr von anderen Pflichten befreit, sowohl von ihrer Erfahrung als auch von ihrer Bereitschaft zum Dienst profitieren kann. Sie sind echte „Diakonissen“, über deren Existenz und Rolle wir genügend Zeugnisse in der alten christlichen Literatur haben. Viele von ihnen werden sogar ihr

Leben für Christus geben und zu recht verehrten heiligen Märtyrinnen werden.

So drückt sich der Apostel über diese Frauen aus: „Eine Frau aber, die wirklich eine Witwe ist und allein steht, setzt ihre Hoffnung auf Gott und betet beharrlich und inständig bei Tag und Nacht... Eine Frau soll nur dann in die Liste der Witwen aufgenommen werden, wenn sie mindestens sechzig Jahre alt ist, nur einmal verheiratet war, wenn bekannt ist, dass sie Gutes getan hat, wenn sie Kinder aufgezogen hat, gastfreundlich gewesen ist und den Heiligen die Füße gewaschen hat, wenn sie denen, die in Not waren, geholfen hat und überhaupt bemüht war, Gutes zu tun.“ (1 Tim 5, 5.9-10). „In die Liste der Witwen aufgenommen werden“ bedeutet, wie wir sagen würden, bereits einen offiziellen Status in der lokalen Kirche zu haben. Und die Bedingungen für diese „Eintragung“ erinnern uns an diejenigen, die als Kandidaten für die Ordination (1 Tim 3, 2-13) gefordert werden, in der auch ein Verweis auf Frauen enthalten ist. Wobei die Frage ist, ob es sich um die Frauen der zukünftigen Diakone handelt, oder um diejenigen, die für ein eigenes „Diakonat“ ausgewählt werden sollen, wie die „eingetragenen Witwen“: „Ebenso sollen die Frauen ehrbar sein, nicht verläumderisch, sondern nüchtern und in allen zuverlässig“ (1 Tim 3, 11).

In dem Brief an Titus haben wir auch einen wichtigen Text, der nicht nur die Tugenden, sondern auch einen konkreten Beitrag der älteren

Die Familie besteht aus Personen verschiedenen Alters, wobei jeder eine sehr wichtige Rolle spielt.

Menschen zum Leben der Kirche betrifft. Zuerst ein Wort für die Älteren: „Die älteren Männer sollen nüchtern sein, achtbar, besonnen, gesund im Glauben, in der Liebe, in der Ausdauer.“ (Tit 2, 2). Natürlich nicht nur für ihre eigene Erlösung, sondern auch als Beispiel und Ermutigung für die anderen. Und dann ein umfassenderes Wort für die älteren Frauen: „Ebenso seien die älteren Frauen würdevoll in ihrem Verhalten, nicht verleumderisch und nicht trunksüchtig; sie müssen fähig sein, das Gute zu lehren, damit sie die jungen Frauen dazu anhalten können, ihre Männer und Kinder zu lieben, besonnen zu sein, ehrbar, häuslich, tüchtig und ihren Männern gehorsam, damit das Wort Gottes nicht in Verruf kommt.“ (Tit 2, 3-5).

Pfr. Prof. Dr. Vasile Mihoc hält einen Vortrag für die Jugendlichen aus Chişinău (Republik Moldau).

Durch diese Ermahnungen zeigt der Apostel, wie wichtig das eigene Lebensbeispiel und die gesunden Lehren sind, die die Älteren den Jüngeren sowohl in ihrer eigenen Familie als auch in der Kirche geben können und müssen. Sowohl ältere Männer als auch Frauen können wesentlich zum Gedeihen des kirchlichen Lebens und zum Wachstum im Glauben und in den Tugenden aller Mitglieder der Kirche beitragen.

Hier berühren wir einen wesentlichen Punkt in Bezug auf die Seelsorge der Älteren und deren Rolle im Dienst der Gemeinschaft. Diese Lehre des Apostels Paulus, (die in Worte wie die oben zitierten gefasst ist) ist sehr aktuell. Auch in unserer Zeit, jenseits der Sorgfalt und Pflicht des kirchlichen Priesters in Bezug auf die aufmerksame und respektvolle Behandlung der Älteren, stellen wir fest, wie wichtig der Beitrag ihres Dienstes für das gute Funktionieren des kirchlichen Gemeinschaftslebens sein kann und muss. Jeder Priester mit Berufung hat in dieser Hinsicht wunderbare Erfahrungen. Im täglichen Leben jeder lokalen Kirche finden die älteren Gläubigen natürlich ihren Platz und ihre Berufung im praktischen Dienst der Kirche. Befreit von den Verpflichtungen, mit denen sie zuvor belastet waren, um den täglichen Lebensunterhalt

zu verdienen, und dann in der Familie, bei der Erziehung ihrer eigenen Kinder, können ältere Gläubige die treuesten und effektivsten Helfer des Priesters werden. Vom Singen in der Chor, von der Durchführung der erzieherisch-katechetischen Arbeit in der Gemeinde, von der Pflege des heiligen Ortes und dem Beitrag zu allem, was mit der guten Ordnung in der Kirche und um die Kirche herum zu tun hat, bis hin zur guten Organisation und effektiven karitativen und sozialen Aktivität. Es ist ein großer Mangel, wenn diese Aspekte ignoriert werden und wenn, durch das Fehlen von Verständnis und Einbeziehung der kirchlichen Diener, unzählige Möglichkeiten, die der aktive und gut koordinierte Beitrag dieser Gläubigen bietet, verschwendet werden.

Und die Familie, die ehrenwerte Ältere hat und diesen die gebührende Ehre erweist, ist wahrhaftig gesegnet. Wo die Liebe zu den Älteren fehlt, fehlt auch der Segen. Das fünfte göttliche Gebot fordert nachdrücklich: „Ehre deinen Vater und deine Mutter, damit du lange lebst in dem Land, das der HERR, dein Gott, dir gibt!“ (Ex 20, 12). Der heilige Apostel Paulus stellt fest, dass dies das erste Gebot ist, das mit einem Versprechen verbunden ist (Eph 6, 2). Die Eltern zu ehren, ein Gebot der Natur, würde man sagen, bedeutet, sie wirklich zu lieben, ihnen alles mögliche Gute zu wünschen und zu tun, für sie zu beten und auf sie zu hören, nach dem Wort des Weisen: „Achte, mein Sohn, auf das Gebot deines Vaters, / missachte nicht die Unterweisung deiner Mutter!“ (Spr 6, 20); und in Übereinstimmung mit dem Gebot des Apostels Paulus: „Ihr Kinder, gehorcht euren Eltern im Herrn, denn das ist recht!“ (Eph 6, 1).

Junge Familien berauben sich des größten Geschenks und der Hilfe, wenn sie sich dafür entscheiden, sich von ihren Eltern und Großeltern zu entfernen. Wie glücklich wachsen die Kinder einer Familie auf, wenn sie ihre Großeltern und möglicherweise auch ihre Urgroßeltern spirituell und, wenn möglich, auch physisch in ihrer Nähe haben! Wie reich und glücklich ist das Haus, in dem alle Altersgruppen, alle, die natürlich Teil der Familie sind, vertreten sind! Wenn eine Familie keine Älteren mehr hat, ist der Familienorganismus arm, wie ein Organismus, dem bestimmte Organe amputiert wurden, und wird somit zu einem unvollständigen und verkrüppelten Organismus.

Dort, wo das Familienleben einem lebendigen Körper gleicht, wo jedes Mitglied seine Berufung und spezifischen Aufgaben in vollkommener Harmonie mit allen anderen Mitgliedern des Körpers erfüllt, laufen die Dinge so gut und so schön ab, dass sie alle Familienmitglieder glücklich machen und erfüllen und ein schönes Vorbild für alle um sie herum sind! Aber die Familie kann sich nur dann so entwickeln, wenn

Die Jungen können die Stütze für die Älteren sein.

den älteren Menschen der gebührende Gehorsam, Respekt und die gebührende Pflege gewährt werden, in der warmen Atmosphäre gegenseitiger Liebe, deren Quelle und Stärke in der Liebe und Gnade unseres Herrn Christus liegt.

Übersetzung: Pfr. Cristian Ștefan

Lukas 1,

18 Zacharias sagte zu dem Engel: Woran soll ich das erkennen? Denn ich bin ein alter Mann und auch meine Frau ist in vorgerücktem Alter.

19 Der Engel erwiderte ihm: Ich bin Gabriel, der vor Gott steht, und ich bin gesandt worden, um mit dir zu reden und dir diese frohe Botschaft zu bringen.

20 Und siehe, du sollst stumm sein und nicht mehr reden können bis zu dem Tag, an dem dies geschieht, weil du meinen Worten nicht geglaubt hast, die in Erfüllung gehen, wenn die Zeit dafür da ist.

Viața din belșug

*Părintele Arhiepiscop și Mitropolit
† Dr. Serafim Joantă*

În capitolul 10 al Evangheliei de la Ioan, Mântuitorul spune: „Eu am venit în lume pentru ca lumea să aibă viață și să aibă din belșug”. Viața din belșug nu înseamnă belșugul material, ci belșugul duhovnicesc, adică viața în comuniune cu Dumnezeu, Care ne aduce pacea și mulțumirea în suflet. Belșugul material nu ne poate da pacea în suflet dacă nu-l avem pe Dumnezeu în inima noastră. Prin păcatul neascultării, primii oameni, Adam și Eva, au pierdut comuniunea cu Dumnezeu și au fost alungați din Rai în lumea aceasta, care nu este decât o „vale a plângerii”, cum o numește Psalmistul David (Ps. 83, 7). O vale a plângerii care sfârșește cu moartea! Căci „plata păcatului este moartea” (Romani 6, 23). Nimeni nu putea să-i salveze pe oameni de la moarte și să le dea viață veșnică decât numai Dumnezeu, Care, din dragoste nesfârșită față de creația Sa, Se face El Însuși om și ia asupra Sa păcatele lumii întregi pentru a ne izbăvi de osânda veșnică. Numai un Dumnezeu Care este dragoste (cf. I Ioan 4, 8) putea să facă această minune; să Se întrupeze, să sufere și să moară în locul oamenilor care au păcătuit! Religia creștină este cu adevărat religia dragostei și nimeni n-o poate înțelege dacă nu are dragoste! Numai dragostea dă viață, numai dragostea dă pace și bucurie; numai dragostea poate motiva pe cineva să-și dea viața pentru semenii săi, chiar pentru vrăjmașii săi, așa precum Mântuitorul Iisus Hristos Și-a dat viața pentru noi oamenii.

Dar cum să câștigăm dragostea pentru a ne bucura de viața din belșug pe care a adus-o Mântuitorul prin venirea Sa în

lume? Dacă Dumnezeu este dragoste și izvorul dragostei, înseamnă că numai rămânând în legătură permanentă cu Mântuitorul Iisus Hristos ne putem împărtăși de dragostea Lui și de viață din belșug. Așa precum copilul se împărtășește de dragostea mamei dacă rămâne la pieptul ei, tot așa și noi ne împărtășim de dragostea lui Dumnezeu dacă facem efortul de a rămâne în legătură cu El. Acest efort înseamnă, în primul rând, stăruința în rugăciune prin care ne unim cu Dumnezeu în străfundul ființei noastre, adică în inimă, unde El locuiește tainic de la botez. Rugăciunea stăruitoare, făcută cu credință, cu smerenie și cu conștiința că suntem păcătoși aprinde în inima noastră focul dragostei de Dumnezeu, ne reînnoiește puterile lăuntrice și înmulțește în noi viața. „Foc am venit ca să arunc pe pământ și cât aș vrea să fie acum aprins”, zice Mântuitorul în Evanghelia de la Luca (12, 49). Este focul dragostei pe

IPS Serafim în mijlocul credincioșilor

Cuvântul de învățătură al Înaltpreasfințitului Serafim, Mitropolitul Germaniei, Europei Centrale și de Nord ținut la Praznicul Sfântei Cuvioase Teodora de la Sihla - 7 August 2022.

care Dumnezeu o aprinde în inimile credincioșilor când se roagă acasă, pe drum, la lucru și mai cu seamă în biserică. Astfel, rugăciunea ne încălzește inima și o face să ardă pentru Dumnezeu, pentru semeni și pentru toată creația. Credinciosul care se roagă mult, „neîncetat”, cum ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel (I Tesaloniceni 5, 17), are întotdeauna pace și mulțumire în suflet, nu se tulbură dacă este încercat de boală, dacă este asuprit de vrăjmași sau nu reușește în viață așa cum dorește. Dimpotrivă, în toate împrejurările își păstrează calmul și pune tot ce se întâmplă în viața sa pe seama lui Dumnezeu. El crede cu tărie că „Dumnezeu toate le lucrează spre binele celor ce-L iubesc pe El” (Romani 8, 28). Dacă-L iubim pe Dumnezeu și ne rugăm Lui din toată inima, Dumnezeu întoarce tot răul care vine asupra noastră, din pricina păcatelor, în bine! Pentru aceasta trebuie să avem multă răbdare în suferințe și în încercările vieții, cu credința nestrămutată că „Dumnezeu nu îngăduie să fim ispitiți peste puteri, ci odată cu

ispita va aduce și scăparea din ea” (I Corinteni 10, 13). Prin rugăciunea de fiecare zi, Dumnezeu nu doar înnoiește în noi puterile sufletești în lupta cu greutățile vieții, ci ne dă și încredințarea mântuirii, adică a trăirii veșnice cu El și cu toți sfinții în Împărăția Sa. „Pentru că ce-i va folosi omului dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde?” (Matei 16, 26). Noi trăim pe pământ, dar destinul nostru este cerul!

(Fragment din Pastorală la Praznicul Nașterii Domnului 2022)

Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2023 ca „An omagial al pastorației persoanelor vârstnice”. Datorită condițiilor de viață mai bune decât altădată și a progresului medicinei, durata medie a vieții în lumea de astăzi a crescut. Pe de altă parte, scăderea drastică a natalității datorată avorturilor chirurgicale și

Conferința Adunării Eparhiale - Niederalteich 2023.

hormonale, prin pastile anticoncepționale, precum și exodul în străinătate nu numai că pun în pericol supraviețuirea neamului, ci creează un dezechilibru social de nestăpânit. În viitor, vor fi tot mai mulți oameni în vârstă și tot mai puțini copii și tineri! Dacă ne uităm la satele noastre, constatăm cu durere că sunt îmbătrânite și pe cale de dispariție. Tinerii au plecat în străinătate, iar bătrânii au rămas singuri, mistuiți de dorul lor. Ei se simt inutili și nebăgați în seamă. Singurătatea este boala societăților moderne, pentru că nu mai există comuniune reală între oameni, bazată pe credință și dragoste, care dau sens vieții. De aici și înmulțirea depresiilor și a atâtor alte boli psihice.

În această situație, slujitorii Bisericii, ajutați de credincioși, sunt chemați să se aplece cu dragoste asupra persoanelor în

vârstă prin vizite la casele lor sau la azile, să le ajute în nevoile lor, să le încurajeze și să se îngrijească de viața lor spirituală, oferindu-le Biblia, Psaltirea, cărți de rugăciune, Viețile Sfinților și alte cărți duhovnicești și, mai ales, îndemnându-le să se spovedească și împărtășească cu Sfintele Taine ale lui Hristos. Acestea sunt faptele milei creștine care vor fi răsplătite de Dumnezeu la Judecata din urmă (cf. Matei 25).

(Fragment din Pastorală la Praznicul Nașterii Domnului 2022)

Moarte și înviere cu Hristos Domnul

Slujbele Bisericii actualizează marile evenimente din viața Mântuitorului: Nașterea Sa în Betleem, Botezul în Iordan,

propovăduirea Evangheliei și minunile, Cina cea de Taină, Răstignirea pe Cruce, Învierea și Înălțarea la Cer, precum și Pogorârea Sfântului Duh. Toate aceste evenimente mântuitoare le trăim prin credință, mai ales la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, în care Îl vedem cu ochii credinței pe Mântuitorul Iisus Hristos de la Nașterea Sa până la moartea pe cruce și Învierea Sa. Iar prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Lui ne facem una cu El.

Deși a avut loc cu aproape două mii de ani în urmă, Învierea Domnului este de atunci un prezent continuu. În fiecare zi și în fiecare moment, Mântuitorul Iisus Hristos înviat este prezent în viața noastră și în viața lumii și lucrează minuni cu cei care cred în El. El se face una cu noi, ia asupra Sa păcatele și suferințele noastre și ne învie, adică ne dă putere și curaj, de fiecare dată când strigăm cu pocăință, cerându-I ajutorul. Această legătură intimă

între noi și Mântuitorul Hristos o exprimă și cântarea a 3-a de la Utrenia Paștilor: „ieri m-am îngropat împreună cu Tine, Hristoase; astăzi mă ridic împreună cu Tine, Cel ce ai înviat”. Într-adevăr, în Joia cea Mare, la citirea celor douăsprezece Evanghelii, și în Vinerea cea Mare, la Prohodul Domnului, am participat la suferințele Mântuitorului îndurate pentru mântuirea noastră, împărtășind și noi durerea Lui. Ca și Maica Domnului, care a plâns cu amar la picioarele crucii, tot așa mulți credincioși au plâns în timpul Deniilor, făcându-se una cu Mântuitorul, suferind și murind duhovnicește împreună cu El! Alții au postit fără să mănânce și să bea din Joia Mare până după slujba Învierii. Acești credincioși sunt răsplătiți acum pentru osteneala lor cu o bucurie și o mângâiere care nu sunt din lumea aceasta (...)

Știm fiecare, din experiența proprie, cât de mult firea noastră este înclinată

ÎPS Mitropolit Serafim la slujba de călugărire a maicii Elisabeta-24 martie 2023.

spre păcat încă din tinerețe. Toți putem spune: „nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc” sau că „văd în mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții și făcându-mă rob legii păcatului care este în mădularele mele. Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?” (I Corinteni 7,19). Răspunsul este unul singur: numai Mântuitorul Iisus Hristos, Care prin Învierea Sa a biruit puterea diavolului și a păcatului. Iar biruința Lui este și biruința noastră, dacă ne facem una cu El în inima noastră. Mântuitorul bate neîncetat la ușa inimii noastre: „Iată stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine” (Apocalipsă 3, 20). Glasul Domnului îl auzim la citirea Apostolului și Evangheliei în biserică, precum și în predica preotului; glasul Domnului îl auzim citind acasă Noul Testament și alte scrieri duhovnicești. Dumnezeu ne vorbește, de asemenea, prin glasul conștiinței care ne mustră atunci când săvârșim un păcat sau trăim în păcate repetate. La fel, Dumnezeu ne vorbește prin necazurile vieții și ne cheamă neîncetat la pocăință. Fericit este omul care ascultă glasul Domnului și Îi deschide inima ca să intre în ea!

Din experiența milioaneilor de creștini de-a lungul veacurilor, știm că inima omului nu se deschide decât prin rugăciune pentru ca să intre în ea Dumnezeu. Însă o rugăciune stăruitoare, repetată, zi de zi și ceas de ceas, de-a lungul vieții, până când, încetul cu încetul, căldura harului care pătrunde tot mai mult în inimă, o dezgheață și o face una cu Mântuitorul Cel Înviat. „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine”, exclamă Sfântul Apostol Pavel (Galateni 3, 20)!

Dumnezeu ne iubește pe fiecare cu iubirea Sa nesfârșită și nu așteaptă nimic de la noi decât să-L iubim și noi, împlinind

poruncile Sale, pe care ni le-a dat nu pentru a ne împovăra viața, ci pentru a ne feri de degradare sufletească și trupească. „Cine Mă iubește, acela păzește poruncile Mele” (Ioan 14, 15), „Iar poruncile Lui nu sunt grele” (I Ioan 5, 3). Cine se roagă mult și se străduiește să facă mereu voia lui Dumnezeu, ferindu-se de orice păcat, acela se aseamănă tot mai mult cu El. Acela biruiește în el, cu puterea Mântuitorului Celui Înviat, toate pornirile pătimase și devine blând, iertător și milostiv.

(Fragment din Pastorală la Praznicul Învierii Domnului 2023)

Pentru cine bate inima ta?

Părintele Episcop

† Dr. Macarie Drăgoi al Europei de Nord

Trăim în continuare vremuri de mare tulburare. A fost criza pandemiei, acum este criza războiului din Estul apropiat, ni se vorbește neîncetat de o criză a energiei, a economiei, a climei. Dar cea mai mare criză a lumii de astăzi este criza lăuntrică determinată de războiul care se poartă... în inima omului. Acolo, în inima ta, drag frate și dragă soră, se dă bătălia hotărâtoare între bine și rău, între adevăr și minciună, între lumină și întuneric. Tot acest tumult, tot acest bombardament informațional real și virtual au menirea de a ne înstrăina de propria noastră fire, de sinele nostru profund, de a ne face surzi la bătăile proprii noastre inimi duhovnicești, devenind astfel maleabili și controlabili de către cei care vor să stăpânească lumea ca niște dumnezei auto-proclamați.

Pentru cine bate inima ta, scump frate? Pentru cine bate inima ta, scumpă soră? Iată o întrebare la care să medităm cu durere la acest Crăciun al anului 2022. Cu

Cădere Mare - Sfânta Liturghie în Biserica românească Paraclis Episcopal din orașul suedez Göteborg.

alte cuvinte, ce fel de gânduri îți umplu mai mereu mintea și îți captează necontenit atenția? Mai suntem vii sufletește? Ne doare sufletul pentru aproapele? Suntem dispuși să ne purtăm neputințele unii altora (Galateni 6, 2)? Cele ale soției, soțului, copilului sau părintelui nostru? Avem oare o inimă plină de înțelegere și iubire creștină, măcar față de cei de aproape ai noștri?

Principala provocare cu care ne confruntăm astăzi este „răcirea dragostei” (cf. Matei 24, 12) din cauza atâtor rele care se întâmplă în jur, dar și pentru negrija noastră de suflet. Iar când inima se răcește și nu mai iubește cu iubirea hristică și jertfelnică, ne simțim mohorâți, lipsiți de bucuria autentică, singuri și înstrăinați, orfani rătăcind fără sens într-un univers absurd, atașați doar de plăceri sau satisfacții efemere ce devin un drog prin care încercăm să uităm de sine și de povara existenței.

Iar semnul cel mai vizibil al acestei crize sufletești este singurătatea. Ne simțim singuri chiar și când ne aflăm în mijlocul familiei noastre. Singuri împreună, confundăm fiecare în ecranul personal al telefonului sau tabletei. Singuri și neînțeleși, singuri și veșnic nemulțumiți. Acest simțământ este amplificat, mai ales pentru noi, românii din diaspora, de faptul că ne aflăm în țară străină, departe de casa părintească și de locurile copilăriei și tinereții noastre.

Pentru ca dragostea să rămână vie ea trebuie să fie asemenea iubirii Dumnezeului nostru, dusă până la cruce și dincolo de ea și de moarte. Trebuie să fie ca iubirea necondiționată de mamă. „Sabie va trece prin sufletul tău” (Luca 2, 35), i-a spus Dreptul și Prorocul Simeon Preasfintei Fecioare Maria care ținea Pruncul în brațe. Sabie va trece și prin sufletul tău, dacă vei iubi autentic. O! mamă și tată, frate și soră, fiu și fiică! Nu este ușor să vezi cum

Preasfințitul Macarie Drăgoi al Episcopiei Europei de Nord – Sfânta Liturghie, Copenhaga 2023.

cei iubiți ai tăi se îndărătnicesc pe căi primejdioase. Nu este ușor de purtat povara de a fi respins sau chiar asuprit de ai tăi.

Dar toate devin mântuitoare atunci când conștientizăm că aceasta este menirea și salvarea noastră și a celor dimpreună cu noi. Când devenim conștienți că, la măsura noastră, participăm prin această suferință a iubirii la dragostea cea mare a Maicii lui Dumnezeu și cea răscumpărătoare a Însuși Fiului său.

Avem de ales între două suferințe: cea izvorâtă din egoism, a iubirii de sine, și cea altruistă, a iubirii de Dumnezeu și de aproapele. La prima ne îndeamnă toată lumea, tot ce ne înconjoară trupește și sufletește. Lumea de astăzi este idolatră, iar idolul cel mare, noul Baal, este eul, ego-centrismul, căruia îi jertfim totul: țară, comunitate, familie, suflet.

La cea de-a doua ne cheamă, discret, Hristos Mântuitorul Emanuel, Cel Care astăzi S-a născut pentru noi luând asupra-Și firea noastră omenească. Și, când ne facem puțin atenți, când reușim să ne smulgem din nebunia din jur, din jocul de lumini și sunete orbitoare și asurzitoare cu care ne zăpăcesc efemerii zilei, atunci simțim iar cum ne bate inima duhovnicească. Simțim cum acest Prunc ne redă nouă înșine, ne deschide o ușă, o fereastră de care uitaserăm, către cerul din lăuntru profund. Să pășim cu încredere către această bucătică de cer, cerând ajutorul Preasfintei Fecioare Maria, cea prin al cărei suflet a trecut sabia încercărilor, dar care le-a biruit pe toate întru bucuria Fiului său.

(Fragment din Pastorală la Praznicul Nașterii Domnului 2022)

Unde sunt astăzi făcătorii de pace?

Asistăm la un accelerat proces de întunecare, de degradare a chipului uman creat de Dumnezeu, iar acum în pericol să se desfigureze până la a ajunge de nerecunoscut. Vedem și trăim în propria noastră experiență cum se destramă comunitățile, cum slăbesc bisericile, cum se zdruncină viața de familie, cum pier națiuni și civilizații întregi. Vedem cum lucruri de neînchipuit până acum cinci sau zece ani devin astăzi modă și, mai rău decât atât, norma zilei. Schimbările din jurul nostru sunt atât de iuți, încât nu avem răgazul de a le surprinde, darămite de a le capta sensul, de a le înțelege și, unde este cazul, de a le preîntâmpina și stăvili.

Întreaga lume este într-o cursă nebunească pe un drum care se termină în abis. Oriunde te uiți, constăți că umanitatea se află în mare suferință. Ce provoacă această desfigurare și această denaturare? Ce ne mână în această cursă? Bulversarea fără

precedent a valorilor care stau la baza societății! Negarea, contestarea și inversiunea celor mai elementare date ale umanității! Nimic nu scapă nepervertit, neîntinat!

Un ecosistem digital care însingurează, alienează și deposează de empatie și profunzime persoana. Suntem din ce în ce mai incapabili să ne implicăm în relații de profunzime și în conversații de adâncime cu aproapele nostru. Ne achităm de sarcini profesionale, muncim și câștigăm niște bani, tot mai puțin valoroși, dar, în rest, preferăm să ne refugiem cu mintea în imagini înlănțuite pe ecranele telefoanelor, să verificăm ultimele notificări de pe rețelele de socializare sau să scriem pe messenger. Toate acestea chiar dacă ne aflăm alături de cei dragi, în căminul familial, sau cu prietenii și colegii, în societate. Nu putem să stăm mai mult de câteva minute fără a ne verifica telefoanele, iar aceasta, deseori, chiar și când participăm la Dumnezeiasca Liturghie. Evităm aproapele și,

făcând aceasta, ne evităm pe noi înșine. Îl evităm pe Însuși Bunul Dumnezeu. Și unde vom ajunge dacă vom continua așa? Vom ajunge biete marionete manipulate de algoritmi perfecționați, într-o societate care idolatrizează tehnologia și care se raportează la Inteligența Artificială ca vechii păgâni la falsele oracole.

Mulți dintre noi sunt scindați lăuntric, baricadați în grupări antagonice, găsind justificare în propria dreptate pentru a urî și pentru a dori anihilarea celuilalt. Unde mai sunt astăzi făcătorii de pace? Se aud numai îndemnuri pentru mai multă moarte și mai multă distrugere. Forțele dezumanizării caută să-ți desfigureze chipul, scump frate și scumpă soră, și caută să te captureze ideologic, să te golească de dragoste, de credință, de tot harul lui Dumnezeu și să-ți compromită nevinovăția, să-ți controleze viitorul și alegerile, să-ți făurească o libertate iluzorie, să îți ofere ura ca dragoste și o pace care-i de fapt război.

Binecuvântarea celor ieșiți în întâmpinare înainte de Sfânta Liturghie – Copenhaga 2023.

Dumnezeiasca Liturghie în Mănăstirea Sfinții Cuvioși Macarie Romanul și Ioan Iacob de la Neamț, din Icast – mai 2023.

Și atunci ce putem face?

Să luptăm duhovnicește, zi de zi, ceas de ceas și clipă de clipă, așa cum ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel: „Întăriți-vă în Domnul și întru puterea tăriei Lui. Îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânilor în întunericul acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh”. (Efeseni 6, 10-12)

Așadar, vremea este, scump frate și scumpă soră, să te ridici la luptă pentru a-ți recăpăta demnitatea, libertatea și umanitatea restaurată în Hristos. Vremea este să-ți recapeți glasul conștiinței. Vremea este să fii aproapele semenului tău. Să fii mamă și tată pentru copiii tăi. Să fii frate și soră. Să fii un fiu și o fiică a părinților tăi. Să lupti până la ultima suflare pentru ca în tine să rămână vii ră-

mășițele umanității: dragostea, credința, nădejdea.

Vremea este să pui telefonul jos, să ieși din caruselul hipnotizant al algoritmilor și să-ți privești în ochi aproapele: tatăl, mama, fiul, fiica, soțul, soția, prietenii și tovarășii de drum sau de muncă. Să le iei mâna în mâinile tale și să le spui că-i iubești, că-i prețuiești. Să le arăți că îi recunoști, că le vezi chipul sădit de Dumnezeu. Să îi îmbrățișezi și să le spui din inimă: Hristos a înviat!

Făcând acestea, vom fi acele luminițe, poate slabe și palide, însă vii și arzânde, care nu se vor stinge nici când va veni, iarăși, „ceasul întunericului” peste întreaga lume. Lumini în întuneric ce vor da mărturie că jertfa Mântuitorului Hristos pe Cruce n-a fost în zadar pentru noi.

Așa să fie! Har vouă și pacea să se înmulțească! (II Petru 1, 2)

(Fragment din Pastorală la Praznicul Învierii Domnului 2023)

Die Fülle des Lebens

Erzbischof und Metropolit
† Dr. Serafim Joantă

Im zehnten Kapitel des Evangeliums nach Johannes sagt der Erlöser: „Ich bin in die Welt gekommen, damit die Welt das Leben habe und es zur Fülle habe.“ (Johannes 10, 10) Das „Leben zur Fülle“ bedeutet nicht materiellen Überfluss, sondern geistlichen Überfluß, also das Leben in Gemeinschaft mit Gott dem Herrn, Der Frieden und Dankbarkeit in unsere Seele bringt. Materieller Überfluss kann uns keinen Frieden in der Seele schenken, wenn wir Gott den Herrn nicht in unserem Herzen tragen. Durch die Sünde des Ungehorsams haben die ersten Menschen, Adam und Eva die Gemeinschaft mit Gott eingebüßt und wurden aus dem Paradies in diese Welt vertrieben, die ohnehin nichts anderes ist als ein „Jammertal“, wie es der Psalmist

David nennt (Psalm 84, 7). Ein Jammertal, das mit dem Tod endet! Denn „der Tod ist der Sünde Sold“, wie der Apostel Paulus schreibt (Römer 6, 23). Niemand konnte die Menschen vom Tod erlösen und ihnen das ewige Leben schenken als allein Gott der Herr, der aus Seiner unendlichen Liebe zu Seiner Schöpfung heraus Selbst Mensch wird und die Sünden der ganzen Welt auf Sich nimmt, um uns vor der ewigen Verdammnis zu retten. Nur ein Gott, Der selbst die Liebe ist (vgl. 1. Johannes 4, 8), konnte dieses Wunder vollbringen: Mensch zu werden und anstelle der Menschen, die gesündigt haben, zu leiden und zu sterben! Der christliche Glaube ist wahrhaftig eine Religion der Liebe und kein Mensch kann sie verstehen, wenn er nicht selbst erfüllt ist von Liebe! Nur die Liebe schenkt Leben, nur die Liebe schenkt Frieden und Freude; nur die Liebe kann jemanden dazu motivieren, sich selbst aufzuopfern für seine Nächsten, sogar für seine Feinde, so wie der Erlöser Jesus Christus Sein

SE Serafim - Danksagung bei der Weihe des Altars CBROM (2022).

Grundsteinlegung in Gleisdorf, Österreich – 1. April 2023.

Leben für uns Menschen gegeben hat.

Doch wie können wir die Liebe erlangen, um uns dieses Lebens in der Fülle zu erfreuen, das der Erlöser durch Sein Kommen in die Welt gebracht hat? Wenn Gott die Liebe und auch die Quelle der Liebe ist, dann bedeutet dies, dass wir nur in permanenter Gemeinschaft mit dem Erlöser Jesus Christus an Seiner Liebe und dem Leben in Fülle teilhaben können. So wie ein Kind die Liebe der Mutter nur erfährt, wenn es an der Brust der Mutter bleibt, so werden auch wir der Liebe Gottes nur teilhaftig, wenn wir uns darum bemühen, immer in Verbindung mit Ihm zu bleiben. Dieses Bemühen besteht in erster Linie im Beten ohne Unterlass, wodurch wir uns mit Gott im Innersten unseres Seins, also im Herzen, vereinigen, wo Er seit unserer Taufe im Verborgenen wohnt. Das beharrliche Gebet, das voller Glauben und Demut sowie in dem Bewusstsein unserer Sündhaftigkeit verrichtet wird, entzündet in unserem Herzen das Feuer der Liebe zu Gott; es entfacht von neuem unsere inneren Seelenkräfte und schenkt uns neues

Leben. Der Erlöser selbst sagt im Evangelium nach Lukas: „Ich bin gekommen, Feuer auf die Erde zu werfen; was wollte ich lieber, als dass es schon brennte!“ (Lukas 12,49) Dieses Feuer ist das Feuer der Liebe, das Gott in den Herzen der Gläubigen entfacht, wenn sie zu Hause, unterwegs, bei der Arbeit und vor allem in der Kirche beten. So erwärmt das Gebet unser Herz und lässt es glühen für Gott, für unsere Nächsten und für die ganze Schöpfung.

Der Gläubige, der viel und „ohne Unterlass“ betet, wie uns der Heilige Apostel Paulus nahelegt (vgl. 1. Thessalonicher 5, 17), empfindet immer Frieden und Dankbarkeit im Herzen; er verzweifelt nicht, wenn er von Krankheit leid geprüft wird, wenn er von Feinden verfolgt und unterdrückt wird oder im Leben nicht den erwünschten Erfolg hat. Ganz im Gegenteil bewahrt er unter allen Umständen Ruhe und Ausgeglichenheit und sieht in allem, was ihm im Leben widerfährt, Gott am Werk. Er glaubt fest daran, „dass denjenigen, die Gott lieben, alle Dinge zum Besten dienen“ (Römer 8, 28). Wenn wir

Gott lieben und von ganzem Herzen zu Ihm beten, dann wendet Gott alles Böse, das aufgrund unserer Sünden über uns kommt, zum Guten! Doch dafür brauchen wir viel Geduld im Leiden und in den Prüfungen des Lebens im unerschütterlichen Glauben daran, dass „Gott uns nicht versuchen lässt über unsere Kraft, sondern macht, dass die Versuchung so ein Ende nimmt, dass ihr's ertragen könnt.“ (1. Korinther 10, 13) Durch unser tägliches Gebet erneuert Gott nicht nur unsere inneren Seelenkräfte zum Kampf mit den Erschwernissen des Lebens, sondern schenkt uns auch die Gewissheit unserer Erlösung, also des ewigen Lebens in Gemeinschaft mit Ihm und allen Heiligen und Erlösten in Seinem Reich. Der Erlöser selbst sagt im Evangelium nach Matthäus: „Was hülfte es dem Menschen, wenn er die ganze Welt gewönne und nähme doch Schaden an seiner Seele?“ (Matthäus 16, 26). Wir leben auf der Erde, aber unsere Bestimmung ist das Himmelreich!

(Auszug aus dem Pastoralbrief zu Weihnachten 2022)

Übersetzung: Pfr. Dr. Jürgen Henkel

Das Ehrenjahr der Seelsorge an betagten Menschen

Die Heilige Synode der Rumänischen Orthodoxen Kirche hat das Jahr 2023 zum „Ehrenjahr der Seelsorge an betagten Menschen“ erklärt. Dank der besseren Lebensbedingungen als zu früheren Zeiten und der Fortschritte in der Medizin ist die Lebenserwartung der Menschen in der heutigen Welt gestiegen. Auf der anderen Seite gefährden die drastisch gesunkene Geburtenrate aufgrund der chirurgischen Abtreibungen und der hormonellen Empfängnisverhütung durch die Pille wie auch den Exodus ins Ausland nicht nur das Überleben unseres Volkes, sondern erzeugen auch ein soziales Ungleichgewicht, das schwer zu bewältigen ist. Schon in naher Zukunft wird es immer mehr alte Menschen geben und gleichzeitig immer weniger Kinder und junge Menschen! Wenn wir auf unsere Dörfer in Rumänien blicken, dann stellen wir voller Schmerz fest, dass sie überaltert und mancherorts in Auflösung begriffen sind. Die jungen Leute sind ins Ausland ausgewandert, die

Diözesanversammlung in Niederaltaich 2023.

alten Menschen sind einsam zurückgeblieben und vergehen vor Sehnsucht nach ihnen. Sie fühlen sich überflüssig und unbeachtet. Einsamkeit ist überhaupt die Krankheit der modernen Gesellschaften, weil es keine reale Gemeinschaft zwischen den Menschen mehr gibt, die auf Glauben und Liebe beruhen, die dem Leben erst Sinn verleihen. Daher rührt auch die ständige Zunahme an Depressionen und so vielen anderen psychischen Erkrankungen.

In dieser Situation sind die Diener der Kirche gerufen, sich mit Unterstützung der Gläubigen in Liebe den betagten Menschen zuzuwenden durch Hausbesuche oder Besuche in den Altenheimen, ihnen in ihren Nöten zu helfen, ihnen Mut zu machen und sich auch um ihr spirituelles Leben zu kümmern, ihnen die Bibel, den Psalter und Gebetbücher, Bücher mit Heiligenviten und andere geistliche Erbau-

ungsliteratur zu geben, vor allem aber sie zu ermutigen zu beichten und die Kommunion an den Heiligen Sakramenten Christi zu empfangen. Dies sind Werk der christlichen Barmherzigkeit, die von Gott beim Jüngsten Gericht ihren Lohn empfangen werden (vgl. Matthäus 25).

(Auszug aus dem Pastoralbrief zu Weihnachten 2022)

Übersetzung: Pfr. Dr. Jürgen Henkel

Tod und Auferstehung mit Christus dem Herrn

Die Gottesdienste der Kirche aktualisieren die großen Ereignisse aus dem Leben des Erlösers für uns: Seine Geburt in Bethlehem, die Taufe im Jordan, die Verkündigung des Evangeliums und Seine Wunder, das Letzte Abendmahl, Seine Kreuzigung, Auferstehung und Himmel-

SE Serafim – Salbung der Gläubigen.

Heilige Liturgie und Taufe in der Pfarrei Aschaffenburg.

fahrt wie auch die Herabkunft des Heiligen Geistes. All diese uns erlösenden Ereignisse erleben wir im Glauben, vor allem bei der Heiligen und Göttlichen Liturgie, in der wir mit den Augen und im Licht des Glaubens unseren Erlöser Jesus Christus von Seiner Geburt bis zu Seinem Tod am Kreuz und Seiner Auferstehung sehen. Und durch die Heilige Kommunion an Seinem Leib und Blut werden wir eins mit Ihm.

Auch wenn die Auferstehung des Herrn nun bereits vor fast zweitausend Jahren geschehen ist, so ist sie für uns doch ein immer gegenwärtiges Kontinuum. An jedem Tag und in jedem Moment ist unser Erlöser Jesus Christus in unserem Leben und im Leben der Welt gegenwärtig und wirkt Wunder an denen, die an Ihn glauben. Er wird eins mit uns, nimmt unsere Sünden und unser Leid auf Sich und aufweckt uns jedes Mal, wenn wir voller Demut und Reue um Seine Hilfe flehen.

Diese vertrauliche Beziehung zwischen uns und dem Erlöser Christus bringt auch der dritte Gesang aus der Osternacht-Gottesdienst zum Ausdruck: „Gestern wurde ich mit Dir, mein Christus, begraben, heute werde ich mit Dir, dem Auferstandenen, erweckt!“ Tatsächlich haben wir am Gründonnerstag bei der Lesung der Zwölf Evangelien und am Karfreitag bei der Prozession zum Tod des Herrn am Schmerz erfüllten Leid des Herrn zu unserer Erlösung teilgenommen und dabei haben auch wir Seinen Schmerz geteilt. Wie die Gottesmutter, die bittere Tränen am Fuße des Kreuzes vergoss, so haben auch viele Gläubige bei den Gottesdiensten der Denien geweint und sind dadurch eins geworden mit dem Erlöser, indem sie mit Ihm gemeinsam gelitten haben und gestorben sind! Andere haben vom Gründonnerstag bis nach dem Gottesdienst zur Osternacht gefastet ohne zu essen und zu trinken. Diese Gläubigen werden

für ihr Bemühen eine Freude und einen Trost als Lohn empfangen, die nicht von dieser Welt sind (...)

Wir alle wissen aus eigener Erfahrung, wie sehr unser ganzes Wesen schon von Jugend auf der Sünde zugeneigt ist. Wir alle können sagen: „Denn das Gute, das ich will, das tue ich nicht; sondern das Böse, das ich nicht will, das tue ich. (...) Ich sehe aber ein anderes Gesetz in meinen Gliedern, das widerstreitet dem Gesetz in meinem Verstand und hält mich gefangen im Gesetz der Sünde, das in meinen Gliedern ist. Ich elender Mensch! Wer wird mich erlösen von diesem Leib des Todes?“ (Römer 7, 21-24) Es gibt nur eine einzige Antwort auf diese Frage: nur der Erlöser Jesus Christus allein, Der durch Seine Auferstehung die Macht des Teufels und der Sünde besiegt hat. Und Sein Sieg ist auch unser Sieg, wenn wir uns mit Ihm in unserem Herzen vereinen.

Der Erlöser klopft unablässig an die Tür unseres Herzens: „Siehe, ich stehe

vor der Tür und klopfe an. Wenn jemand meine Stimme hören wird und die Tür auftun, zu dem werde ich hineingehen und das Abendmahl mit ihm halten und er mit Mir.“ (Offenbarung 3,20). Wir hören die Stimme des Herrn bei den Lesungen der Apostel und des Evangeliums wie auch in der Predigt des Priesters; die Stimme des Herrn hören wir auch bei der häuslichen Lektüre des Neuen Testaments und anderer geistlicher Erbauungsschriften. Gott spricht auch durch die Stimme unseres Gewissens zu uns, das uns zur Ordnung ruft, wenn wir eine Sünde begehen oder fortgesetzt in Sünde leben. Auch durch die Leidenserfahrungen des Lebens spricht Gott zu uns und ruft uns dadurch unablässig zur Buße. Selig ist der Mensch, der auf die Stimme des Herrn hört und Ihm sein Herz öffnet, damit Er darin einzieht!

Aus der Erfahrung von Millionen von Christen im Laufe der Jahrhunderte wissen wir, dass das Herz des Men-

Grundsteinlegung in Gleisdorf, Österreich – 1. April 2023.

Priesterkonferenz, 29. April 2023 in Niederaltaich. Von links nach rechts: Pfr. Nicodim Petre, Abt Marianus, SE Weihbischof Dr. Sofian, SE Bischof Dr. Stefan Oster, SE Erzbischof Dr. Serafim, SE Erzbischof Dr. Teofan, SE Bischof Dr. Macarie.

schen sich nur durch das Gebet öffnet, damit Gott darin einziehen kann, und zwar ein beständiges, wiederholtes, tägliches und stündliches Gebet. Und dies das ganze Leben lang, bis allmählich die Wärme der Gnade, die immer mehr in das Herz einströmt, das Herz erweicht und eins werden lässt mit dem Auferstandenen Herrn. „So lebe nun nicht mehr ich, sondern Christus lebt in mir“, wie der Heilige Apostel Paulus ausruft (Galater 3, 20).

Gott der Herr liebt jeden mit Seiner unendlichen Liebe und erwartet nichts von uns, außer dass wir selbst Ihn lieben und Seine Gebote erfüllen. Diese hat Er uns nicht als Bürde für unser Leben gegeben, sondern um uns vor dem seelischen und leiblichen Verfall zu bewahren. „Wer Mich liebt, der wird Meine Gebote halten“ (Johannes 14, 15), „und Seine Gebote sind nicht schwer“ (1. Johannes 5, 3). Wer viel betet und sich bemüht, immer den Willen Gottes zu erfüllen, wer sich von jeder Sünde fernhält, der wird Ihm immer gleicher. Der überwindet in sich selbst mit

der Kraft des Auferstandenen Erlösers alle leidenschaftlichen Bestrebungen und wird sanftmütig, vergebungsbereit und barmherzig.

(Auszug aus dem Pastoralbrief zum Heiligen Osterfest 2023)

Übersetzung: Pfr. Dr. Jürgen Henkel

Für wen schlägt dein Herz?

Dr. Macarie Drăgoi

† Bischof Nordeuropas

Wir leben weiterhin in Zeiten großer Unruhe. Es war die Krise der Pandemie, jetzt ist es die Krise des Krieges nahe im Osten, ständig wird uns von der Energiekrise, Wirtschaftskrise, Klimawandel usw. erzählt. Aber die größte Krise der heutigen Welt ist die innere Krise, die durch den Krieg... im Herzen des Menschen verursacht und geführt wird. Dort, in deinem Herzen, lieber Bruder und liebe Schwester, wird der entscheidende Kampf

zwischen Gut und Böse, zwischen Wahrheit und Lüge, zwischen Licht und Dunkelheit ausgetragen. All diese Unruhe, all diese reale und virtuelle Informations-Bombardierung soll uns von unserer eigenen Natur, von unserem tiefen Selbst entfremden, uns taub für den Schlag unseres eigenen spirituellen Herzens machen. So werden wir formbar und kontrollierbar für diejenigen, welche die Welt als selbst-erklärte Götter regieren wollen.

Für wen schlägt dein Herz, lieber Bruder? Für wen schlägt dein Herz, liebe Schwester? Hier ist eine Frage, über die wir zu Weihnachten 2022 schmerzlich nachdenken sollten. Anders gesagt: Welche Gedanken beschäftigen dich noch immer und fesseln ständig deine Aufmerksamkeit? Leben wir noch im Geiste? Leidet unsere Seele für unseren Nächsten? Sind wir bereit, unsere Gebrechen gegenseitig zu tragen (Galater 6, 2)? Diejenigen unserer Frau, unseres Mannes, unseres Kindes

oder unserer Eltern? Haben wir ein Herz voller Verständnis und christlicher Liebe, zumindest gegenüber denen, die uns nahe sind?

Die größte Herausforderung, vor der wir heute stehen, ist das Erkalten der Liebe (vgl. Matthäus 24, 12), weil um uns herum so viele Übel passieren, aber auch weil wir uns nicht um unsere Seelen kümmern. Und wenn das Herz erkalte und nicht mehr mit christlicher und aufopferungsvoller Liebe liebt, fühlen wir uns düster, aus der wahren Freude beraubt, allein und entfremdet, wie die Waisen, die sinnlos in einem absurden Universum umherirren und nur an vergänglichen Freuden oder Befriedigungen hängen, die zu einer Droge werden, mit der wir versuchen, uns selbst und die Last des Daseins zu vergessen.

Und das sichtbarste Zeichen dieser Seelenkrise ist die Einsamkeit. Wir fühlen uns allein, auch wenn wir inmitten unse-

Prozession im Heimatdorf – Spermezeu, Bistrița Năsăud, Rumänien.

Heilige Liturgie – Bischofskapelle in Kopenhagen.

rer Familie sind. Tauchen wir, allein oder gemeinsam, auf dem eigenen Bildschirm unseres Telefons oder Tablets unter. Allein und unverstanden, allein und ewig unzufrieden. Besonders für uns, Rumänen aus der Diaspora, wird dieses Gefühl dadurch verstärkt, dass wir uns in einem fremden Land befinden, weit entfernt von unserem Elternhaus und den Orten unserer Kindheit und Jugend.

Damit die Liebe lebendig bleibt, muss sie wie die Liebe unseres Gottes sein, die bis zum Kreuz, weiter bis zum Tod und jenseits davon getragen wurde. Es muss wie die bedingungslose Liebe einer Mutter sein. „Deine Seele wird ein Schwert durchdringen“ (Lukas 2, 35), sagte der gerechte Prophet Simeon zur Heiligen Jungfrau Maria, die das Jesuskind in ihren Armen hielt. Das Schwert dringt auch durch deine Seele, wenn du authentisch liebst. Du, Mutter und Vater, Bruder und Schwester, Sohn und

Tochter! Es ist nicht einfach mit anzuschauen, wie deine Geliebten sich auf gefährliche Wege verirren. Es ist nicht leicht, die Last zu ertragen, von deinen Verwandten abgelehnt oder gar unterdrückt zu werden.

Aber alles Leid wird heilsam, wenn wir erkennen, dass dies unser, sowie unserer Mitmenschen Ziel und Erlösung ist. Uns wird dadurch bewusst, dass wir durch dieses Liebesleiden – in unserem Maß – an der großen Liebe der Gottesmutter und der erlösenden Liebe ihres Sohnes selbst teilhaben.

Wir haben die Wahl zwischen zwei Leiden: ein Leiden aus Egoismus, aus der Selbstliebe, und ein selbstloses Leiden, welches aus der Liebe zu Gott um dem Nächsten entsteht. Zu dem Ersten drängt uns die ganze Welt. Alles, was uns körperlich und geistig umgibt. Die heutige Welt ist götzendienerisch. Und der große Götze, der neue Baal, ist das Selbst, der Ego-

zentrismus, dem wir alles opfern: Land, Gemeinschaft, Familie, Seele.

An das zweite Leiden ruft uns diskret Christus, der Erlöser Emmanuel, der heute für uns geboren wurde und unsere menschliche Natur auf sich nahm. Und wenn wir ein wenig aufmerksam sind, wenn es uns gelingt, uns von dem umgebenden Wahnsinn loszureißen, uns von dem blendenden Spiel der Lichter und Geräusche, mit dem uns die Vergänglichkeit des Tages verwirrt, zu befreien, dann spüren wir wieder, wie unser spirituelles Herz schlägt. Wir spüren, wie dieses Kind uns zu uns selbst zurückbringt. Wie er uns eine Tür, ein Fenster, das wir vergessen hatten, zum Himmel, tief in unserem Inneren wieder öffnet. Lasset uns hiermit voller Zuversicht in dieses Stück Himmel gehen, mit dem Gebet an die Heilige

Heilige Liturgie – Kapelle des Bischofzentrums in Stockholm, Juni 2023.

Jungfrau Maria. Durch ihre Seele drang das Schwert der Prüfungen, sie aber hat alles durch die Freude ihres Sohnes überwunden.

(Auszug aus dem Pastoralbrief zum Weihnachtsfest 2022)

Übersetzung: Protos. Dr. Ioan Popoiu

Wo sind die Friedensstifter heute?

Wir erleben einen beschleunigten Prozess der Verdunkelung und Entwürdigung des gottgeschafenen Menschenwesen, welches jetzt in die Gefahr geht, bis zur Unkenntlichkeit entstellt zu werden. Wir erfahren selbst, wie Gemeinden auseinanderbrechen, wie Kirchen schwächer werden, wie das Familienleben erschüttert wird, wie ganze Nationen und Zivilisationen zugrunde gehen. Wir sehen Tatsachen, die vor fünf oder zehn Jahren noch unvorstellbar waren, heute ist es zur Mode oder noch schlimmer zur Norm des Tages geworden. Die umgebenden Veränderungen vollziehen sich so schnell, dass wir keine Zeit haben, sie zu erfassen, geschweige denn ihre Bedeutung zu spüren, sie zu verstehen und sie gegebenenfalls zu verhindern und einzudämmen.

Die ganze Welt befindet sich in einem wahnsinnigen Wettlauf auf einem Weg, der im Abgrund endet. Wohin man auch blickt, die Menschheit leidet in großem Schmerz. Was verursacht diese Entstellung und Denaturierung? Was treibt uns in diesem Rennen an? Der beispiellose Umbruch der Werte, welche die Grundlage der Gesellschaft bilden! Die grundlegenden Tatsachen der Menschheit zu leugnen, herauszufordern und zu verdrehen! Nichts bleibt unverfälscht und unbefleckt!

Wir erleben ein digitales Ökosystem, welches die Person isoliert, entfremdet und ihrer Empathie und Tiefe beraubt. Wir sind

Dienst der Heiligen Liturgie – Stockholm 2023.

zunehmend unfähig, tiefe Beziehungen und intensive Gespräche mit unserem Nächsten einzugehen. Wir gehen unseren beruflichen Aufgaben nach, wir arbeiten und verdienen Geld, das immer weniger wertvoll ist, aber ansonsten flüchten wir uns lieber mit unseren Gedanken in die verketteten Bilder auf Telefonbildschirmen, wir überprüfen die neuesten Benachrichtigungen in sozialen Netzwerken oder schreiben im Messenger. Dies geschieht selbst, wenn wir mit unseren Geliebten zu Hause sind, sowie mit Freunden, Kollegen oder in der Gesellschaft. Wir können nicht länger als ein paar Minuten, ohne auf unsere Telefone zu schauen, bleiben. Desgleichen geschieht es sogar, wenn wir an der göttlichen Liturgie teilnehmen. Wir meiden unseren Nächsten, und indem wir das tun, meiden wir uns selbst. Wir meiden den lieben Gott selbst. Und was erreichen wir, wenn wir so weitermachen? Wir werden arme Marionetten sein, die von perfektionierten Algorithmen manipuliert werden, in einer Gesellschaft, die Technologie vergöttert und die sich auf künstliche

Intelligenz bezieht, wie die alten Heiden auf falschen Orakel.

Viele von uns sind innerlich gespalten, in antagonistischen Gruppen verbarrikadiert und finden in unserer eigenen Gerechtigkeit eine Rechtfertigung, den anderen zu hassen und die Vernichtung des anderen zu wünschen. Wo sind die Friedensstifter heute? Es werden nur Rufe nach mehr Tod und mehr Zerstörung laut. Die Kräfte der Entmenschlichung versuchen, unser Gesicht zu entstellen, lieber Bruder und liebe Schwester, sie versuchen uns ideologisch zu erfassen, uns von der Liebe, dem Glauben und aller Gnade Gottes zu entleeren und unsere Unschuld zu kompromittieren, unsere Zukunft und unsere Entscheidungen zu kontrollieren, uns eine illusorische Freiheit zu verschaffen, uns den Hass als Liebe und Frieden anzubieten, der in Wirklichkeit Krieg ist.

Und was können wir dann tun?

Lasst uns geistlich kämpfen, Tag für Tag, Stunde für Stunde und Augenblick für Augenblick, wie der heilige Apostel

Vesper am Ostersonntag – Rumänische Bischofskapelle in Kopenhagen, Königreich Dänemark

Paulus uns ermahnt: „Werdet stark durch die Kraft und Macht des Herrn! Zieht an die Waffenrüstung Gottes, um den listigen Anschlägen des Teufels zu widerstehen! Denn wir haben nicht gegen Menschen aus Fleisch und Blut zu kämpfen, sondern gegen Mächte und Gewalten, gegen die Weltherrscher dieser Finsternis, gegen die bösen Geister in den himmlischen Bereichen.“ (Epheser 6, 10-12)

Es ist also die Zeit, lieber Bruder und liebe Schwester, aufzustehen und zu kämpfen, um deine in Christus wiederhergestellte Würde, Freiheit und Menschlichkeit

wiederzugewinnen. Es ist Zeit, die Stimme deines Gewissens wiederzuerlangen. Es ist Zeit, deinen Mitmenschen nahe zu sein. Um deinen Kindern, Mutter und Vater nahe zu sein. Bruder und Schwester sein. Ein Sohn und eine Tochter deiner Eltern sein. Bis zum letzten Atemzug kämpfen, damit die Überreste der Menschheit in dir lebendig bleiben: Liebe, Glaube, Hoffnung.

Es ist Zeit, das Handy aufzulegen, aus dem hypnotisierenden Karussell der Algorithmen auszusteigen und in die Augen deines Nächsten zu schauen: Vater, Mutter, Sohn, Tochter, Ehemann, Ehefrau, Freunde, Reisebegleiter oder Arbeitskollegen. Um ihre Hand zu nehmen und ihnen zu sagen, dass du sie liebst, dass du sie schätzt. Um ihnen zu zeigen, dass du sie erkennst, dass du in ihnen das von Gott geprägte Gebilde siehst. Umarme sie und sag ihnen aus dem Herzen: Christus ist auferstanden!

Dadurch werden wir zu jenen kleinen Lichtern, vielleicht schwach und blass, aber lebendig und brennend, die auch dann nicht erlöschen, wenn die „Stunde der Dunkelheit“ wieder über die ganze Welt hereinbricht. Lichter in der Dunkelheit, die bezeugen, dass das Opfer des Erlösers Christus am Kreuz für uns nicht umsonst war.

So sei es! Mögen Gnade und Frieden sich vermehren! (II. Petrus 1, 2)

(Auszug aus dem Pastoralbrief zum Heiligen Osterfest 2023)

Übersetzung: Protos. Dr. Ioan Popoiu

Offenbarung 4,

4 Und rings um den Thron standen vierundzwanzig Throne und auf den Thronen saßen vierundzwanzig Älteste, in weiße Gewänder gekleidet und mit goldenen Kränzen auf dem Haupt.

Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord aniversează anul viitor 30 de ani de existență: Realități și Perspective

Interviu cu Preasfințitul Părinte Sofian Brașoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei și Luxemburgului, realizat de Alexandra Ștefan

Preasfinția Voastră, în 2024 se împlinesc 30 de ani de la întemeierea Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord. Cum a fost începutul Mitropoliei?

Da, Alexandra, constatăm ce repede trece timpul și cum, iată, evenimente petrecute acum 30 de ani dobândesc valoare istorică și primesc confirmare și din perspectiva evoluțiilor ulterioare, unele provocate de ele însele, altele care țin de rânduiala lui Dumnezeu. În 5 iunie 1994, Înaltpreasfințitul Părinte Serafim Joan-

tă era instalat, într-o atmosferă plină de emoție și speranță, în cadrul unei impresionante ceremonii, desfășurată în biserica St. Lukas din München, ca Mitropolit al nou-înființatei Mitropolii a Germaniei, Europei Centrale și de Nord. Cu aceasta, în urma evenimentelor din decembrie 1990, care puseseră capăt vicisitudinilor comunist-ateiste, încheind o perioadă îndelungată în care românii fuseseră dezbinați sistematic, după câțiva ani de căutări, debateri și frământări, între anii 1990-1993, în dorința unificării românilor ortodocși într-o structură bisericească, prin crearea

Aniversarea celor 20 de ani de arhierie ai PS Episcop Sofian-PS Episcop Sofian oferind ÎPS Mitropolit Serafim o icoană cu Sf. Serafim de Sarov – 14 mai 2023.

acestei Mitropolii se punea un început de absolută noutate din foarte multe puncte de vedere. Pe de o parte, evenimentul trezea foarte multe speranțe, pe de alta însă, condițiile începutului erau extrem de smerite, Mitropoliei lipsindu-i cu desăvârșire orice infrastructură necesară unei funcționări firești instituționale, astfel încât toate realizările au presupus o dăruire de sine jertfelnică extraordinară, atât din partea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Serafim, a colaboratorilor lui, cât și a puținilor preoți, din acea vreme, pe care se sprijinea instituția.

Ne-ați putea prezenta, pe scurt, evoluția parohiilor românești din Germania și Austria de la începuturile mitropoliei și până azi? Care este numărul românilor care trăiesc în prezent în mitropolia noastră?

Cine face cunoștință astăzi cu instituția Mitropoliei noastre și cu situația românilor din țările în care se întinde juris-

dicția ei aproape că nu-și poate închipui cât de diferite au fost începuturile. De la o structură care cuprindea atunci aproximativ 100.000 de români ortodocși în toate aceste țări, Germania, Austria, Luxemburg, Suedia, Danemarca și Norvegia, la un loc, și care avea abia vreo 15 parohii în toate acestea, prin rânduiala doar de Dumnezeu știută, lucrurile s-au dezvoltat astfel încât astăzi Mitropolia cuprinde o Arhiepiscopie pentru Germania, Austria și Luxemburg și o Episcopie pentru țările Europei de Nord, Suedia, Danemarca și Norvegia. Numărul credincioșilor a crescut razant, el depășind 1 milion de români în Germania și 100.000 în Austria. În prezent, Arhiepiscopia noastră numără în jur de 200 de unități parohiale, fără a putea fi însă prezentă în toate orașele unde trăiesc români, parohii grupate actualmente în 9 protopopiate în Germania plus Luxemburg și patru protopopiate în Austria.

La zorii acestui frumos jubileu de 30 de ani al Mitropoliei, ne bucurăm de re-

Călugărirea Maicii Elisabeta – secvență – 24 martie 2023.

Adunarea Eparhială – Niederalteich 2023.

ușitele pe care Dumnezeu ne-a ajutat să le vedem și, deși începuturile oricărei comunități ortodoxe aici sunt grele, caracterizate la propriu de misiunea unui apostolat, râvna și munca depuse de preoți alături de preteșele lor nu încetează să își arate roadele...

Așa este. Eu spun că existența parohiilor, a comunităților noastre se bazează în primul rând pe jertfa preoților parohi și a familiilor lor; în primul rând a preteșelor, bineînțeles, dar și a copiilor lor, adeseori. Cei mai mulți preoți ai noștri lucrează pentru a se întreține, iar slujirea preotească o împlinesc în mare parte la sfârșit de săptămână, când alți oameni se odihnesc sau poartă de grijă propriilor familii. La lucrarea preotului, preteasa participă, conform pregătirii și abilităților

ei, mai ales în organizarea și susținerea activităților catehetice cu copiii și tinerii, în activitățile gospodărești, în cadrul comitetului de femei; ea poartă adeseori o parte din povara duhovniciei alături de soțul ei preot, deoarece femeile mai ușor se pot sfătui cu ea, femeie fiind... Iar copiii familiilor de preoți sunt adeseori implicați și ei în toate acestea, mai ales acolo – și situația aceasta este cea mai frecventă – unde familia trebuie să meargă la o depărtare considerabilă la biserică. Pe această jertfă se bazează și slujirea liturgic-pastorală, și cea caritativă, și toate activitățile care se fac în parohii sau la nivel de Mitropolie, și construcțiile sau achiziționările de biserici; practic tot ceea ce se realizează este roada credinței, a dăruirii de sine, a muncii și jertfei acestor preoți și a familiilor lor. Bineînțeles că ei sunt susținuți peste

tot de câte un grup mai mare sau mai mic de credincioși inimoși, dar ei trebuie să fie în frunte.

Ne puteți împărtăși câteva dintre realizările remarcabile care au avut loc în decursul acestor ani la nivelul parohiilor din cuprinsul Mitropoliei?

O dezvoltare instituțional-organizatorică, corespunzând creșterii numărului românilor din toate țările în care se întinde Mitropolia, precum și înmulțirii parohiilor, a fost, cum am spus deja, crearea în interiorul Mitropoliei, în 2007, la inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a celor două structuri: Arhiepiscopia Germaniei, Austriei și Luxemburgului și Episcopia Europei de Nord. Acestea au oferit un cadru lucrării care trebuia întreprinsă.

Remarcabilă este înființarea tuturor parohiilor, care, privind la situația actuală și

având un „Hintergrund” al Ortodoxiei din Țară, ne poate părea cumva normală. Dacă însă ne gândim, pe de o parte, la greutățile înființării fiecărei parohii – necesitatea găsirii unui preot bun, care să poată veni și trăi în parohie sau aproape de ea cu familia, a unui spațiu în care să se țină slujbele, a unui grup de credincioși care să-l ajute la întemeierea parohiei, la costurile pe care le implică toate acestea –, iar, pe de altă parte, la importanța capitală pentru credincioșii dintr-o localitate/zonă a faptului de a avea un preot, de a se putea constitui drept comunitate parohială, în situația în care Biserica prezentă în localitatea lor, formată de ei, le dă o identitate de grup, le oferă cadrul unei vieți comunitare, îi susține în trăirea propriei identități, atunci putem începe să înțelegem atât greutățile, cât și valoarea deosebită a existenței fiecărei parohii. Putem spune, fără a ne împăuna defel, căci nu e cazul, că prin Biserică dobândesc românii din Occident posibilitatea existenței comunitare, a unei conștiințe de sine, de grup, atât de necesară aici, în Diaspora. În absența acesteia, rămași doar la posibilitățile proprii, oamenii sunt asimilați de grupul social în mijlocul căruia trăiesc. Făcând parte din comunități, având posibilitatea afirmării și susținerii identitare în comunități cu scopuri nobile, prin Biserică, ei găsesc un sens al existenței mai presus de măruntele interese private, imediate, fapt care le înmulțește puterile, îi umple de viață. Rezumând, am putea spune că înființarea oricărei parohii, acolo unde ea este necesară, este o realizare remarcabilă. Bineînțeles, ca realizări la un nivel superior putem considera procurarea, cumpărarea sau construirea de lăcașuri de cult, de biserici. Extraordinar este atunci când reușim să construim biserici, expresie a tradiției noastre ortodoxe, în care copiii care se nasc și cresc aici să poată cunoaște și experia Ortodoxia,

ÎPS Serafim și ÎPS Bartolomeu Anania.

expresia ei în cult, în arhitectură, în pictură, în tot ceea ce înseamnă o biserică în care comunitatea se adună laolaltă pentru a-L slăvi pe Dumnezeu. Faptul de a avea cât mai multe biserici ortodoxe și ca formă este extrem de important, atât pentru conștiința de sine, pentru stima de sine a românilor ortodocși de aici, pentru perceperea a ce înseamnă trăirea ortodoxă de către copii, dar și pentru prezentarea Ortodoxiei către cei în mijlocul cărora trăim.

Aș dori să amintesc neapărat aici și cele patru vizite ale Preafericiților Părinți Patriarhi Teoctist și Daniel. Preafericitul Teoctist – de vrednică pomenire – a fost în Germania, la Nürnberg, în 2003, când am avut cinstea să mă hirotonească episcop, și în 2006, când a pus piatra de temelie pentru biserica din Berlin și a sfințit Catedrala din Nürnberg. Preafericitul Părinte Daniel a venit în Austria în 2009, pentru a sfinți bisericile din Salzburg și Viena (prima biserică din acest oraș, Sf. Apostol Andrei), iar în 2011 în Germania, la München, pentru a pune piatra de temelie a Așezământului nostru bisericesc. Vizitele acestea, când patriarhii noștri au venit înconjurați de delegații compuse din alți ierarhi de seamă ai Bisericii noastre și alți clerici și oameni deosebiți, au fost adevărate manifestări de credință și trăire ortodoxă, au avut o importanță deosebită pentru comunitățile noastre, încurajându-i pe oameni la unitate de credință, de gândire și simțire românească; pe de altă parte, au dat o mare vizibilitate comunităților noastre românești, atât prin participarea la ele a multor autorități bisericești și civile, prin întărirea legăturilor de cooperare cu acestea, cât și prin transmiterea evenimentelor prin mijloacele media.

Pe lângă Centrul Mitropolitan de la Nürnberg, s-a ridicat în ultimii ani

Așezământul bisericesc din München – Fântânița de la intrare – detaliu – Cruce schițată de Pr. Arsenie Boca.

Așezământul Bisericesc din München. Ați fost inițiatorul acestuia și v-ați implicat cu toată energia pentru construirea lui. Cum au demarat inițiativa și proiectul în sine?

După ce, în anii '90, Înaltpreasfințitul Părinte Serafim locuise ca oaspete în cadrul Institutului pentru Bisericile Orientale din Regensburg, în anul 2000 s-a reușit achiziționarea unei foste biserici evanghelice și a două imobile în imediata ei proximitate, în orașul Nürnberg, unde a fost amenajat sediul Mitropoliei. În condițiile foarte modeste ale începutului, acest fapt a constituit un pas foarte mare. Deși stabilirea Reședinței Mitropolitane la Nürnberg s-a făcut mai mult circumstanțial, în funcție de posibilitățile avute,

25 martie 2023 – Bucurie la finalul Sf. Liturghii.

poziția centrală a acestui oraș față de marginile teritoriale ale Mitropoliei, respectiv față de parohiile răsfirate peste tot cuprinsul ei, s-a dovedit a fi foarte avantajoasă.

După hirotonia mea ca episcop vicar al Mitropoliei (la acea dată) în anul 2003, s-a pus problema misiunii și a reședinței mele. Deoarece orașul München prezenta o importanță deosebită, nu doar în calitate de capitală a Bavariei, ci și având în vedere mărimea comunității românești ortodoxe, mi s-a stabilit sediul în acest oraș, începând cu 1 decembrie 2004, având și misiunea procurării unei biserici sau chiar mănăstiri pentru nevoile liturgic-pastorale și duhovnicești ale credincioșilor noștri. După mai multe căutări fără rezultat, am ajuns la soluția de a cumpăra un teren pe care să construim biserica, împreună cu un centru parohial-comunitar și o mănăstire-reședință episcopală. Piatra fundamentală a fost pusă de însuși Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, la 11 septembrie 2011, cum am spus deja, în cadrul unei frumoase ceremonii, la care au participat preoți și credincioși din întreaga Mitropolie, cât și din România și din alte părți.

După mai mulți ani de proiectare și pregătire, lucrările au început în noiembrie 2017, iar de sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului din 2021, stabiliți deja în noul Așezământ, am putut începe ținerea Sfințelor Slujbe în cadrul acestuia, în Sala Crucilor din subsolul bisericii. Anul trecut, la 11 septembrie, am făcut și slujba de sfințire a Altarului Sălii Crucilor, într-o ceremonie condusă de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Serafim, la care l-am avut prezent și pe Preasfințitul Părinte Macarie, episcopul Europei de Nord.

Care sunt principalele funcții pe care acest Așezământ le împlinește pentru Ortodoxia românească din Germania?

Așezământul a fost gândit și construit ca un răspuns la nevoile comunității românești tot mai numeroase, atât în München și Bavaria, cât și în întreaga Germania și în Austria. El este chemat să devină tot mai mult un „acasă departe de casă” al credincioșilor români, în principal, dar nu numai, cât și să fie o ambasadă spirituală a Ortodoxiei și culturii românești în aceste

locuri. Prima și cea mai evidentă funcție a Așezământului o împlinește, evident, biserica, în care numărul celor care participă la rugăciune este în continuă creștere de la mutarea noastră aici, în 2021. În ce privește nevoile social-comunitare, acestora le răspunde prioritar Centrul parohial-comunitar, în care avem spații pentru desfășurarea diverselor activități religio-culturale, bibliotecă, magazinul bisericesc, precum și câteva locuri de cazare. Nevoii unei vieți duhovnicești mai intense îi răspunde mănăstirea din cadrul Așezământului. Ne este cunoscută tuturor influența binefăcătoare și inspiratoare a mănăstirilor de la noi din Țară sau din alte locuri asupra credincioșilor. Monahii și călugărițele trăiesc la cote mai înalte dorul după Dumnezeu, îl au pe Dumnezeu ca centru al vieții lor; e vorba deci de un întreg mod de viață centrat în jurul lui Dumnezeu și al slujirii Lui. Ori, pentru omul adeseori egocentric și egoist de astăzi, perspectiva teocentrică și slujitoare oferită de monahism înseamnă o schimbare de perspectivă salvatoare.

În cadrul Așezământului funcționează și Mănăstirea Sfântul Siluan. Cum arată obștea monahală de la München și care sunt prioritățile duhovnicești și misionare ale acesteia?

„Așezământul monahal Sf. Siluan”, înființat în noiembrie 2006, în urma venirii noastre la München, a fost ridicat, urmare a situației nou create prin construirea și luarea în folosință a spațiilor din Așezământ, la rang de mănăstire, la 31 ianuarie 2023, avându-l ca patron pe Sfântul Siluan Atonitul. Alegerea lui ca patron, atât în 2006, cât și acum, s-a datorat căii de apropiere de Dumnezeu parcursă și prezentată de Sfântul Siluan în scrierile sale, modului său de abordare

a arcușului duhovnicesc, cât și rugăciunii lui pentru „mântuirea tuturor popoarelor pământului”, toate acestea atât de actuale astăzi, mai ales în contextul în care trăim noi aici.

La un moment dat, un stareț care primise un candidat la viața călugărească în mănăstirea lui i-a spus acestuia: „Acuma călugăr te-ai făcut; mai rămâne să te faci om de treabă...”. Poate că acest lucru, adeseori neluat în seamă, este unul din cele mai importante pe care suntem chemați să le realizăm. Prin credință, prin raportarea la Dumnezeu, să ne șlefuiim, să ne cizelăm, să ne înfrumusețăm propria umanitate, pentru a deveni oameni buni, care trăim în frățietate bucuroasă unii cu alții. Este atât de simplu lucrul acesta și, din păcate, se realizează destul de rar și de greu...

Un accent deosebit punem și pe practicarea „Rugăciunii lui Iisus”, pe care o spunem atât particular, cât și miercurea, împreună cu credincioșii, la biserică, după chipul practicat la mănăstirea de la Essex, în Anglia, dar și la Centrul Mitropolitan din Nürnberg, după modelul propus de Sfântul Sofronie Saharov, ucenicul Sfântului Siluan. Bineînțeles că noi practicăm Rugăciunea lui Iisus după modul pe care eu personal l-am primit de la Părintele Teofil Părăian, de la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, practică pe care și el a învățat-o de la Părintele Arsenie Boca. Și anume, între respirații, spunem cuvântul „Doamne”, concomitent cu inspirația „Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu”, iar expirând, „miluiește-mă pe mine, păcătosul”. Această congruență are rolul de a lipi rugăciunea de respirație, pentru ca respirația să ne amintească de rugăciune, după cum spunea un părinte de la Sfântul Munte Athos. „La Dumnezeu să te gândești ca la Dumnezeu și să-L respiri pe Dumnezeu cum respiri aerul!”

Călugăria Maicii Elisabeta – secvență – fetițele deschizând procesiunea – 24 martie 2023.

Rezumând cele referitoare la mănăstirea noastră, aş spune că ea este chemată primordial să fie o oază de rugăciune în mijlocul pustiuului spiritual de astăzi, un loc al dialogului şi întâlnirii cu Dumnezeu, în primul rând pentru noi, vieţuitoarii de aici, dar şi pentru toţi oamenii care vin cu această sete şi cu dor de alinare. De asemenea, mănăstirea este şi un martor al tradiţiei creştin-ortodoxe şi monahale româneşti, pe care întâlnindu-l, să simţi toată forţa duhovnicească a acestei tradiţii despre care dă mărturie.

În 2023 a avut loc tunderea în monahism pe seama mănăstirii a Maicii Elisabeta, un moment emoţionant nu doar prin ceea ce reprezintă în sine, ci şi datorită aşteptării pline de smerenie şi speranţă a venirii lui... De asemenea, a fost instalată şi prima egumenă a mănăstirii, Maica Onufria Zbarcea. Ne pu-

teţi spune câteva cuvinte despre însemnătatea acestor evenimente?

Într-adevăr, la Vecernia sărbătorii Bunei Vestiri din anul acesta a avut loc prima tundere în monahism din cadrul mănăstirii noastre, săvârşită de ÎPS Părinte Mitropolit Serafim. E vorba de maica Elisabeta, care a aşteptat cu răbdare monahală acest moment de la venirea ei în obşte, în anul 2005, pentru că am dorit să avem întâi mănăstirea şi fizic şi doar apoi să facem călugăria. Am ales momentul cu mult timp înainte, pentru a o pune pe măicuţa Elisabeta şi sub protecţia Maicii Domnului, protectoarea cu deosebire a celor care duc o viaţă consacrată lui Dumnezeu. Noi vieţuind în mijlocul comunităţii, am organizat lucrurile astfel încât evenimentul că poată fie trăit şi de aceasta; în acest scop, am rânduit ca măicuţa care a fost călugărită să fie însoţită în drumul spre altar de

fetițe cu lumânări aprinse, așa cum a fost însoțită și Maica Domnului, fecioară fiind, când a mers să slujească la Templul din Ierusalim.

A doua zi, la Praznicul Bunevestiri, în cadrul Sf. Liturghii, Părintele Mitropolit a săvârșit și hirotesia și instalarea maicii Onufria ca egumenă a mănăstirii noastre. Momentan, în mănăstire sunt trei măicuțe, maica egumenă Onufria, maica Elisabeta și încă o maică, Paisia, care s-a adăugat obștii anul trecut. Toate evenimentele acestea au o importanță istorică, sunt pietre de temelie pentru o devenire duhovnicească pe care încercăm să o chivernisim într-un fâgaș al tradiției noastre. Maica Onufria este prima egumenă a mănăstirii, întâistătătoarea măicuțelor, și sperăm prima într-un șir care să dea Dumnezeu să se continue cât mai mult și să se ridice la o cât mai mare statură duhovnicească. Întemeierea unor obști monahale aici are o importanță definitorie pentru viața duhovnicească a credincioșilor. Dacă privim

la ce înseamnă mănăstirile la noi în Țară pentru credincioșii din jurul lor și pentru pelerini, pentru Biserică și Neam, putem înțelege un pic acest lucru.

Tot în anul 2023, Preasfinția Voastră ați serbat, de asemenea, 20 de ani de slujire arhierescă în Germania. Permiteți-mi o întrebare al cărei răspuns se găsește probabil în culisele sufletului dumneavoastră... Cum ați resimțit această activitate de 20 de ani în slujba Arhiepiscopiei Germaniei, Austriei și Luxemburgului din perspectiva activității de ierarh?

În primul rând, și eu am fost surprins de faptul că au trecut atâția ani de la hirotonia întru arhieru, în 2003, de către Preafericitul Părinte Teotist, de vrednică pomenire. Parcă nu-mi vine să cred... La cât de ocupat am fost, mai ales în ultimii ani, pe de o parte cu efortul de ridicare a Așezământului, dar și cu activitatea li-

25 martie 2023 – Maica Onufria primește bastonul de egumenă de la ÎPS Mitropolit Serafim.

Aniversarea celor 20 de ani de arhierie ai PS Episcop Sofian – Sf. Liturghie – 14 mai 2023.

turgic-pastorală, în cadrul comunității noastre din München, iar pe de altă parte cu vizitele pastorale în parohii și alte sarcini, în cadrul acestei slujiri arhieriești, nu e de mirare că anii au trecut pe lângă mine aproape pe neobservate. Slujirea arhierescă este extraordinar de bine surprinsă în simbolismul mitrei arhieriești; pe de o parte, conferă multă cinste și aduce multă bucurie, pe de alta, implică multe greutăți și dureri. Însă, știm cu toții, în orice domeniu, doar asumându-ne greutățile realizăm, desăvârșim lucrarea care le presupune și pe acestea. În cazul slujirii arhieriești și preoțești în general, este vorba de o slujire a sublimului, de o trudă pentru înmulțirea binelui, pentru ridicarea și ajutorarea oamenilor, cu perspectivă spre veșnicie, lucruri care dau bogăție de sens și frumusețe acestei slujiri. Să ne dea Dumnezeu înțelepciunea și puterea de a ne asuma greutățile și să privim la sen-

sul, la însemnătatea lucrării sau slujirii pe care o avem de împlinit, pentru că atunci trăim și lucrăm cumva într-o dimensiune a binelui care biruiește răul, cum spune Sf. Apostol Pavel: „Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul cu binele” (Rom. 12, 21).

Pomenești adineauri de Părintele Teofil Părăian, care a coagulat în jurul său mulți oameni...Care dintre învățăturile dobândite de la dânsul v-au ajutat în misiunea de a crea o comunitate românească unită în peisajul răsfrat al diasporei ortodoxe în care ne aflăm?

Cu siguranță, Părintele Teofil m-a ajutat și mă ajută mult mai mult decât îmi pot da seama, deoarece el a fost un titan al spiritului, un exemplu viu de om care s-a dăruit pe sine slujirii lui Dumnezeu și oamenilor. Răspunzând, aș menționa trei lucruri: **1.** Credința părintelui, faptul

de a raporta tot ce se întâmplă la Dumnezeu, cu deplină încredere în purtarea Lui de grijă iubitoare, ocrotitoare și călăuzitoare, **2.** Seriozitatea și consecvența în orice lucru pe care îl întreprindem și **3.** Relația vie cu Domnul Hristos, aceasta însemnând o verificare prin raportarea la El a tuturor gândurilor, vorbelor și faptelor noastre. Acest din urmă fapt te eliberează de rutină, de autosuficiența împlinirii anumitor forme ale lucrărilor credinței, de formalism deci, te conduce să trăiești cu adevărat ceea ce faci. Poate încă un lucru foarte important, care l-a caracterizat: Concepția despre Dumnezeu ca Tată, care ne iubește, ne cheamă la El, ne ajută, ne susține, ne ocrotește și chiar ne zâmbește... Practic, faptul de a ști că Dumnezeu ne iubește ne apropie cu adevărat de El și iubirea noastră față de oameni îi apropie pe aceștia și de noi, și unii de alții.

Ritmul și dimensiunea vieții în diaspora sunt altele față de cele cu care

suntem obișnuiți acasă. De multe ori, suntem întrebați care sunt diferențele pe care le întâlnim aici. Aș dori să vă întreb și eu acest lucru, din perspectiva Ortodoxiei. Ce noutate aduce trăirea Ortodoxiei în Germania, în comparație cu ceea ce eram obișnuiți în România?

Prima noutate este însăși realitatea vieții în străinătate. Omul pleacă de acasă, își ia cumva destinul în mâini și se confruntă cu provocările vieții. Ori acest lucru, adeseori, îl trezește la realitate. Pentru că în condițiile străinătății nu mai beneficiazi de susținerea familiei, a mediului, a unor structuri cunoscute, familiare, cunoști nemijlocit realitățile țării unde ai emigrat, iluziile se destramă și, în aceste condiții, omul își pune mai intens problema identității, a sensului, a rostului în această lume. Astfel, mulți care nu erau credincioși în România sau care nu mergeau la biserică încep să o facă aici și, dacă găsesc un răspuns potrivit, dezvoltă o relație profundă cu Dumnezeu, devin

ÎPS Serafim și PF Patriarh Teoctist, la punerea pietrei de temelie pentru biserica din Berlin.

membri serioși ai comunităților parohiale. Un alt element diferit aici este dorul de casă și de cei dragi. Mulți oameni încep să vină la biserică, acolo unde știu că găsesc români, pentru a-și astâmpăra acest dor; și apropiindu-se de oameni frumoși, credincioși, înțeleg și ei avantajele credinței, își pun și ei problema raportării la Dumnezeu pentru a se găsi cu adevărat pe sine. Aceste situații ne fac și pe noi, clericii, să fim altfel, ne formează cumva. Ne determină să fim mai calzi, ne scoate dintr-un confort, dintr-o înțepeneală instituțională, ne apropie mai mult de oameni; înțelegem că mântuirea este o lucrare a iubirii, făcută cu iubire. Și, adăugând la acestea insistența Înaltpreasfințitului Serafim, precum și a mea pe faptul de a săvârși Sf. Liturghie cu o implicare cât mai mare a participanților, cu mijlocirea către credincioși a conținutului rugăciunilor Liturghiei prin citirea loc cu voce tare și intonație frumoasă, printr-o

împărtășire cât mai deasă, putem să înțelegem de ce avem deseori situația ca în comunitățile de aici să fie un plus de participare, de viață, de bucurie.

Cu alte cuvinte, Dumnezeu își revarsă lucrarea Sa mântuitoare pretutindeni și chiar și acolo unde nu există o biserică de zid, El zidește prin dragostea Sa o biserică a iubirii Sale și a semenilor, învățându-ne să prioritizăm școala iubirii și a formării interioare mai presus de orice.

Da, așa este. Cum spunea cineva, parafrazându-l pe Sf. Apostol Pavel: Dacă dragoste nu e, nimic nu e și, dacă ar fi, ce rost ar avea... Lucrarea iubitoare a lui Dumnezeu poate fi mijlocită de om doar prin iubire, cu iubire; altfel este o caricatură. Să ne ajute Dumnezeu ca, peste tot ce facem și indiferent de condițiile exterioare, să iubim cu adevărat și să trăim în consecință!

Călugărirea Maicii Elisabeta – secvență – Nașa de călugărie – Maica Onufria – conducând-o spre altar – 24 martie 2023.

Rumänische Orthodoxe Metropole für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa feiert nächstes Jahr den 30. Jahrestag ihrer Gründung: Tatsachen und Perspektiven

Interview mit SE Weihbischof Dr. Sofian von Kronstadt, Bischofsvikar des Rumänischen Orthodoxen Erzbistums von Deutschland, Österreich und Luxemburg, durchgeführt von Alexandra Stefan

Eure Exzellenz, 2024 wird es 30 Jahre her sein, dass die Metropole für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa gegründet worden ist. Wie war der Anfang der Metropole?

Ja, Alexandra, eine Zeitspanne, die schnell vergangen ist und in der die Ereignisse, die vor 30 Jahren stattgefunden haben, einen historischen Stellenwert bekommen haben. Sie wurden durch die spätere Entwicklung bestätigt, manche durch sich selbst bedingt, manche durch

die Göttliche Vorsehung. Am 5. Juni 1994 wurde Seine Eminenz Dr. Serafim Joanta als Metropolit der neugegründeten Metropole für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa eingesetzt. Das fand in der St. Lukas Kirche in München statt, in einer beeindruckenden Zeremonie und einer Atmosphäre voll von Hoffnung und Emotionen. Die Ereignisse von Dezember 1990 beendeten die lange Periode der kommunistisch-atheistischen Unterdrückung, in der das rumänische Volk systematisch gespalten wurde. Nach ein paar

Herr Staatssekretär im DpRP Florin Gheorghe Cârciu, begleitet von Frau Konsulin a.i. in München Janette Carabașu, zu Besuch im Kirchlichen Zentrum in München.

Jahren der Suche, der Debatten und Abwägungen mit dem Wunsch der Vereinigung der orthodoxen Rumänen in einer kirchlichen Struktur, zwischen 1990-1993, wurde durch die Gründung dieser Metropolie ein Anfang gemacht, der aus vielen Blickwinkeln absolut neu war. Einerseits wurden sehr viele Hoffnungen geweckt, andererseits waren die Anfangsmöglichkeiten überaus bescheiden, weil der Metropolie jegliche notwendige Infrastruktur fehlte, um als Institution zu funktionieren. Alle Leistungen wurden nur möglich durch die außergewöhnliche, persönliche Opferbereitschaft SE Dr. Serafim Joanta, seiner Mitarbeiter und der wenigen Priester, auf die sich die Institution stützte.

Könnten Sie uns kurz die Entwicklung der rumänischen Kirchengemeinden in Deutschland und Österreich von der Gründung der Metropolie bis heute beschreiben? Wie viele Rumänen leben aktuell in unserer Metropolie?

Wer sich heute unsere Metropolie als Institution und die Lage der Rumänen in den Ländern unter ihrer Jurisdiktion betrachtet, kann sich fast nicht vorstellen, wie anders die Anfangszeit war. Es gab damals insgesamt circa 100.000 orthodoxe Rumänen in Deutschland, Österreich, Luxemburg, Schweden, Dänemark und Norwegen und rund 15 Kirchengemeinden. Heute dagegen umfasst durch Gottes Hilfe unsere Metropolie eine Erzdiözese für Deutschland, Österreich und Luxemburg und eine zweite Diözese für die Länder Nordeuropas, Schweden, Dänemark und Norwegen. Die Zahl der Gläubigen ist rasant gestiegen, sie übersteigt 1 Million Rumänen in Deutschland und 100.000 in Österreich. Aktuell zählt unsere Erzdiözese circa 200 Kirchengemeinden, obwohl sie nicht in allen Städten, wo Rumänen le-

März 2023 – SE Metropolit Serafim erhält von SE Bischof Sofian ein deutsches, in Leder gebundenes Evangeliar als Geschenk.

ben, anwesend sein kann. Zurzeit sind die Kirchengemeinden in neun Dekanate in Deutschland zusammen mit Luxemburg und vier Dekanate in Österreich geordnet.

An der Schwelle zu diesem schönen 30-jährigen Jubiläum der Metropolie freuen wir uns für die Erfolge, die zu erleben Gott uns geholfen hat. Die Anfänge jeder orthodoxen Gemeinde sind schwer, gekennzeichnet von einer apostolischer Mission im wahrsten Sinne des Wortes. Aber der Eifer und die Arbeit der Priester, gestützt von ihren Ehefrauen hört nicht auf, ihre Früchte zu tragen.

Das ist wahr. Meiner Meinung nach existieren unsere Kirchengemeinden vor allem wegen der Opferbereitschaft der Gemeindepriester und ihrer Familien,

besonders der Priesterfrauen und oft deren Kinder. Die meisten unseren Priester arbeiten, um ihren Lebensunterhalt zu bestreiten, und den priesterliche Dienst erfüllen sie meistens am Wochenende, wenn andere Menschen sich erholen oder sich um ihre Familien kümmern. Die Priesterfrau beteiligt sich an der Tätigkeit des Priesters, entsprechend ihren Kenntnissen und Fähigkeiten, meistens in der Organisation und Durchführung der katechetischen Aktivitäten mit Kindern und Jugendlichen, in sozial-karitativen Tätigkeiten, im Frauenkomitee. Sie trägt oft ein Teil der seelischen Schwierigkeiten neben ihrem Ehemann, dem Priester, weil Frauen sich ihr, als Frau, leichter anvertrauen. Auch die Kinder der Priesterfamilien sind oft involviert in all dem, besonders dort, wo der Weg zur Kirche weit ist. Das ist häufig der Fall. Dieses Opfer ist die Basis des liturgisch-pastoralen und karitativen

Dienstes, sowie aller Veranstaltungen und Aktivitäten der Kirchengemeinden und der Metropole. Das gilt auch für den Aufbau oder den Kauf von Gotteshäusern. Alle Erfolge und Leistungen sind praktisch die Frucht des Glaubens, der Arbeit und der Opferbereitschaft dieser Priester und ihrer Familien. Sicher sind sie überall unterstützt von einer größeren oder kleineren Gruppe von im Herzen verbundenen Gläubigen. Aber sie sind eben die, die der Gemeinde vorstehen.

Können Sie uns einige bedeutende Leistungen der Kirchengemeinden unserer Metropole in dieser Zeit benennen?

Gerne: Das war die Gründung zweier Strukturen im Jahr 2007, auf Vorschlag Seiner Seligkeit des Patriarchen Daniel: die Erzdiözese für Deutschland, Öster-

Amtseinführung SE Metropolit Serafim – 5. Juni 1994, St. Lukas Kirche, München.

März 2023 – SE Metropolit Serafim setzt Mutter Onufria als Äbtissin ein.

reich und Luxemburg und die Diözese für Nordeuropa. Seine Seligkeit Patriarch Daniel hatte diese institutionell-organisatorische Entwicklung angeregt, entsprechend der steigenden Zahl der Rumänen in allen Ländern unserer Metropolie, wie auch der Zunahme der Kirchengemeinden.

Bemerkenswert ist aber die Gründung jeder einzelnen der Kirchengemeinden. Sie kann uns normal erscheinen, wenn man die aktuelle Situation mit dem „Hintergrund“ der Orthodoxie aus der Heimat betrachtet. Wir müssen aber, einerseits, die Schwierigkeiten der Entstehung jeder Kirchengemeinde berücksichtigen: die Notwendigkeit einen passenden Priester zu finden, der zusammen mit seiner Familie kommen und in der Kirchengemeinde oder in ihrer Nähe leben kann, ein Gebäude für die Gottesdienste zu finden, eine Gruppe von Gläubigen, die dem Priester helfen, um die Kirchengemeinde

zu gründen, dazu noch die zu deckenden Unkosten. Andererseits sollen wir bedenken, welche große Bedeutung für die Gläubigen die Tatsache hat, einen Priester zu haben, eine kirchliche Gemeinschaft bilden zu können, eine eigene Kirche als Bau für die Gemeinde zu haben. Dies gibt einer Gemeinde mit Ihrem Gemeinschaftsleben Identität und unterstützt sie, diese Identität zu stärken. Dadurch können wir die Schwierigkeiten, aber auch den besonderen Wert der Existenz jeder Kirchengemeinde verstehen. Wir können behaupten, ohne anmaßend zu sein, dass die Rumänen im Westen durch die Kirche die Möglichkeit einer gemeinschaftlichen Existenz und das Selbstbewusstsein erhalten, die hier in der Diaspora so notwendig sind. Ohne sie sind die Menschen auf sich allein gestellt und werden von der sozialen Gruppe, in der sie leben, assimiliert. Durch ihre Zugehörigkeit zu einer Kirchengemeinde und die Möglich-

keit, ihre Identität in dieser Gemeinschaft mit geistlichen Zielen zu bekräftigen und aufrechtzuerhalten, finden die Gläubigen durch die Kirche einen Sinn für ihr Dasein, der über ihre kleinen, unmittelbaren, privaten Interessen hinausgeht, der sie stärkt und mit Leben erfüllt. Das mehrt ihre Kräfte und erfüllt sie mit Leben. Zusammengefasst können wir sagen, dass die Gründung jeder Kirchengemeinde, dort wo sie notwendig ist, eine hervorragende Leistung ist. Auf einem höheren Level würde ich die Beschaffung, den Kauf oder Bau von Gotteshäusern sehen. Außergewöhnlich ist es, wenn es uns gelingt, Kirchen zu bauen, die Ausdruck unserer orthodoxen Tradition sind, in denen die Kinder, die hier geboren werden und aufwachsen, die Orthodoxie kennenlernen und erleben können, deren Ausdruck im Gottesdienst, in der Architektur, in der Malerei, einfach in allem sich findet, was eine Kirche bedeutet, in der die gesamte Gemeinde sich versammelt, um Gott zu loben und zu preisen. Viele orthodoxe Kirchen sind deshalb sehr wichtig, nicht nur für das Selbstbewusstsein und die Selbstachtung der hier lebenden orthodoxen Rumänen und die Wahrnehmung der orthodoxen Lebensweise der Kinder in der Gemeinde, sondern auch für die Wahrnehmung der Orthodoxie in der Gesellschaft, in deren Mitte wir leben.

Ich möchte hier unbedingt noch die vier Besuche Ihrer Seligkeiten der Patriarchen Teoctist und Daniel erwähnen. Seine Seligkeit Patriarch Teoctist – ewiges Gedenken – war in Deutschland im Jahr 2003, in Nürnberg, als ich die Ehre hatte, von ihm zum Bischof geweiht zu werden, sowie in Jahr 2006, als er den Grundstein für die Kirche in Berlin gelegt und die Kathedrale in Nürnberg geweiht hat. Seine Seligkeit Patriarch Daniel ist im Jahr 2009 nach Österreich gekommen, um die

Kirchen in Salzburg und Wien (die erste unserer Kirchen in Wien, Hl. Apostel Andreas) zu weihen. Im Jahr 2011 ist er wieder nach Deutschland gekommen, nach München, um den Grundstein für unser Kirchenzentrum zu legen. Diese Besuche unserer Patriarchen, umgeben von Abordnungen von hohen Hierarchen unserer Kirche und anderen Klerikern und wichtigen Persönlichkeiten waren wahrhaftige Zeugnisse des orthodoxen Glaubens und Lebens. Sie hatten eine große Bedeutung für unsere Gemeinden und haben die Menschen zur Einheit des Glaubens, des Denkens und des Fühlens als Rumänen ermutigt. Diese Besuche haben unsere rumänischen Gemeinden sichtbar gemacht durch die Teilnahme vieler kirchlicher und ziviler Autoritäten, durch die engere Verbindung der Zusammenarbeit und auch durch die mediale Übertragung und Veröffentlichung der Festlichkeiten.

Neben dem Metropolitan Zentrum in Nürnberg, wurde in den letzten Jahren das Kirchenzentrum in München errichtet. Sie waren sein Initiator und haben sich mit der ganzen Energie für den Bau involviert. Wie war der Anfang des Projekts?

In den '90 Jahren wohnte unser Metropolitan Serafim als Gast im Ostkirchlichen Institut in Regensburg, dann, im Jahr 2000 gelang der Kauf einer ehemaligen evangelischer Kirche und zweier benachbarten Immobilien, in Nürnberg, wo der Sitz der Metropolie eingerichtet wurde. Es war ein sehr großer Schritt, wenn man die bescheidenen Bedingungen bedenkt. Die Entscheidung für den Sitz der Metropolie in Nürnberg wurde den Umständen entsprechen getroffen, nach den vorhandenen Möglichkeiten. Es hat sich aber herausgestellt, dass es sehr vorteilhaft war

durch die zentrale Lage, gegenüber der überall auf dem Gebiet der Metropolie verteilten Kirchengemeinden.

Nach meiner Weihe als Vikar-Bischof der Metropolie im Jahr 2003, stellte sich die Frage meiner Mission und Residenz. Weil die Stadt München sehr wichtig war, als Hauptstadt Bayerns und bezüglich der Größe der rumänisch-orthodoxen Gemeinde, wurde mein Sitz mit dem 1. Dezember 2004 in dieser Stadt etabliert. Eine dazugehörige Aufgabe war die Beschaffung einer Kirche oder sogar eines Klosters für die liturgisch-pastoralen und geistlichen Bedürfnisse unserer Gläubigen. Nach langer Suche ohne Erfolg, bin ich zum Entschluss gekommen, ein Grundstück für den Bau einer Kirche samt einem Gemeindezent-

rum und einem Kloster als bischöflicher Residenz zu kaufen. Der Grundstein wurde von Seiner Seligkeit Patriarch Daniel am 11. September 2011 gelegt, wie gesagt, im Rahmen einer schönen Zeremonie, mit Beteiligung von Priestern und Gläubigen aus der gesamten Metropolie, aus Rumänien und von anderswo. Nach mehreren Jahren von Planung und Vorbereitung haben die Arbeiten im November 2017 begonnen. Im Jahr 2021, umgezogen im neuen Kirchenzentrum, konnten wir zur Feier der Mariä Himmelfahrt die Feier der Heiligen Gottesdienste im Untergeschoss der Kirche, im Kreuzsaal anfangen. Letztes Jahr, am 11. September 2022 haben wir auch die Weihe des Altars im Kreuzsaal gefeiert. Die Zeremonie wurde von SE Metropolit Serafim geleitet, präsent war auch Seine Exzellenz Macarie, der Bischof von Nordeuropa.

Welche sind die wichtigsten Aufgaben dieses Kirchenzentrums für die rumänische Orthodoxie?

Das Kirchenzentrum wurde geplant und gebaut als eine Antwort auf die Bedürfnisse der immer zahlreicherer rumänischer Gemeinden in München und Bayern, wie auch im übrigen Deutschland und in Österreich. Es soll, hauptsächlich für die rumänischen Gläubigen, immer stärker ein „Zuhause weit von Zuhause“ sein, aber auch eine spirituelle Botschaft der Orthodoxie und der rumänischen Kultur in diesen Gefilden. Die Hauptaufgabe des Zentrums erfüllt selbstverständlich die Kirche, in der die Zahl der Teilnehmer am Gebet kontinuierlich wächst. Was die sozial-gemeinschaftlichen Bedürfnisse betrifft, so werden diese in erster Linie durch das Gemeindezentrum abgedeckt, in dem wir Räume für verschiedene religiös-kul-

Kirchliche Einrichtung in München – Brunnen am Eingang – Detail – Inschrift auf Latein (Johannes, 4, 14)

Kirchliche Einrichtung in München – Eingang zum Kreuzsaal.

turelle Aktivitäten, eine Bibliothek, einen Kirchenladen sowie einige Unterkünfte haben. Die Sehnsucht nach einem intensiveren geistlichen Leben wird durch das Kloster des Kirchenzentrums gestillt. Wir alle wissen um den segensreichen und inspirierenden Einfluss der Klöster auf die Gläubigen in unserem Land und anderswo. Die Mönche und die Nonnen leben deutlich stärker die Sehnsucht nach Gott; sie haben Gott als Zentrum ihres Lebens. Gott zu ehren und ihm zu dienen, das bedeutet den Mittelpunkt, den Sinn und die Grundlage ihrer Existenz. Für den heutigen, oft egozentrischen und selbstsüchtigen Menschen bedeutet die theozentrische und dienende Perspektive, die das Mönchtum bietet, einen rettenden Perspektivwechsel.

Im Münchner Kirchenzentrum befindet sich auch das Kloster Hl. Siluan. Wie ist die klösterliche Gemeinschaft, und welche sind ihre geistlichen und missionarischen Prioritäten?

Die „Klösterliche Einrichtung Hl. Siluan“, die im November 2006, nach unserer Ankunft in München gegründet worden ist, wurde am 31. Januar 2023 in den Rang eines Klosters erhoben, nachdem neue Bedingungen nach der Bau Fertigstellung und der Inbetriebnahme der Räumlichkeiten im Kirchenzentrum geschaffen wurden. Nach wie vor bleibt der Heilige Siluan vom Berg Athos als Patron. Er wurde 2006 als Schutzheiliger ausgewählt und auch jetzt bestätigt wegen seiner Art, Gott näher zu kommen. Der Weg des Hl. Siluan, niedergeschrieben in seinen Schriften, die Weise seines geistlichen Aufstieges sowie seines Gebets für „die Rettung aller Menschen und aller Völker der Erde“, ist heutzutage und unter den gegenwärtigen Lebensbedingungen sehr aktuell.

Eines Tages sagte ein Kloostervorsteher einem Kandidaten zum Mönchtum in seinem Kloster: „Jetzt bist du ein Mönch geworden; es bleibt noch, dass du ein an-

ständiger Mensch wirst...“. Vielleicht ist das eine der wichtigsten Leistungen, die wir zu verwirklichen gerufen sind, auch wenn sie meistens nicht beachtet wird. Durch den Glauben und die Beziehung zu Gott werden wir geschliffen. Wir verschönern unsere eigene Humanität, um bessere Menschen zu werden, die in brüderlicher und freudiger Liebe in Gemeinschaft leben. Das ist eine so einfache Sache, die leider so selten und so schwer gelebt wird.

Einen besonderen Akzent legen wir auf das Praktizieren des „Jesus-Gebets“, das wir sowohl persönlich als auch zusammen mit den Gläubigen jeden Mittwoch in der Kirche beten, nach dem Beispiel vom Kloster in Essex beim London und vom unserem Metropolitan-Zentrum in Nürnberg, selbstverständlich nach dem Beispiel des Hl. Sofronie von Sararov, dem geistlichen Schüler des Hl. Siluan. Sicher praktizieren wir das „Jesus-Gebet“ nach der Art und Weise, wie ich es persönlich vom Vater Teofil Paraian vom Kloster Brancoveanu bei Sambata de Sus gelernt habe, dass er wiederum vom Vater Arsenie Boca übernommen hat. Und zwar, zwischen zwei Atemzüge sagen wir das Wort „Herr“, mit dem Einatmen „Jesus Christus, Sohn Gottes“ und mit der Ausatmung „rette mich, den Sünder“. Diese Verbindung hat den Sinn, das Gebet mit der Atmung zu vereinen, damit die Atmung uns an das Gebet erinnern

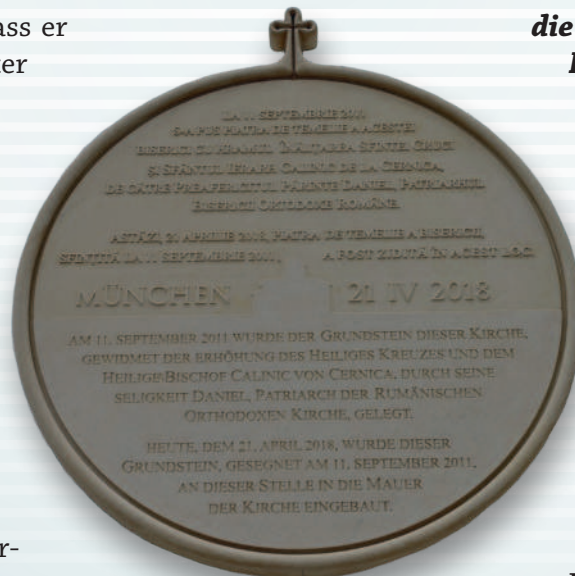
soll, wie ein Mönch vom Hl. Berg Athos sagte. „An Gott sollst du denken, wie an Gott, und du sollst Gott atmen, wie du die Luft atmest!“

Zusammenfassend würde ich sagen, dass unser Kloster aufgerufen ist, vor allem eine Oase des Gebets zu sein in der heutigen spirituellen Wüste, ein Ort des Dialogs und des Zusammentreffens mit Gott, zuallererst für uns, die Klostergemeinde, aber auch für alle Menschen, die mit diesem Durst und der Sehnsucht nach Tröstung kommen. Das Kloster ist auch ein Zeugnis der rumänischen, christlich-orthodoxen und klösterlichen Tradition, und wenn man ihm begegnet, spürt man die ganze geistige Kraft dieser Tradition, von der es zeugt.

Im Jahr 2023 fand im Kloster die monastische Tonsur der Mutter Elisabetha, ein bewegender Moment nicht nur als Bedeutung an sich, sondern auch wegen dessen Wartes in Demut und Hoffnung. Auch die erste Äbtissin des Klosters wurde eingesetzt, die Mutter Onufria Zbarcea.

Können Sie uns ein paar Worte über die Bedeutung dieser Ereignisse sagen?

Tatsächlich fand dieses Jahr im Anschluss auf die Vesper zum Fest der Maria Verkündigung die erste monastische Tonsur in unserem Kloster, zelebriert von SE Metropolitan Serafim,

Kirchliche Einrichtung in München – Stein, der den Ort im Altarmauerwerk markiert, wo der Grundstein gelegt wurde.

Ordination von Mutter Elisabeta – Sequenz – Freude – 24. März 2023.

statt. Es ist die Mutter Elisabeta, die mit monastischer Geduld auf dieses Moment seit 2005, seit sie in die Gemeinschaft kam, gewartet hat. Wir wünschten uns zuerst das Kloster auch als Ort zu haben und erst dann die Tonsur vorzunehmen. Wir haben diesen Moment lange vorher ausgewählt, auch um die Mutter Elisabeta unter dem Schutz der Mutter Gottes zu setzen, die besonders die beschützt, die ihr Leben Gott widmen. Da wir in enger Verbindung mit der Kirchengemeinde leben, haben wir es veranlasst, dass dieses Ereignis von der gesamten Kirchengemeinde erlebt werden kann. Darum wurde die angehende Mutter, auf den Weg zum Altar, von weiß bekleideten Mädchen mit brennenden Kerzen in den Händen begleitet. So wurde auch die Mutter Gottes, die Jungfrau Maria, begleitet, als sie zum Tempel ging, um Gott zu dienen.

Am nächsten Tag, am Fest Mariä Verkündigung, im Rahmen der Hl. Liturgie, weihte und setzte SE Metropolit Serafim

die Mutter Onufria als Äbtissin ein. Aktuell leben in der klösterlichen Gemeinschaft drei Klosterfrauen, die Mutter Äbtissin Onufria, die Mutter Elisabeta und, seit letztem Jahr, auch die Mutter Paisia. Alle diese Ereignisse haben eine historische Bedeutung, sind Grundsteine für ein geistliches Werden, und wir versuchen sie auf den Weg unserer Tradition zu lenken. Mutter Onufria ist die erste Äbtissin des Klosters, die Vorsteherin unserer Klosterfrauen, und wir hoffen, dass sie die erste in einer langen Reihe sein wird, die lange fort dauern und mit Gottes Hilfe sich zu einer hohen geistlichen Größe erheben wird. Die Gründung klösterlichen Gemeinschaften hier hat für das geistliche Leben der Gläubigen eine determinierende Bedeutung. Wir können das besser verstehen, wenn wir betrachten, was die Klöster bei uns Zuhause für die Gläubigen in ihrer Nähe und für die Pilger bedeuten, für die Kirche und für die Nation.

Heilige Liturgie Niederaltaich – März 2023.

Im Jahr 2023 haben Sie auch das 20. Jubiläum als Weihbischof in Deutschland gefeiert. Erlauben Sie mir bitte eine Frage, derer Antwort wahrscheinlich in der Tiefe Ihrer Seele liegt... Wie haben Sie diese 20-jährige Aktivität als Weihbischof im Dienst der Erzdiözese für Deutschland, Österreich und Luxemburg empfunden?

Auch ich war zunächst überrascht, dass so viele Jahre seit meiner Bischofsweihe 2003 durch Seine Seligkeit Patriarchen Teoctist – ewiges Gedenken – vergangen sind. Ich kann es kaum glauben. Wenn man aber bedenkt, wie beschäftigt ich besonders in den letzten Jahren war, nicht nur mit den Anstrengungen für den Bau des Kirchenzentrums wie mit den liturgisch-pastoralen Aktivitäten in unserer Gemeinde in München, sondern auch mit den pastoralen Besuchen in unseren Kirchengemeinden und mit anderen Aufga-

ben eines Bischofs, muss man sich nicht wundern, dass die Jahre wie im Flug vergangen sind. Das Dienen eines Bischofs spiegelt sich äußerst treffend im Symbol der bischöflichen Mitra: sie verleiht hohe Ehre und bringt viel Freude, aber gleichzeitig steht sie auch für schmerzhaft Erfahrungen. Aber wie wir alle wissen, kann man in jedem Bereich nur dann die Arbeit vollenden, wenn man die Mühen auf sich nimmt, die die Aufgaben eines Bischofs mit sich bringen. Der bischöfliche und priesterliche Dienst ist ein Dienst des Höchsten, eine Anstrengung, um das Gute zu vermehren, um die Menschen aufzurichten und ihnen zu helfen, mit der Aussicht auf das ewige Leben. Diese Attribute verleihen diesem Dienst Sinn und Schönheit. Gott wird uns die Weisheit und die Kraft geben, damit wir uns den Schwierigkeiten stellen und den Sinn und die Bedeutung unserer Aufgabe im Blick behalten. Wenn wir dies erfüllen, leben und arbeiten wir im Bereich des Guten, dass das Böse besiegt, wie der Hl. Apostel Paulus sagte: „Lass dich nicht vom Bösen besiegen, sondern besiege das Böse durch das Gute!“ (Röm. 12, 21).

Sie erwähnten vorher den Vater Teofil Paraian, der viele Menschen um sich vereint hat. Welche seiner Ratschläge hat Ihnen in Ihrer Mission geholfen, eine rumänische Gemeinde zu gründen auf dem weiten Flur unserer orthodoxen Diaspora?

Vater Teofil half und hilft mir weiter, viel mehr als ich es begreifen kann, weil er ein Titan des Geistes war, ein lebendes Beispiel für die Hingabe an Gott und an die Menschen. In der Antwort möchte ich drei Aspekte nennen: **1.** Der Glaube des Vaters Teofil, sein Vermögen, alle Geschehnisse in Verbindung Gott zu stellen, sein völliges

Vertrauen auf Seine liebevolle, schützende und leitende Fürsorge **2.** Die Ernsthaftigkeit und Konsequenz in allen Handlungen und **3.** Die lebendige Beziehung mit unserem Herrn Jesus Christus, die das Prüfen aller Gedanken, Worte und Taten in Bezug auf Gott beinhaltet. Dieser letzte Punkt befreit uns von der Routine, von der Selbstzufriedenheit durch die Erfüllung bestimmter Formen unserer Handlungen im Glauben, vom Formalismus. Es führt einen dazu, dass man das, was man tut, wirklich lebt. Noch etwas sehr Wichtiges, aber charakteristisch für ihn: die Wahrnehmung Gottes als Vater, der uns liebt, uns zu Ihm ruft, uns hilft, uns stützt, uns beschützt und uns sogar anlächelt... Es zu wissen, dass Gott uns liebt, bringt uns wahrhaftig näher zu Ihm, und unsere Nächstenliebe bringt die Menschen uns und einander näher.

Das Tempo und das Ausmaß des Lebens in Diaspora sind andere, als wir es

von Zuhause gewohnt sind. Oft werden wir gefragt, auf welche Unterschiede wir hier stoßen. Was ist neu am orthodoxen Leben in Deutschland im Vergleich zu dem, was wir in Rumänien gewohnt waren?

Zunächst ist die Realität des Lebens in einem fremden Land neu. Der Mensch verlässt sein Zuhause, nimmt sein Leben in seine Hände und steht den Herausforderungen gegenüber. Das weist ihn oft auf die Realität des Lebens hin, weil man in der Diaspora nicht mehr die Unterstützung der Familie, des sozialen Umfelds oder anderer vertrauter Strukturen hat. Man lernt unvermittelt die Wirklichkeit des Landes, in das man emigriert ist, kennen. Die Illusionen verlieren sich, und dann stellt sich der Mensch intensiver die Frage seiner Identität, seines Sinns und seiner Aufgaben in dieser Welt. Auf diese Weise fangen viele Men-

SE Serafim neben SE Daniel, dem aktuellen Patriarchen von Rumänien.

SE Metropolitan Teofan predigt während der Heiligen Liturgie – 30. Mai 2023.

schen an, die in Rumänien nicht gläubig und keine Kirchengänger waren, genau das zu tun. Wenn sie eine passende Antwort finden, entwickeln sie eine tiefe Beziehung zu Gott und werden ernsthafte Mitglieder der Kirchengemeinden. Ein anderes, neues Element hier ist die Sehnsucht nach der Heimat und der Familie. Viele Menschen werden Kirchengänger, weil sie wissen, dass sie hier Rumänen finden und dadurch diese Sehnsucht stillen können. Durch die Nähe mit schönen, gläubigen Menschen verstehen auch sie die Vorteile des Glaubens und stellen sich die Frage ihrer Beziehung zu Gott, um sich selbst zu finden. Diese Situationen veranlassen uns Klerikern, anders zu sein, sie formen uns in irgend einer

Weise. Sie bewegen uns, warmerziger zu werden und holen uns aus unserer Komfortzone raus, aus einer institutionellen Starre. Sie bringen uns näher an die Menschen. Wir verstehen, dass die Rettung ein Werk der Liebe ist, das mit Liebe verwirklicht wird. Ich möchte noch die Beharrlichkeit SE Metropolitan Serafim und auch meine eigene erwähnen, in unserem Wunsch, die Göttliche Liturgie mit der größtmöglichen Beteiligung der Teilnehmer zu feiern, mit dem möglichst häufigen Empfang der Heiligen Geheimnisse durch die Gläubigen, dann vermittelt sich, wenn auch die Gebete laut und mit schöner Intonation gelesen werden, der tiefe und heilsame Inhalt der Göttlichen Liturgie. Wenn wir all diese Aspekte berücksichtigen, können wir verstehen, warum es mehr Teilnahme, Leben und Freude in den Kirchengemeinden von hier gibt.

Mit anderen Worten übergießt Gott seine rettende Gnade überall. Und sogar dort, wo es keine Kirche aus Mauern gibt, baut Er durch seine Gnade eine Kirche seiner Liebe und der Nächstenliebe. Er lehrt uns, dass die oberste Priorität das Lernen der Liebe und der inneren Selbstwerdung ist.

Ja, so ist es. Wie jemand sagte, ausgehend vom Hl. Apostel Paulus: Wenn es keine Liebe gibt, dann gibt es nichts, und wenn etwas ohne Liebe gäbe, was für ein Sinn hätte es... Das liebende Werk Gottes kann vom Menschen nur durch Liebe und mit Liebe vermittelt werden. Andernfalls ist es eine Karikatur. Möge Gott uns helfen, in allem, was wir tun, und unabhängig von den äußeren Bedingungen, wirklich zu lieben und entsprechend zu leben!

Übersetzung: Dorica Roth

Arta de a îmbătrâni întru frumusețe

Dr. Costion Nicolescu

Există cu adevărat o frumusețe a senectuții. Pe undeva chiar s-a creat în mentalul colectiv un soi de portret-robot al bătrânului frumos: coliliu, luminos, bun, blând, povestitor, încărcat de amintiri cu iz de legendă, sfătos, înțelept... Fără hibe majore sau, dacă ele există, el le tănuiește, pentru a nu-i tulbura pe cei din jur. La fel și cu bătrânele frumoase: luminoase, credincioase, rugătoare, generoase, harnic truditoare chiar și cu puterile fizice împuținată¹.

1 De altfel, Sfântul Apostol Pavel ne oferă, în Epistola către Tit, două portrete ca ținte spiri-

Dar, desigur, frumusețea, inclusiv cea a bătrânilor, este dincolo de orice schematizare, ca atare ea poate fi regăsită în viața curentă și sub aspecte mai puțin ideale sau idealizate, în infinite nuanțe existențiale, fiecare absolut personală.

Chipuri de bătrâni frumoși pot fi culese îndeosebi din mediul monahal (sau învecinat lui – preoți care ating la bătrânețe coordonate monahale) și din cel țărănesc, ambele fiind mai transparente

tuale pentru bătrâni și pentru bătrâne: „Bătrânii să fie treji la minte, cumpătați, sănătoși în credință, în dragoste, în răbdare; bătrânele, de asemenea, să fie cu înfățișare de sfântă cuviință, nu clevetitoare, nu robite vinului mult; să învețe ce e bine, ca să le îndrume pe cele tinere să-și iubească bărbații, să-și iubească copiii și să fie cuminiți, curate, gospodine, bune, plecate bărbaților lor, așa încât cuvântul lui Dumnezeu să nu fie defăimat.” (Tit 2, 2-5).

Burila – curtea țărănească.

lui Dumnezeu. Călugării (= bătrâni frumoși) sunt chiar numiți ca atare. Un bătrân frumos rămâne până la capăt o prezență discretă și delicată. La momentul decis de Domnul, el „adoarme în pace”², încearcă să nu „deranjeze” pe nimeni înainte, dimpotrivă, prin frumusețea sa se arată întăritor întru nădejde celor mai tineri. De altfel, bătrânii frumoși par a fi încă de pe parcursul ultim al vieții lor deja cu un picior în rai. De acolo le vine probabil acea pace a adormirii în Domnul. Un bătrân frumos „se adăugă la neamul lui”, conform poeticei formu-

² Am luat formularea asta din exprimările Sinaxarelor. Este mângâietor când, printre miile de martiri din sinaxarele Bisericii, afli și sfinți din cei „adormiți în pace” și astfel să vezi cum sfințenia este posibilă și fără mortale torturi fizice, printr-o mucenicie albă.

Bătrân în costum popular românesc, din Bucovina de altădată. Cca. 1930 (Sursa: Satele din România).

lări vechi-testamentare. Biserica așa îi pomenește adesea pe cei plecați, „cu tot neamul lor cel adormit”. Căci neamul are o continuitate care se întinde în cele două lumi, între care bătrânii frumoși sunt mereu o minunată și necesară punte. Grăunțe de nisip însuflețit care nu coboară, ci urcă din partea pământescă a clepsidrei vieții spre cea cerească.

Un bătrân este frumos (și) prin împușinarea păcătuirii. Printr-o curăție înrudită uneori cu cea a copilăriei. Dumnezeu, prin felul cum l-a îndiguit pe om după cădere, îl ajută în acest sens. Odată cu urcarea în vârstă, el are tot mai puține plăceri, pofte, ținte, puțințe și necesități fizice. În schimb, se confruntă cu uzura fizică, cu o sănătate fragilizată, cu tot mai multe neputințe și suferințe. Ca atare, omul resimte tot mai clar dependența lui vitală de Dumnezeu și se îndreaptă cu mai multă disponibilitate spre El, întru căutare de alinare. Din păcate, există și destui bătrâni care au un comportament contrar și pentru care limba română a găsit o expresie adecvată: îmbătrâniți în rele. Cărcotași, ciufuți, certăreți, mereu nemulțumiți, bombănitari, zgârșiți, habotnici... Trist.

Este bine cunoscută nuvela lui Hemingway Bătrânul și marea. Un bătrân pescar singur cu el însuși pe întinșul mării, în luptă cu captura vieții lui. Este decis să se bată pentru ea cu orice preț, pe viață și pe moarte. Încărcătura acelei capturi depășește valoarea de trofeu profesional, capătă accentuată și vitală încărcătură simbolică. Într-un fel, capătă iz de izbândă finală, mântuitoare. Noi, creștinii, am putea să ne gândim la o variantă de tipul bătrânul și cerul, în care bătrânul, depășit în puterile sale fizice actuale, să se lase captiv Pescaru-

lui Hristos, câștigându-și astfel un maximum de libertate izbăvitoare. De data asta, încercătura nu ar mai fi simbolică, ci iconică.

Sigur, vorbim acum de un parcurs optim, ideal. În realitate, lucrurile pot fi mai dure. Cine a intrat măcar o dată în viață într-un azil de bătrâni știe lucrul acesta. Este acolo o mare concentrare de bătrânețe, de boli, de neputințe. Ceva întristător, în fond. Bătrânețea poate aduce și decrepitudine. În acest context, ar trebui observat că bătrânețea își are și ea vârstele ei. Lucru, de altfel, observat scripturistic, când ni se spune de acele praguri de 60 și de 70 de ani (Psalmul 89/90, 10-11)³. Un proverb românesc spune: „Sunt tineri între tineri și bătrâni între bătrâni” (Candrea 959)⁴. Astfel, este o primă perioadă a bătrâneții, „tinerețea” ei, să zicem, adesea foarte potentă și rodnică, îndeosebi pe plan spiritual, dar nu rareori, într-o măsură acceptabilă, și pe cel fizic. După un parcurs inevitabil descendent, se poate ajunge și la o „bătrânețe” a bătrâneții, însoțită de deteriorări dramatice ale puterilor fizice și psihice, până la imobilitate trupească și pierderea, într-o măsură mai mică sau mai mare, a conștiinței de sine. Pentru unii din aceștia, moartea este realizată sau simțită anticipat ca o reală eliberare. Sigur, omul duhovnicesc va vedea o anumită frumusețe, mistică, și dincolo de aceste stări de împuținare

3 Aceste praguri care presupun desigur o anumită relativitate, dar ele există și vin pentru fiecare din cei care trăiesc suficient de mult, chiar și în contextul progresului actual al științelor medicale și al creșterii speranței de viață.

4 I.A. Candrea, *Dicționar de proverbe și zicători*, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2002, p. 24.

Arpașul de jos – chipul unei țărănci îmbătrânite.

ale multor bătrâni, cu aspectul lor demn de toată compasiunea. Va observa o taină a creației și o taină a parcursului adesea dramatic, dar posibil recuperator întru mântuire (o suferință dramatică aici, care s-o stingă pe cea tragică de dincolo), al bătrânilor spre Împărăția lui Dumnezeu. În același timp, le va privi ca pe un avertisment în legătură cu fragilitatea condiției umane în această lume și cu necesitatea existenței logice a unei alteia, transfiguratoare, pentru care se cere să te pregătești.

Bătrânețea nu apare brusc. Așa cum bine reușește să o pună în evidență cuvântul românesc, îmbătrânirea este un parcurs. El începe relativ timpuriu, imediat după ajungerea la maturitate. Atunci abia observată. De la un punct încolo, fizic cel puțin, se intră (acel în = în) tot mai mult în bătrânețe. Un bătrân este un om care a parcurs un drum

Bătrân în costum popular din Marginea, Suceava, Bucovina de odinioară. 1972 (Sursa: Satele din România).

al vieții relativ îndelungat, care a adunat experiențe, care poartă cu el povești de viață, fapte, nostalgie, melancolie, iubiri, doruri. Sufletul unui bătrân poate fi mai mult sau mai puțin tăbăcit de viață. Are cicatrici sau chiar răni deschise. Poate apărea o oboseală a parcurgerii acestei lumi. Dar adesea poate avea și aspirații. Aproximarea morții le pune pe toate acestea într-o lumină anume, mai gravă,

mai accentuat evaluativă. Este, între altele, și ora unui bilanț retrospectiv. Ca orice parcurs, și acesta al îmbătrânirii presupune repere, presupune adăstări, presupune însoțiri, presupune întâlniri, presupune hrăniri spirituale, presupune atingerea unor ținte propuse (cea finală ar trebui să fie mereu raiul!), presupune puteri și slăbiciuni de tot felul, presupune încercări, presupune izbânzi, dar și

rateuri, și înfrângeri, presupune inițieri, presupune explorări și descoperiri, presupune minuni și capacitatea de a le observa. Și încă multe altele. Felul în care omul trece prin ele ar trebui să constituie arta de a îmbătrâni frumos. Asta se poate face printr-o străduință de a afla valori autentice, de a le sluji după puteri, de a le face credibile și de a le transmite convingător. Transmiterea se poate face și ea pe căi nenumărate. La unii, cu bună și convingătoare retorică. La celălalt capăt, la alții, fie și numai cu simpla prezență, una încărcată de trăirea continuă în însoțire apropiată cu Dumnezeu.

Degrevați de o mare parte din activitățile acaparatoare ale vieții curente, aflați în apropierea pragului dintre două lumi, bătrânii au mai mult timp pentru reflexivitate. La propria viață, la mersul lumii, la apropiata întâlnire cu Dumnezeu pe lumea cealaltă, una pusă mult sub pecetea tainei. Ca atare, ei pot filtra mai sensibil și mai înțelept valorile acestor lumi și pot deosebi cu mai mult discernământ ceea ce este de păstrat și de transmis, testamentar, de ceea ce este de lepădat. Probabil că bătrânii dintotdeauna au constituit principalul filtru întru făurirea unor tradiții temeinice și chiar și a Sfintei Tradiții. Pe temeiul experienței de viață, dar în chip necesar și al unei bune treceri etice prin ea, ei se puteau bucura și de o credibilitate mai mare. Nu fără rost s-a născut expresia „din moși strămoși”.

Bătrânețea este văzută, pe drept, ca anticameră a morții, ceea ce nu este deloc confortabil. De aici și dramatismul acestei ultime etape de parcurs. Este acompaniată de un amestec de nădejde cu incertitudine. Există însământat ontologic în fiecare o dorință și o speranță

de taină că, așa cum spune David, este posibil să i se înnoiască tinerețile ca ale vulturului (cf. Psalmul 102, 50). Să renască, precum o pasăre Phoenix, din cenușa propriilor arderi de viață. Bătrânul frumos va fi frumos și pentru că realizează totodată că bătrânețea este o anticameră a învierii. Ca să îmbătrânească cu adevărat frumos, omul trebuie să ajungă la o minimă convingere că moartea nu este un sfârșit, că ea nu este decât pragul unei alte lumi, una a excelenței în toate cele bune. Iar dacă teama de moarte nu i-a dispărut, măcar să i se fi atenuat mult de tot. Raportul cu Învierea dă, de obicei, amprenta luminoasă a unui bătrân frumos. Căci noi receptăm mult bătrânețea frumoasă și în termeni de lumină. Un bătrân frumos are cu necesitate un chip luminos. Iradiază. O lumină cuprinzătoare. În sensul că te cuprinde. Te învăluie cu lumină din interior, cu lumină reflectată din lumina lui Dumne-

Bătrân român din Banat, în costum popular, pe prispa casei. Cca. 1942 (Sursa: Satele din România).

zeu, cu pace, cu seninătate, cu răbdare, cu capacitate de înțelegere, cu empatie, cu duioșie, cu drag nespus, cu bucuria de te vedea în bună ființare - întemeiat. La rândul lui, el are nevoie de o revărsare de tinerețe asupra lui, cu ceea ce presupune ea specific: sete de viață, entuziasm, speranță, proștețime a existenței, frumusețe, iubire neînchepută și nestăvilită, putere de acțiune etc. În cazurile fericite, se petrece această reciprocă transmitere osmotică între un tânăr și un bătrân. De aici și nevoia de ucenici apropiați, de aici și nevoia de măștri apropiați. Lucrul acesta se petrece la orice nivel, de la cel la oamenilor celor mai simpli, neșcoliți, până la cel al marilor minți ale omenirii. La fiecare nivel în chip specific, dar cu totul valabil.

Există și o tandrețe specifică bătrâneții, care dă și ea frumusețe celor ce o manifestă. Cu o exprimare potolită, dar de o infinită duioșie. Vedem uneori în public perechi de bătrâni care merg ținându-se de mână, precum cei din poezia Acquarelă a lui George Bacovia. Cu toată candoarea unei iubiri la această vârstă, dar având rădăcini vechi și temeinice în alta, cea a iubirii exuberante. Dar eu îmi aduc acum cel mai pregnant aminte de duioșia care-i lega în ultimii mulți ani de viață, când i-am cunoscut eu, pe Părintele Dumitru Stăniloae de soția sa Maria. Erau de o frumusețe nesfârșită. Cu zâmbetele lor, cu privirile lor, cu gesturile lor, cu adresările lor reciproce. Două suflete plutind împreună în tot locul (inclusiv în Teologie!), cu un firesc total, potențându-se reciproc într-o comună iubire a celorlalți. Te purtau cu ei irezistibil spre întâlnirea simplă și firească cu Dumnezeu într-o lume a Frumuseții mântuitoare.

În cultura satului nostru tradițional, bătrânii ocupau în mod natural un loc de cinstire. Era împlinit preceptul biblic: „Înaintea celui cărunț să te scoli, să cinstești fața bătrânului și să te temi de Domnul Dumnezeuul tău” (Lev 19, 32). Așadar, cinstirea bătrânilor este legată de reala cinstire a lui Dumnezeu. În satele mai mari, bine întemeiate, funcționa informal un sfat al bătrânilor. Sfatul venit de la bătrâni era important și luat în considerare. Bătrânii erau chemați să se exprime în judecarea cauzelor celor mai grave⁵, să le judece cu echilibru și înțelepciune și să indice soluțiile cele mai potrivite. Ei aduceau în sprijinul argumentației lor mai apropiata și mai buna cunoaștere a experiențelor celor din vecine. Suntem din nou pe linia unui precept biblic: „întreabă pe bătrâni, și-ți vor spune” (Deut 32, 7). Când te duci într-o cercetare etnografică pe teren, bătrânii sunt cei de chestionat cu precădere pentru aflarea firului tradițiilor, credințelor și datinilor.

Încercând să spun câte ceva despre bătrânii satelor noastre, aș apela în primul rând la propriile mele amintiri, cu bătrâni din satul vacanțelor mele din copilărie (Poiana Sibiului), sau cu cele din incursiunile mele, pe parcursul vieții, prin alte sate.

Îi vedeam pe bătrâni pe băncile de la porți, uneori sprijiniți într-un toiag. Casele noastre de la țară au cam pretutindeni, până în zilele noastre, bănci în fața casei, lângă poartă, spre uliță. Sunt bănci anume puse ca să înlesnească vederea oamenilor între ei și o comunicare

5 Să nu uităm că Dumnezeu va fi însoțit la judecata finală de 24 de bătrâni, ființe cu totul misterioase, însărcinate să-L sfătuiască pe Dregul Judecător (Apocalipsa).

spontană. Fie că unul trece pe drum, se oprește și dă binețe, urmând apoi o succintă reciprocă informare referitoare la viața lor și la viața satului. Fie doi sau mai mulți stau pe acea bancă îndelung, de obicei spre seară, la povești privind oameni, locuri, întâmplări, viața în curgerea ei aici spre o altă lume, cea a lui Dumnezeu și a oamenilor izbăviți.

Mai mi-aduc aminte vag de o străbunică foarte bătrână, care ajunsese cu totul neputincioasă și care vara (atunci o vedeam eu, în vacanțe) era pusă să stătea într-un scaun-jilț la soare. Copiii ei,

bunica mea și cei ca ea, o mutau mereu după cum se muta umbra. Dar ea, deși era mereu înfocolită cu ceva, tot nu reușea să se încălzească. Picotea mult, iar când ne vedea pe noi, copiii, ne întreba de fiecare dată „Tu al cui ești?”, întrebare foarte importantă la țară. Voia să știe pe ce descendență din ramificațiile familiei apăruserăm. Părea că vine din altă lume, una de demult, de demult, iar lucrul acesta ne inspira nouă, copiilor, un mare respect, dar și oarece teamă, deși nu comunicam în vreun fel cu ea. Dar ea rămânea, în toată absența ei, un mem-

Bătrâni muncind pământul.

Dr. Costion Nicolescu.

bru al familiei, tratat cu toată grija și cu toată considerația.

Mai am amintirea bătrânilor și bătrânelor din biserică. Ei veneau cel mai regulat la slujbe. Adesea sprijiniți în toiege. Veneau mai de la începutul lor. Ei erau cei care păreau să se simtă mai acasă în biserică și să bată cu mai multă încredere și nădejde la poarta raiului.

Apoi îmi aduc aminte de fotografiile cu grupuri mari de bărbați, din diferite generații, aninate pe pereți. Ele erau făcute după vârstă. Fotografii cu bătrânii de-o parte, fotografii cu bărbații în toată puterea de alta. Se arătau a fi de o demnitate extraordinară, nobiliară. În ținută, în îmbrăcăminte, în atitudine, în priviri, în modul de a fi împreună. Îți dădeau o stare de întemeiere, de bună așezare, de neam bun, în bună rânduială cu lumea și cu Dumnezeu.

Viața satului tradițional prin ea însăși ajută întru îmbătrânire frumoasă, fără ca aceasta să vină totuși de la sine, cu necesitate. Nu toți bătrânii devin înțelepți. Valorile morale și existențiale ale satului erau clare, ele îl formau pe țăran întru frumusețe încă din copilărie. Raportarea apropiată la Dumnezeu, contactul existențial cu natura, obștea funcțională, toate acestea făceau ca frumusețea îmbătrânirii să fie mai lesne atinsă. Frumusețe completă, a sufletului, dar și a chipului. Pe aceasta din urmă o putem vedea asta și din vechi fotografii cu țăranii aflate în diferite arhive⁶. Este un balsam spiritual și sufletesc să le tot privești. Fiind o cultură a Învierii, cultu-

⁶ Una dintre aceste fotografii celebre a devenit foarte cunoscută publicului larg prin faptul că a fost adoptată ca emblemă de covrigăriile „Luca”.

ra satului era și o cultură a Frumuseții. Una jubilatoriu slăvitoare și exuberantă în toate exprimările sale.

Satul nu știa de pensionare. Bătrânii lucrau cât îi țineau puterile, adesea până la adânci bătrâneți, dedicându-se, desigur, unor munci pe măsura forței lor. Mi-l aduc aminte pe Părintele Paisie Olaru cum și la o vârstă foarte înaintată și fără ca să fie vreo nevoie în acest sens, continua să încerce să facă mici treburi gospodărești în jurul chiliei, pentru că lucrul acesta era în gena sa țărănească și pentru că probabil așa se simțea mai bine. Apoi și pentru că labora ajuta la ora. Dar, dacă omului i se dăruia o viață mai lungă, în mod inevitabil venea și momentul nedorit al neputințelor. Împuținarea lucrării fizice se compensa printr-o mai accentuată folosire a capacităților spirituale, prin gândire la Dum-

nezeu, la rostul lumii și al vieții, prin înmulțirea rugăciunii. În satul tradițional, familia era cea care îngrijea de bătrâni până la capăt. Ei rămâneau un element constitutiv al ei. Bătrânii deranjau tot mai puțin ca necesități vitale. Sigur, odată cu înaintarea în vârstă, ei cereau un spor de grijă și îngrijire, datorită neputințelor fizice. Bătrânii satelor nu numai se pregăteau de moarte, dar se și găteau pentru ea. Moartea era văzută ca Nuntă, iar toată înveșmântarea rituală se desfășura cu amplexarea și fastul adecvat unei nunți.

Dacă în vechile sate bătrânii constituiau o comunitate cu atribute specifice importante și cinstită ca atare, odată cu plecarea masivă a țăranilor spre orașe și cu depopularea satelor, rolul bătrânilor a devenit tot mai mărginaș. Societatea satului se confruntă acum tot mai mult

Voinești – Casa țărănească.

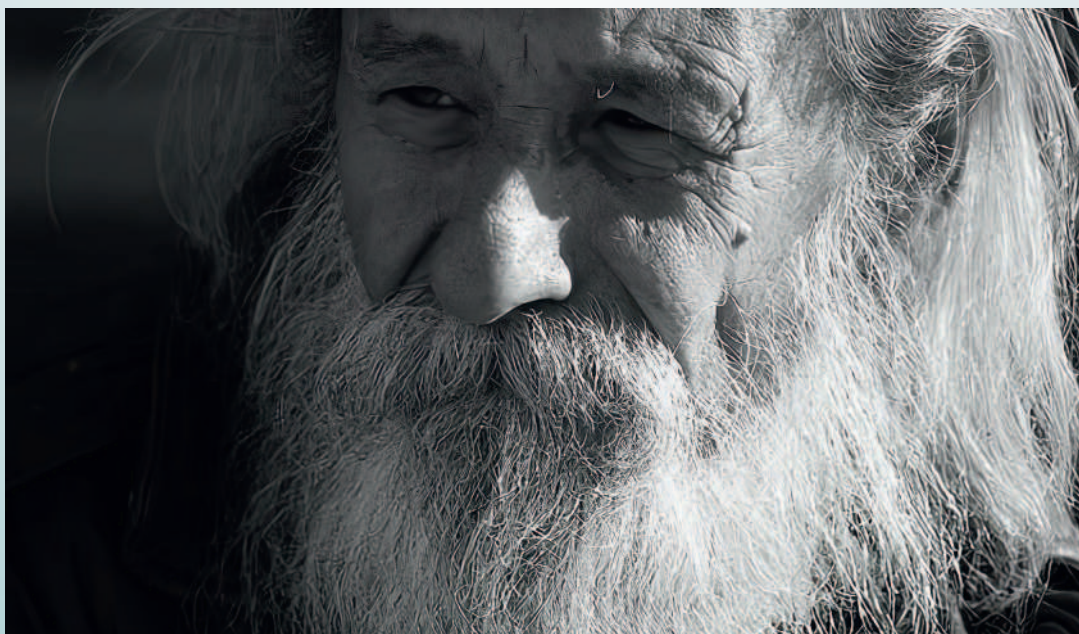

cu cazuri dramatice de bătrâni singuri, cvasiabandonați.

La oraș, lucrurile stau diferit. Astăzi, dintr-o politică de corectitudine debilă, se evită oficial a se spune bătrân, optându-se pentru cuvântul senior. Pentru seniori se încearcă tot felul de soluții paliative spre a le îndulci bătrânețea. Bătrânii, pentru a nu se simți inutili, au nevoie de o minimă socializare. Sunt create cluburi de seniori. Sunt proiectate excursii sau pelerinaje anume pentru vârsta a treia. Sunt bune, dar reușesc numai în parte să încălzească. Apoi vezi bătrâni pensionari adunați prin parcuri sau la mici cârciumi de cartier, stând la jocuri și la taclale. Cei mai inspirați se refugiază în biserică. Parcă nu destul de mulți, chiar dacă în multe locașuri ei sunt cei preponderenți. Din diferite pricini, destui ajung la aziluri. Or, soluția cea mai bună și mai eficientă psihic pentru un bun sfârșit de drum prin această viață rămâne familia, cu cât mai multe

etaje de participare. Cu alte cuvinte, pe cât se poate, cu bunici, părinți, nepoți. Într-o astfel de alcătuire, fiecare se va simți mângâiat.

Una dintre fericirile neînchipuite, salvatoare, ale bătrâneții este aceea de a fi bunic. Cum ne-o spune și înțeleptul Solomon, „cununa bătrânilor sunt nepoții” (Pilde 17, 6). Și, într-adevăr. Prin nepoți, bătrânul are posibilitatea revenirii conștientie la propria copilărie. Apoi, copiii, îndeosebi cât sunt mici, sunt o modalitatea sigură de a fi în contact apropiat și sensibil cu creația cea mai gingașă a lui Dumnezeu. Ei sunt transparenți lui Dumnezeu, dincolo de cantitatea și calitatea darurilor native de care se bucură fiecare. În sine sunt un dar incredibil. Legătura bunic/ă – nepot/nepoată nu poate fi bănuită până nu ajungi la ea, trăind-o, și nici nu poate fi descrisă în taina ei ultimă. Comunicarea lor este delicată și intensă, depășind diferența de puteri intelectuale și diferența de ex-

Frumusețea chipului îmbătrânit.

periență de viață atât de diferită. Este o bucurie pentru bunici, totodată și o datorie, ca să-și inițieze nepoții în legătură cu valorile ziditoare ale lumii, inclusiv asupra celor de credință. Această transmitere este mai blândă și mai poetică când vine de la ei decât atunci când vine de la părinți sau alți învățători. Copilăria și bătrânețea sunt, în principiu, în chip natural, vârstele mai curate ale vieții. Nu degeaba bătrânii și copiii sunt actanții preconizați exclusiv pentru multe rituri din tradițiile satului românesc.

Spre încheiere, aș dori să-i pomenesc pe câțiva bătrâni sfinți foarte dragi mie. Unii provin din pragul trecerii dintr-o eră în alta, de la lumea Vechiului Testament spre cea a celui Nou. Anume Ioachim și Ana, pe care îi numesc, cu mult drag și cu multă duioșie, Sfinții Bunici. Bunici ai Pruncului Emanuel, dar și Bunici ai oricărui creștin cu dreaptă credință. Și nu se încheie binecuvântare de otpust fără ca ei să fie pomeniți. Apoi perechea de la Templu, bătrâni foarte bătrâni care L-au așteptat pe Hristos cu îndelungă răbdare

nădăduitoare, Dreptul Simeon și Prorocița Ana. Și mai adaug pe doi sfinți bătrâni ai Bisericii, mari mărturisitori ai lui Hristos. Pe Sfântul Haralambie, cel atât de îndrăgit de români, probabil cel mai vârstnic martir cunoscut cu numele. Cât de trist este să vezi un bătrân frumos torturat la 115 ani! Și pe unul și mai drag tuturor, pe Sfântul Nicolae, acest minunat „chip al blândețelor”, care ne este Moș bun.

Da, există o artă a îmbătrânirii întru frumusețe! Una asemănătoare cu cea a asfințiturilor, când soarele coboară dincolo de zare după ce a sfințit lumea cu lumina și căldura sa. Îmbătrânești frumos lângă oameni frumoși. Îmbătrânești frumos dacă ai prieteni buni, adevărați. Îmbătrânești frumos dacă te lași pătruns de marea Poesie a lumii, în multe feluri de exprimare, inclusiv de cea la nivel liturgic, inclusiv de cea la nivelul Creației. Îmbătrânirea poate fi cu adevărat și ultim frumoasă numai dacă îmbătrânești însoțindu-te, într-un fel sau altul, cu Dumnezeu. Este condiția primordială. Sine qua non...

Facerea 18,

11 Avraam și Sarra însă erau bătrâni, înaintați în vârstă, iar Sarrei îi încetase rânduiala femeii.

12 Și Sarra a răs în sine, zicându-și: „Dacă nu mi-a fost mie pân'acum, darmite că stăpânul meu e bătrân”...

13 Atunci a zis Domnul către Avraam: „De ce a răs Sarra în sine, zicându-și: Oare'ntr'adevăr voi naște, așa bătrână cum sunt?...”

14 Oare e ceva cu neputință la Dumnezeu? La anul pe vremea asta am să vin pe la tine, și Sarra va avea un fiu!”

Die Kunst, in Schönheit alt zu werden

Dr. Costion Nicolescu

Es gibt wirklich eine Schönheit des alten Menschen. Im kollektiven Gedächtnis ist sogar das Bild-Klischee des alten schönen Mannes entstanden: weiß, leuchtend, freundlich, sanft, ein Geschichtenerzähler, der die Märchen kennt, voller Erinnerungen, erfahren, weise....Ein Mensch ohne große Schwächen, oder, sollte er denn welche haben, dann verbirgt er sie, um niemanden um sich herum zu stören. Solche Stereotypen gibt es auch im Blick auf „schöne alte Frauen“: leuchtend, gläubig, betend, klug und treu, großzügig und fleißig, auch wenn ihre körperlichen Kräfte nachlassen.¹ Die wahre Schönheit al-

lerdings, auch die der alten Menschen, steht außerhalb eines Schemas. Darum kann sie im täglichen Leben entdeckt werden, ohne Vorbild oder verklärt zu sein. Sie ist ohne Ausnahme persönlich.

Gesichter schöner, alter Menschen findet man oft im klösterlichen Umfeld (oder in dessen Nähe, etwa bei Priestern, die im Alter mönchische Charakteristika erlangen können) und auch in der Bauernbevölkerung. Beide Kategorien sind dursichtiger als andere für Gott. Die Mönche werden sogar „schöne Alte“ genannt. Dieser „schöne Alte“ bleibt bis zum Ende eine diskrete und

zwei Porträts für alte Frauen und Männer an: „Die älteren Männer sollen nüchtern sein, achtbar, besonnen, stark im Glauben, in der Liebe, in der Ausdauer. Ebenso seien die älteren Frauen würdevoll in ihrem Verhalten, nicht verleumderisch und nicht trunksüchtig; sie müssen fähig sein, das Gute zu lehren, besonnen zu sein, ehrbar, häuslich, gütig und ihren Männern gehorsam, damit das Wort Gottes nicht in Verruf kommt“ (Titus 2, 2-5).

1 Der Heilige Apostel Paulus bietet uns im Brief des Paulus an Titus als spirituelles Ziel

Vier Paare in traditionellen Trachten aus dem Bistrița-Tal in Neamț, Moldawien, tanzen einen nationalen Tanz. Ca. 1940.

Dr. Costion Nicolescu.

zarte Erscheinung. In dem vom Herrn bestimmten Moment „entschläft er in Frieden“², er versucht vorher niemanden zu „stören“. Im Gegenteil, durch seine Schönheit stärkt er die Hoffnung der Jüngeren. Außerdem scheinen in diesem Sinn schöne alte Menschen in ihren letzten Lebensjahren schon mit einem Bein im Paradies zu stehen. Von daher rührt wohl auch der Frieden im Herrn zu entschlafen. So heißt es etwa im Alten Testament über einen „schönen Alten“ wie Abraham poetisch, er „starb alt und lebenssatt und wurde mit seinen Vorfahren vereint“. So betet die Kirche für die Gestorbenen „zusammen mit ih-

² Diesen Ausdruck habe ich aus dem Sinaxar verliehen. Es ist tröstlich zu wissen, dass es zwischen tausenden Märtyrern der Kirche auch Heilige gibt, die „in Frieden entschlafen sind“. Damit wird sichtbar, dass der Weg zur Heiligkeit auch ohne leibliche Tortur möglich ist, durch ein „weißes“ Martyrium.

rem ganzen entschlafenen Geschlecht“. Das eigene Geschlecht bildet eine Kontinuität, die sich über beide Welten erstreckt, in der die schönen Alten eine wunderschöne und notwendige Brücke sind. Sie gleichen lebendigen Körnern, die nicht hinabsinken, sondern von der irdischen Seite der Sanduhr des Lebens zur himmlischen Seite aufsteigen.

Ein alter Mensch ist trotz des Stachels der Sünde schön durch eine Art von Reinheit, die manchmal der Unschuld der Kindheit ähnelt. Nach der Vertreibung aus dem Paradies leitet Gott den Menschen und hilft ihm. Mit zunehmendem Alter hat der Mensch immer weniger Gelüste, Wünsche, Ziele, Kraft und körperliche Bedürfnisse. Es entwickelt sich eine fragile Gesundheit und zunehmende Schwäche und Leiden. Dadurch spürt der Mensch immer deutlicher seine lebensnotwendige Abhängigkeit von Gott und wendet sich

immer bereitwilliger an Ihn, auf der Suche nach Trost und Geborgenheit. Leider gibt es aber viele alte Menschen, die sich gegenteilig verhalten. Für sie hat die rumänische Sprache eine adäquate Ausdruckweise gefunden: in Bösigkeit gealtert. Sie sind rechthaberisch, mürrisch, launenhaft, sind zänkisch, immer unzufrieden, schmollend, geizig, scheinheilig.... Das ist traurig.

Sehr bekannt ist die Novelle „Der alte Mann und das Meer“ von Ernest Hemingway. Ein alter Fischer, allein mit sich selbst auf dem weiten Meer, im Kampf mit dem größten Fang seines Lebens. Er ist entschlossen, um seinen Fang zu kämpfen, auf Leben oder Tod. Dieser Fang bedeutet mehr als nur beruflichen Triumph. Er wird zum Symbol für einen Kampf, der sich am Ende in einen rettenden Sieg verwandelt. Wir, die Christen, könnten uns eine Version dieser Novelle im Sinn eines Titels wie „Der alte Mann und der Himmel“ vorstellen, in dem sich der alte Mann, körperlich erschöpft, dem Fischer Christus überlässt und dadurch die größte befreiende Rettung erwirbt. In diesem Fall wäre die Bedeutung nicht mehr nur symbolisch, sondern die Geschichte gleiche einer Ikone.

Das wäre der optimale, ideale Weg. Die Realität ist aber schwieriger. Wer einmal ein Altenheim besucht hat, kennt das. Denn das Alter kann auch Hinfälligkeit mit sich bringen. Viele Menschen, die dort wohnen, leiden an Altersschwäche, an Krankheiten und sind hilflos. Das ist vor allem traurig. Dabei muss man bedenken, dass das Altern mehrere Phasen hat. Das wird auch in der Bibel vermerkt, wenn man von der Schwelle von 60 und 70 Jahre (Ps 89/90, 10-11)³ spricht. Ein rumänisches Sprichwort sagt: „Es gibt Junge zwischen Jungen und Alte zwischen Alten“⁴. So gibt es die erste Zeit des Alterns, sagen wir ihre „Jugend“, die oft sehr kraftvoll und erfolgreich ist, besonders auf der spirituellen Ebene und nicht selten auch dem Alter entsprechend körperlich. Diese Phase geht in eine andere über, die auf das Ende hinführt. Dies kann von einem dramatischen Verfall der physischen und psychischen Kräfte bis zur körperlichen Immobilität begleitet sein und unter Umständen vom mehr oder weniger starken Verlust des eigenen Bewusstseins. Manche Betroffene fühlen es im Voraus und nehmen den Tod als

3 Diese Schwellen sind gewiss relativ, aber sie bestehen für Jeden der lange genug lebt, sogar in Angesicht der Fortschritte der Medizin und gestiegenen Lebenserwartung.

4 I.A.Candrea, Lexikon der Sprichworte und Proverbe, Ed. Bibliotheca, Targoviste, 2002, S. 24.

Glaube – Stütze und Kraft des Alters.

eine reale Befreiung wahr. Der geistige Mensch wird eine gewisse mystische Schönheit auch jenseits der schwachen Lage vieler Alten sehen, auch unter dem Aspekt der Würde des Mitgefühls. Er wird ein Sakrament der Schöpfung und ein Geheimnis des Lebensweges sehen - oft dramatisch. Das ermöglicht den alten Menschen die Rettung widerzugewinnen (ein schwerwiegendes Leiden hier, dass das tragische Leiden drüben auslöscht) um in das Himmelsreich zu kommen. Sie bedeuten für ihn gleichzeitig eine Warnung an die zerbrechliche *Conditio humana* in dieser Welt und die logische Notwendigkeit eines anderen Daseins, das transfiguriert, für das man sich vorbereiten muss.

Das Altern kommt nicht plötzlich. Die rumänische Sprache sagt, dass das Altern eine Reise ist. Es fängt relativ früh an, sobald man Erwachsen ist. Das wird kaum noch wahr genommen. Physisch gesehen geht man ab einem bestimmten Zeitpunkt immer stärker in den Prozess des Alterns. Ein alter Mensch ist ein Mensch, der einen langen Weg des Lebens gegangen ist, der viele Erfahrungen gesammelt hat und der Lebensgeschichten, Erinnerungen an Erlebnisse, der Lieben, Sehnsüchte und Nostalgien in sich trägt. Die Seele eines Menschen kann vom Leben mehr oder weniger geerbt sein. Sie hat Narben und sogar offene Wunden. Sie kann sogar ermüdet sein auf seinem Lebensweg. Aber oft kann sie auch Wünsche und Träume haben. Die Nähe des Todes verleiht ihnen ein evaluierendes und feierliches Licht. Das ist auch die Stunde einer retrospektiven Bilanz. Wie jede Reise hat auch die Reise des Alterns bestimmte Zeichen: vorausgesetzte Hal-

Die Freude der Älteren, an der Seite der neuen Generation zu sein.

tepunkte, Begleitungen, Begegnungen, spirituelle Nahrung, Erreichen der Ziele – das Endziel müsste immer das Himmelsreich sein. Unterwegs begleiten diverse Kräfte und Schwächen, Versuchungen, Siege, aber auch Niederlagen und Fehlschläge die Reise, wie auch Anfänge, Entdeckungen und Erforschungen, Wunder und die Fähigkeit dies alles wahrzunehmen. Die Art und Weise, wie der Mensch mit alledem umgeht, bedeutet die Kunst des schönen Altwerdens. Erreichen kann man diese Kunst durch das beharrliche Bemühen, die wahren Werte zu erlangen und sie mit der ganzen Kraft in Wahrhaftigkeit zu erfüllen und sie so überzeugend weiterzugeben. Diese Weitergabe kann auf unzähligen Wegen geschehen, manche mit guter und überzeugender Rhetorik, andere nur durch die einfache Präsenz, die erfüllt von dem Leben und Begleiten in Gott ist.

Entlastet von einem großen Teil der täglichen Pflichten, nahe am Übergang zwischen den Welten, haben die alten

Menschen mehr Zeit für Reflexion über das eigene Leben, über den Wandel der Welt und das baldige Treffen mit Gott in der anderen Welt, das ein Geheimnis ist. Damit können sie viel sensibler und weiser die Werte dieser Welt filtern und sie können genauer unterscheiden was wichtig ist und testamentarisch weitergegeben werden muss, und was verworfen werden muss. Wahrscheinlich waren die alten Menschen schon immer der wesentliche Filter für den Aufbau einer starken, stabilen Tradition und sogar der Heiligen Tradition. Sie konnten sich einer größeren Glaubwürdigkeit erfreuen durch einen guten, ethischen Lebenswandel als absolute Notwendigkeit und durch die Lebenserfahrung als Fundament. Nicht ohne Grund entstand das Sprichwort „von Ahnen und Vorfahren“.

Volkstanz.

Das hohe Alter wird zu Recht wie ein Vorzimmer des Todes gesehen und dass ist überhaupt nicht angenehm. Von hier auch die Dramatik dieser letzten Etappe der Resie. Sie ist begleitet von einer Mischung aus Hoffnung und Unsicherheit. Ontologisch ist in jedem von uns der Wunsch und die geheime Hoffnung dass, es möge, so wie der Psalmist David sagt, die Jugend erneuert wird wie die des Adlers (siehe Psalm 102, 50). Wiedergeboren wie der Phönix aus der eigenen Asche des verbrannten Lebens. Der schöne Alte wird schön, auch weil er gleichzeitig versteht, dass das Altern ein Vorzimmer der Auferstehung ist. Um wirklich schön zu altern, muss der Mensch zu der Überzeugung gelangen, dass der Tod nicht ein Ende ist, sondern nur die Schwelle zur anderen Welt, eine, die „par excellence“ gut ist. Selbst wenn die Todesangst noch nicht verschwunden ist, dann sollte sie zumindest viel geringer geworden sein. Die Haltung zur Auferstehung drückt normalerweise einem alten Menschen einen leuchtenden Stempel auf, weil wir das schöne Altern sehr gut und als Helligkeit wahrnehmen. Ein schöner Alte ist zwangsläufig eine strahlende Erscheinung. Er leuchtet als ein umfassendes Licht. Dieses Licht umschließt dich. Es reflektiert das Licht Gottes: mit Frieden, mit Klarheit, mit Geduld, mit Verständnis, mit Empathie, mit Zärtlichkeit, mit viel Liebe, mit der Freude, dich gut gesinnt zu wissen. Der schöne Alte braucht einen Guss von Jugend über sich. Das bedeutet: Lebenshunger, Enthusiasmus, Hoffnung, Erfrischung des Lebens, Schönheit, intakte und endlose Liebe, Schaffenskraft, etc. In den glücklichen Fällen findet dieser gegenseitige osmotischer Austausch

zwischen einem alten Menschen und einem jungen Menschen statt. Dafür braucht es lernwillige Jünger und vertraute Meister. Das passiert auf jedem Bildungsniveau, von einfachsten Menschen bis zu den brilliantesten Köpfen. Es geschieht spezifisch auf seine Art und ist immer gleich gültig.

Es gibt auch eine eigene Zärtlichkeit des Alterns. Sie verschönert diejenigen, die sie zeigen, mit leisem Ausdruck und unendlicher Liebe. Manchmal sieht man Paare alter Menschen, die Hand in Hand gehen, wie im Gedicht „Aquarell“ von George Bacovia, mit der ganzen Unschuld einer Liebe in diesem Alter, aber mit alten tiefen Wurzeln, die in eine frühere, überschwängliche Liebe hinabreichen. Am besten erinnere ich mich an die Zärtlichkeit aus den letzten Jahren zwischen Pfr. Dumitru Staniloaie und seine Frau Maria. Mit ihren Lächeln und ihren Blicken, ihren Gesten und ihren Umgang miteinander waren sie von einer unendlichen Schönheit. Zwei Seelen, in allen miteinander schwebend (inklusive in der Theologie!), mit einer perfekten Selbstverständlichkeit, sich gegenseitig stärkend in der gemeinsamen Nächstenliebe. Sie trugen dich unwiderstehlich zur natürlichen und unkomplizierten Begegnung mit Gott, in eine Welt der rettenden Schönheit.

In der traditionellen dörflichen Kultur nahmen die alten Menschen natürlich einen Ehrenplatz ein. Der biblische Grundsatz wurde erfüllt: „Du sollst vor grauem Haar aufstehen, das Ansehen eines Greises ehren und deinen Gott fürchten“ (Lev 19, 32). Das Ehren der Ältesten hat also eine Verbindung mit der Ehrung Gottes. In den großen, bedeutenden Gemeinden gab es ein Ältestenrat. Der Rat der Alten

Haus mit Vordach in Breaza.

war wichtig und wurde berücksichtigt. Die Ältesten wurden gerufen, sich bei den schwerwiegendsten Problemen zu äußern⁵, mit Weisheit zu urteilen und die passenden Lösungen zu empfehlen. Die Grundlage dafür war die bessere Kenntnis der Erfahrung der Alten. Hier sind wir wieder auf der Linie eines biblischen Grundsatzes: „Frag die Alten, sie werden es dir sagen“ (Dtn 32, 7). Bei ethnographischen Feldforschungen sind es meist die Ältesten, die man zu allererst befragt, um den roten Faden der Traditionen, des Glaubens und des Brauchtums herauszufinden.

Um über die Ältesten unseren Dörfern zu sprechen, würde ich meine ei-

⁵ Wir sollen nicht vergessen, dass beim Jüngsten Gericht Gott von 24 Alten begleitet stehen wird, gänzlich mysteriöse Wesen, mit der Aufgabe den gerechten Richter zu beraten.

genen Kindheitserinnerungen ins Gedächtnis rufen, im Dorf meiner Ferien (Poiana Sibiului) oder von den Ausflügen durch andere Dörfer im Lauf meines Lebens.

Ich sah die Alten vor dem Haus auf der Bank sitzen, manchmal gestützt auf einen Stock. Unsere Häuser auf dem Land haben auch heutzutage Bänke vor dem Haus, zur Straße, neben dem Tor. So geschieht es, dass jemand vorbeikommt, grüßt, stehenbleibt, gefolgt von einem kurzen Gespräch mit gegenseitigen Informationen über das Leben und das Dorfgeschehen. Oder mehrere

Menschen, die lange sitzend auf dieser Bank, meistens gegen Abend, erzählen Geschichten über Menschen, Orte, Erlebnisse, im Fluss des Lebens von hier und jetzt zur anderen Welt, die Welt Gottes und der erlösten Menschen.

Ich erinnere mich dunkel an eine sehr alte Urgroßmutter, die gänzlich schwach wurde und die im Sommer (ich sah sie in den Sommerferien) in einen Sessel in die Sonne sitzen musste. Ihre Kinder, das heißt meine Großmutter und die anderen, haben sie immer in den Schatten weitergetragen. Aber sie konnte sich trotzdem nicht wärmen, obwohl sie sehr

Die Jungen arbeiten, um die Älteren zu unterstützen.

warm angezogen war. Sie döste viel und als sie uns sah, fragte sie jedes Mal „Zu wem gehörst du?“, eine sehr wichtige Frage auf dem Land. Sie wollte wissen, von welchem Zweig der Familie wir abstammen. Sie schien aus einer anderen Welt zu kommen, einer uralten, und das flößte uns Kindern großen Respekt ein, aber auch eine gewisse Furcht, obwohl wir überhaupt nicht mit ihr kommunizierten. Aber sie blieb, trotz ihrer Absenz, ein Familienmitglied, das mit aller Sorgfalt und Rücksicht behandelt wurde.

Ich erinnere mich noch an die ältesten Männer und Frauen aus der Kirche. Sie kamen regelmäßig in die Kirche, oft auf einen Stock sich stützend und meistens gleich am Anfang des Gottesdienstes. Sie machten den Eindruck, sich in der Kirche mehr zuhause zu fühlen und mit mehr Vertrauen und Hoffnung an die Himmelspforte anzuklopfen.

Ich erinnere mich auch an die großen Männergruppen aus verschiedenen Generationen auf den Fotos an der Wand. Sie waren nach Alter geordnet: Die Fotos mit den alten Menschen auf einer Seite, die mit den Männern in voller Kraft des Lebens auf der anderen. Sie zeigten eine außerordentliche Würde, geradezu vornehm, durch ihre Haltung, Kleidung, Blicke, die Art wie sie beisammenstanden. Man fühlte die Bodenständigkeit und Sesshaftigkeit, in bester Ordnung mit Gott und der Welt.

Das traditionelle Dorfleben hilft in Schönheit alt zu werden durch sich selbst, aber es ist dafür nicht unbedingt notwendig. Nicht alle alten Menschen werden weise. Die moralischen und existentiellen Werte des Dorfes waren klar, sie formten den Bauer durch und durch

Rășinari – ein älteres Paar.

zur Schönheit von Kindheit auf. Das enge Verhältnis zu Gott, die existentielle Verbindung mit der Natur, die funktionelle Gemeinschaft, all dies erleichterten das Erreichen des schönen Alterns. Eine vollkommene Schönheit der Seele, aber auch die des Antlitzes. Die letzte sehen wir auch bei den Bauern auf den alten Fotos in den verschiedenen Archiven⁶. Sie anzuschauen ist ein wahrer seelischer und spiritueller Balsam. Die Dorfkultur war eine Kultur der Auferstehung und der Schönheit. Sie ist exuberant und lobpreisend jubelnd in all seinen Ausdruckweisen.

Das Dorf kannte es nicht, in Rente zu gehen. Die Alten arbeiteten, so lan-

⁶ Ein solches berühmtes Foto ist der breiten Öffentlichkeit sehr bekannt mit dem Logo der Bäckerei (Brezeln) „Luca“.

ge sie konnten, oft bis ins hohe Alter. Ich muss an Vater Paisie Olaru denken, der obwohl sehr betagt und ohne Notwendigkeit versuchte, ständig einfache Hausarbeiten in der Umgebung seiner Kapelle zu verrichten. Das war in seinen Bauerngenen und wahrscheinlich fühlte er sich so besser. Wenn der Mensch mit einem langen Leben beschenkt wurde, kam irgendwann auch der unerwünschte Moment der Gebrechlichkeit. Das Abnehmen der körperlichen Arbeit wurde kompensiert durch eine in die Tiefe gehende Anwendung der spirituellen Fähigkeiten, wie an Gott zu denken, an den Sinn des Lebens und der Welt und durch vermehren und vertiefen des Gebets. Im traditionellen Dorf versorgte die Familie die Alten bis zu ihrem Tod. Sie blieben vollwertige Mitglieder der Familie. Die Alten störten immer weniger mit den vitalen Bedürfnissen. Desto älter sie wurden, benötigten sie sicher mehr Pflege und Fürsorge wegen der körperlichen Gebrechen. Die Dorfbereitungen bereiteten sich nicht nur innerlich auf den Tod vor, sondern sie schmückten sich auch dafür. Der Tod wurde wie eine Hochzeit angesehen und das ganze rituelle Ankleiden fand mit dem ganzen Umfang und Prunk einer Hochzeit statt.

Waren früher in den Dörfern die Alten noch eine Gemeinschaft mit wichtigen, spezifischen Merkmalen und wurden dafür geehrt, ist ihre Rolle mit dem massiven Fortgang der Bauern in die Städte und Verringerung der Dorfbevölkerung immer unbedeutender geworden. Ihre Rolle wurde marginalisiert. Dramatische Fällen von einsamen alten Menschen, die sich selbst überlassen blieben, nehmen auf den Dörfern immer mehr zu.

Eine andere Situation ist in der Stadt. Offiziell vermeidet man heutzutage das Wort „Alte“ und wählt lieber das Wort Senior. Um das Alter zu versüßen, versucht man unterschiedliche tröstende Lösungen für die Senioren. Um sich nicht nutzlos zu fühlen, brauchen die Alten Sozialkontakte. So sind die Seniorenclubs entstanden. Man plant ausdrücklich Ausflüge und Pilgerreisen für in die Jahre Gekommenen. Sie sind gut, aber sie können nur zum Teil wärmen. Dann sieht man alte Rentner in den Parkanlagen oder kleinen Kneipender Nachbarschaft zusammensitzend bei Spielen und Geplauder. Die Manche flüchten in die Kirche, aber zu wenige, auch wenn sie in vielen Gotteshäusern die Mehrheit sind. Aus verschiedenen Gründen ziehen manche von ihnen in Altenheime. Die wirksamste und die beste Lösung für ein gutes Ende des Lebenswegs bleibt indess die Familie, mit verschiedenen Stufen der Teilnahme, also nach Möglichkeit mit Großeltern, Eltern, Enkeln. So gestaltet, wird jedes Mitglied sich wohlfühlen.

Eine der unvorstellbaren, rettenden Seligkeiten des Alterns ist, Großeltern zu sein. Wie auch der Weise Salomo sagt: „Der Alten Krone sind die Kindeskinde“ (Spr 17, 6). Und tatsächlich, durch die Kindeskinde hat der alte Mensch die Möglichkeit der bewussten Rückkehr zu seiner Kindheit. Auch die Kinder, insbesondere im Kleinkindalter, sind eine sichere Möglichkeit im engen und sensiblen Kontakt mit der zartesten Schöpfung Gottes zu sein. Die Kinder sind durchlässig für Gott, jenseits der angeborenen Quantität und Qualität der Begabungen, über die sich jeder erfreut. Sie sind durch sich selbst ein großes Geschenk.

Dobrogea – ältere Menschen bearbeiten das Land.

Die Verbindung Großvater/Großmutter – Enkel/Enkelin kann man sich kaum vorstellen, bis man sie selbst erlebt. Ihr letztes Geheimnis kann auch nicht beschrieben werden. Ihre Kommunikation ist zartfühlend und intensiv und sie überschreitet den Unterschied der intellektuellen Fähigkeiten und die Differenz der Lebenserfahrung. Es ist eine große Freude für die Großeltern, aber auch eine Pflicht, die eigenen Enkelkinder zu in die erbauenden Werte der Welt einzuführen, einschließlich die des Glaubens. Diese Vermittlung ist sanfter und poetischer, wenn sie von ihnen kommt, als wenn sie von den Eltern oder anderen Lehrern kommt. Die Kindheit und das Alter sind prinzipiell, natürlicherweise, die reinsten Zeitalter eines Lebens. Nicht umsonst sind ausschließlich die Alten und die Kinder, die im Voraus bestimmten Hauptpersonen für viele Rituale in der Tradition des rumänischen Dorfes.

Zum Schluss möchte ich gerne ein paar heilige Alte erwähnen, die ich sehr lieb gewonnen habe. Manche stammen von der Schwelle zwischen den Welten, von der Welt des Alten Testaments hin zur Welt des Neuen Testaments. Und zwar, Joachim und Anna, die ich mit viel Zuneigung und Zärtlichkeit die Heiligen Großeltern nenne. Sie sind die Großeltern des Jesuskind Emanuel, aber auch Großeltern jedes Christen des rechten Glaubens. Und es gibt keinen abschließenden Segen, ohne dass sie erwähnt werden. Dann dass Paar vom Tempel, zwei hochbetagte Menschen, die lange Jahre und voller Vertrauen auf den verheißenden Christus warteten – der Gerechte Simeon und die Prophetin Hanna. Hinzufügen möchte ich noch zwei alte heilige der Kirche, große Bekenner des Christus. Einer von ihnen ist der Heilige Haralambos, von Rumänen sehr geliebt, sehr wahrscheinlich der

Dr. Costion Nicolescu.

älteste namentlich bekannte Märtyrer. Wie traurig ist es, einen schönen Alte im Alter von 115 Jahre gefoltert zu sehen! Der andere mir noch mehr liebgekommen, ist der Heilige Nikolaus, dieses

wunderschöne „Ebenbild der Sanftheit“, der uns ein guter Großvater ist.

Ja, es gibt eine Kunst zu Altern in Schönheit! Sie ist ähnlich den Sonnenuntergängen, wenn die Sonne hinter dem Horizont untergeht, nachdem sie die Welt mit ihrem Licht und Wärme gesegnet hat. Man altert schön neben schönen Menschen. Man altert schön, wenn man gute, wahre Freunde hat. Man altert schön, wenn man sich durchdringen lässt von der großen Poesie der Welt, mit der Fülle ihrer Ausdrucksmöglichkeiten, auch auf der liturgischen Ebene und der höchstem, der Ebene der Schöpfung. Das Altern kann wahrlich und letztendlich nur dann schön sein, wenn man alternd in der einen oder anderen Weise Art mit Gott mitgeht. Das ist die ursprüngliche Bedingung, ohne die nichts möglich ist. Sine qua non...

Übersetzung: Dorica Roth und Wilhelm Christoph Warning

Genesis 21,

7 Wer, sagte sie, hätte Abraham zu sagen gewagt, Sara werde noch Kinder stillen? Und nun habe ich ihm noch in seinem Alter einen Sohn geboren.

Genesis 24,

36 Sara, die Frau meines Herrn, hat meinem Herrn noch in ihrem Alter einen Sohn geboren. Ihm hat er alles übergeben, was ihm gehört.

Lukas 1,

36 Siehe, auch Elisabet, deine Verwandte, hat noch in ihrem Alter einen Sohn empfangen; obwohl sie als unfruchtbar gilt, ist sie schon im sechsten Monat.

Senectutea – vârstă a împlinirii duhovnicești

Pr. Prof. dr. Dorin Oancea

I

Vârstele omului toate – pruncia, copilăria, tinerețea, maturitatea și bătrânețea – sunt neîncetat pătrunse și susținute de lucrarea Duhului Sfânt, după cum îndreptăm mereu spre El rugăciunea: „Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea ești și pe toate le împlinești, ...”. Mărturisim astfel că Duhul lui Dumnezeu, care a pluit încă de la începutul creației deasupra fapturii prime și asupra tuturor celor care au urmat, este cel prin care ființază întregul univers, inclusiv pământul

încredințat nouă, cu toate faptele lui.

Mărturisindu-ne astfel credința că suntem neîncetat pătrunși de el, ne întrebăm, firește, de ce Îi mai adresăm chemarea: „...vino și te sălășluiește întru noi ...”?

Răspunsul îi este prea bine cunoscut oricărui creștin: pe lângă harul dumnezeiesc al viețuirii, acordat tuturor fapturilor, fiecareia după firea ei, doar omului îi este adresat și cel al creșterii duhovnicești, spre deplină comuniune cu Părintele Ceresc, cu Sfânta Treime. Nefiind folosit potrivit poruncii dumnezeiești de Adam și de Eva, strămoșii tuturor oamenilor, darul acesta al comuniunii a fost îpușinat de Duhul Sfânt, ca să nu poată fi sporită și mai mult greșeala din începuturi, a neascultării. Dumnezeu însuși le-a rânduit strămoșilor și tuturor urmașilor lor condiții noi de viață în afa-

Bătrânețea este amurgul vieții la capătul căreia omul îl întâlnește pe Dumnezeu.

ra Grădinii Raiului, în așteptarea zilelor când, în persoana Domnului Iisus Hristos, le va redeschide El însuși oamenilor calea vieții, cea a comuniunii cu El.

Prin viețuirea Sa ca om deplin, dar străin de orice urmă a neascultării față de voia Tatălui, Domnul Hristos, cel Unul din Treime, din iubire față de toți oamenii „... s-a făcut om...”, după cum mărturisim mereu când rostim Simbolul Credinței. El a trecut prin toate cele din veșnicie rânduite – viețuirea pe pământ, Răstignirea, Învierea, Înălțarea – pentru ca noi, oamenii, să ne putem uni cu El și astfel păși din nou cu adevărat pe calea desăvârșirii, să ședem împreună cu El însuși de-a dreapta Tatălui.

După cum a făgăduit Sfinților Apostoli în cuvântare Sa de despărțire, Domnul înălțat la cer le-a trimis lor și urmașilor lor, inclusiv nouă, celor de astăzi,

Duhul Sfânt, Duhul Înfierii, care varsă neîncetat asupra oamenilor din toate timpurile harul comuniunii. Cu ajutorul acestuia putem intra în comuniune cu El și păși astfel pe calea care duce la comuniunea Dumnezeu Treimic, spre care toți am fost zidiți.

Calea aceasta din nou deschisă duce la fericirea veșnică, dar nu este ușor de străbătut, datorită lucrării Ispititorului, care caută neîncetat să ne abată de la ea, făcându-ne să credem că mai importantă decât chemarea pe care ne-o adresează Domnul în Duhul Sfânt este viețuirea în lume, cu toate plăcerile și chemările acesteia. Nu putem rămâne pe calea care duce la șederea împreună cu Hristos de-a dreapta Tatălui decât rugând neîncetat Duhul Sfânt să ne trimită harul comuniunii, „... să se sălășluiască întru noi...”, pentru a trăi tot mai din plin legătura cu

Cuvântul lui Dumnezeu aduce lumină.

Secvență – în cadrul unei conferințe.

Domnul care ne este mereu alături, care nu se desparte nici o clipă de noi.

II

Vârstele omului toate – pruncia, copilăria, tinerețea, maturitatea și senectutea – nu au nevoie doar de harul ființării, ci și de cel al comuniunii cu Domnul, pentru că doar astfel putem lupta împotriva ispitei neîncetate de a îndrepta cinstirea cuvenită lui Dumnezeu spre făpturi. Este ispita la care se referă Sf. Pavel când afirmă despre toți oamenii că „... au schimbat slava lui Dumnezeu Celui nestricăcios cu asemănarea chipului omului celui stricăcios și al păsărilor și al celor cu patru picioare și al târâtoarelor” (Romani 1, 23).

De comuniunea cu Domnul avem nevoie încă din pruncie și de-a lungul între-

gii copilăriei, după cuvântul Său: „Lăsați copiii să vină la Mine...” (Luca 18, 16), deși le este proprie nevinovăția necesară pentru intrarea în Împărăția Cerurilor. Mai ales în cazul copiilor aflați chiar la începutul vieții este vorba de o inocență anterioară responsabilității pentru propriile sentimente și opțiuni, nelipsită însă de pericolul de a-l lăsa pe Ispititor să pătrundă în adâncimea sufletului lor prin ușa deschisă chiar de proprii părinți, de toți cei aflați lângă ei în primii ani ai vieții. Pentru a-i feri cât mai repede de această primejdie, Duhul Sfânt a rânduit în Biserică botezul timpuriu al pruncilor și posibilitatea de a fi împărtășiți cu Trupul și Sângele Domnului, de a rămâne astfel mereu în comuniune cu El.

Nici copiii ceva mai vârstnici nu sunt încă purtători ai responsabilității pentru propriile gânduri, sentimente și fap-

În fața ispitelor vieții rugăciunea devine călăuză pentru om.

te. Odată cu trecerea timpului încep să se adune și în ei totuși urme ale lucrării Ispititorului, care se folosește de ocrotitorii lor sau de absența acestora, pentru a-i face să creadă că toate valorile spre care merită să tindă se găsesc doar în lumea aceasta. În fața acestui pericol, Duhul Sfânt a deschis posibilitatea spovedirii timpurii a copiilor, care învață astfel să-L slăvească pe Părintele Ceresc și să înțeleagă că gândurile, sentimentele și faptele lor sunt privite neîncetat de Cel de Sus, care îi îndrumă să pășească pe calea gândului curat și smerit.

Vulnerabilitatea adolescenților, a tinerilor față de chemările Celui Rău se vedește cu limpezime în timpul dialogului Mântuitorului cu tânărul bogat (Marcu 10, 17-25) care, în ciuda neîndoielnicei sale dorințe de a împlini dumnezeieștile porunci, nu se poate lepăda de atașamentul față de lumea plină de ispite,

spre care îndreaptă mare parte din slava pe care o datorează omul lui Dumnezeu.

Adolescenții sunt la vârsta în care nu doar ispitele sunt mult mai puternice, ci și elanul spre puritate realizată în propria viață. În timpurile noastre, parcă auzim în duh chemarea Domnului Hristos: „Lăsați adolescenții să vină la Mine...”, concretizată prin chemarea de a se lepăda de ispita cugetului, a faptei nepotrivite și a lenei spirituale în Sfânta Taină a Spovedaniei. În această chemare este cuprins însă și îndemnul de a-și urmări idealurile spirituale, sădite în ei de Duhul Sfânt și întărite neîncetat prin împărțășirea cu Trupul și Sângele Domnului.

La vremea maturității, omul percepe chemarea Domnului cu plinătatea gândului și a inimii, învață să trăiască comuniunea cu El prin rugăciune, slujirea semenilor săi, rugăciune pentru ei și cei trecuți în lumea dreptilor. Tot în timpul

ei, atașamentul firesc față de valorile proprii lumii este folosit însă de Ispititor pentru a-l convinge să dirijeze spre ele o parte cel puțin din cel datorat comuniunii cu Dumnezeu, să abată gândul de la rugăciune și de la slujirea aproape-lui. Iată de ce este perioada unor intense lupte duhovnicești, când fiecare simte, pe de o parte, chemarea spre bine, spre frumos, spre lucrarea Duhului Sfânt, iar, pe de alta, prin tot ce vede și aude este asaltat de Înșelător, care dorește să-l atragă cu totul în mrejele sale. Atât lupta pentru bine, cât și atracția spre greșita preacinstire a tot ce este lumesc lasă urme adânci în suflet, motiv pentru care credinciosul este înconjurat neîncetat de lucrarea sfințitoare a Bisericii, prin care este întărită împreună trăire cu Domnul și depărtarea de cântecul de sirenă a Înșelătorului.

III

Vârsta senectuții merge pe același făgaș cu cele anterioare ei, de vreme ce și în timpul ei se aude chemarea lui Hristos: „Veniți cu toții la mine!” Se aude poate chiar mai tare ca înainte, pentru că, față de cele trăite până atunci, apar unele schimbări la care omul nu se gândeste cu tot dinadinsul din timp. Prima dintre ele este, în zilele noastre, despărțirea de munca zilnică asociată unui serviciu, privită nu doar ca rutină care îți asigură propriul trai zilnic, uneori și pe cel al familiei. Momentul acesta aduce o schimbare importantă și pentru că, odată cu el, părăsești și o țesătură a comuniunii cu tovarășii de muncă care face parte din propriul univers, din însuși modul tău de a fi în lume vreme de decenii.

După o vreme, vin slăbiciunile trupului, poate și ale cugetului, uneori așa de mari, încât, potrivit psalmistului „... zilele anilor noștri sunt șaptezeci de ani, iar de vor fi în putere optzeci de ani și ce este mai mult decât aceștia osteneală și durere” (Psalmul 89/90, 10-11). Oricine a început să treacă prin aceste suferințe ale trupului se întreabă cum este posibilă discrepanța dintre sufletul său, pe care-l simte încă tânăr, și trupul care nu-l mai ascultă întru totul. Mai ales atunci când persoana vârstnică nu trăiește împreună cu copiii săi, dacă i-au fost dăruți de Sus, sau alături de prieteni vechi și mai noi, apare treptat un sentiment de însingurare, de tristețe, greu de depășit cu propriile puteri, dacă nu este om al rugăciunii, al vieții în Biserică.

Senectutea nu este însoțită însă doar de slăbiciuni ale trupului și posibilă însingurare și tristețe. Cel/cea care și-a trăit cu înțelepciune viața culege acum roadele păcii interioare cu lumea sa interioară, trăiește mai din plin iubirea din propria familie și dă slavă lui Dumnezeu pentru darurile pe care le revărsă neconținut asupra lui și a celor dragi și a lumii întregi. Este și timpul în care persoanele dragi trecute la cele veșnice apar tot mai des parcă aieva în ochii sufletului, iar rugăciunea pentru ei se intensifică, se împletește și mai mult cu cea pentru persoanele apropiate vârstnicului, pe care le prețuiește. În plus, ca unii care cunosc suferința, vârstnicii se roagă pentru cei aflați în suferință, au o mai mare disponibilitate de a-i ajuta, potrivit propriilor puteri. Este perioada în care oamenii trăiesc cu neobișnuită intensitate comuniunea cu cei de aici și cei de dincolo, „comuniunea sfinților”, cum este cunoscută în limbaj teologic.

Fiind pasul după care urmează trecerea la cele veșnice, timpul senectuții este cel în care războiul duhovnicesc de o viață își duce ultimele și nu cele mai ușoare lupte. Capcanele strălucitoare pe care i le-a întins Înselătorul de-a lungul vieții și-au pierdut de acum strălucirea, în cea mai mare parte, iar apropierea părăsirii acestui tărâm îl îndeamnă pe om să privească cu sporită atenție spre propria viață, cu toate momentele ei. Se știe de acum că omul nu uită practic nimic din cele văzute, auzite, citite, trăite de-a lungul întregii vieți, doar că cea mai mare parte dintre acestea nu se mai găsesc în memoria activă, pe care o folosim în viața zilnică, cea de care ne folosim și atunci când ne spovedim. Toate cele aparent uitate, inclusiv încărcătura emoțională care le-a însoțit, nu își pierd nicicum importanța, ci rămân să lucreze în adâncurile omului, pe care le asociem adeseori termenului „subconștient”. De

acolo îl îndrumă pe omul ajuns de acum la bătrânețe spre bine sau spre rău, după cum este calea lor a luminii sau a întunericului. Tocmai de aceea timpul senectuții este chemat să acorde sporită atenție și celor uitate din trecut și, din neștiință sau puțină luare aminte, poate niciodată spovedite, pentru ca omul să pășească cu hotărâre smerită pe calea binelui și să biruiască răul înrădăcinat de-a lungul deceniilor în acele adâncuri și pentru el neștiute ale propriului suflet, să biruiască „păcatul care locuiește în el”, după cuvântul Sf. Pavel (Romani 7, 17).

Ambele mișcări ale sufletului și cugetului, pasul făcut cu și mai multă convingere împreună cu Domnul Hristos în Duhul Sfânt și, cu ajutorul Lui, lepădarea de chemările ademenitoare ale Înselătorului, capătă sporită profunzime pe măsură ce omul bătrân se apleacă cu tot mai mare stăruință asupra vieții sale în Biserică, așa cum a fost ea de la bun în-

Cuvântul lui Dumnezeu aduce lumină.

ceput până în zilele sale târzii, ale bătrâneții. Bătrân fiind, privești în urmă spre clipa în care te-ai unit cu Domnul prin Sfântul Botez și te întrebi: „Cum a rodit harul Sfintei Taine de-a lungul anilor care mi-au fost dăruți? M-am lepădat cu adevărat de Satana și m-am unit cu Hristos în inima mea, așa cum am făgăduit prin glasul nașilor mei? Am lăsat harul acesta să lucreze în toate împrejurările vieții mele, nelăsând să-mi scape mâna mereu întinsă mie de Hristos, sau am fost ademenit de bogățiile și strălucirea lumii, de puterea dată mie asupra altora, ascunzându-L astfel pe Domnul într-un cotlon al sufletului din care L-am lăsat să iasă doar când și când, pentru puțin timp în timpul unei Sfinte Slujbe?”

Aceleași întrebări, cu răspunsuri ade-seori și mai dureroase, îi răsar omului vârstnic înțelept de ani și rugăciune în legătură cu harul căsniciei, care și el i-a fost dăruit când a primit Sf.Taină a Cununiei și care îi este dăruit mereu, pentru a trăi potrivit voii Celui de Sus împreună cu soția sa sau cu soțul său, cu propriii copii și toți cei din familie. Și iarăși întrebări care frământă cugetul: „Am învățat cu ajutorul acestui har al Cununiei că legătura cu cea/cel care-mi este alături reprezintă o legătură cu Domnul Hris-

tos, că orice îi fac soției/soțului meu lui Hristos însuși îi face, potrivit cuvântului Său, că tot ce facem oricărui alt om, lui Însuși îi facem (Matei 25, 31-46)? Am înțeles cu adevărat că harul cununiei nu limitează comuniunea în și cu Hristos doar la cercul restrâns al familiei mele, ci că de aici trebuie să-l extind spre tot omul?”

Câte întrebări legate de nenumărate momente ale trecutului și le pune persoana vârstnică! Cu siguranță că în unele cazuri, ale celor care, trecând prin ani, au urmat voia lui Dumnezeu, răspunsurile vor fi mulțumitoare, în parte cel puțin. Dar cugetul celei/celui care știe că timpul vederii „ca prin oglindă, în ghicitoră” este pe sfârșite și se apropie de vederea „față către față” (1 Corinteni 13, 12) privește spre adâncurile trecutului, mulțumește pentru cele bune și se căiește pentru greșelile făcute față de Dumnezeu și de semenii săi, cine vor fi ei. Venind și unii și alții la Sfintele Taine ale Spovedaniei și Împărtășaniei, îl chemăm pe Duhul Sfânt să ne dăruiască mereu harul comuniunii cu Domnul Hristos, care pe toți ne cheamă să pășim împreună cu El pe calea veșniciei, spre a face senectutea cu adevărat vârstă a împlinirii duhovnicești.

Apocalipsa 19,

4 Iar cei douăzeci și patru de Bătrâni și cele patru Ființe au căzut și s'au închinat lui Dumnezeu Cel ce șade pe tron, zicând: „Amin! Aliluia!”

Das Alter – Zeit der geistigen Erfüllung

Pfr. Prof. Dr. Dorin Oancea

I

Alle Lebensalter des Menschen – Kindheit, Jugend, Reife und Alter – werden ständig vom Wirken des Heiligen Geistes durchdrungen und getragen, wenn wir unser Gebet stets an Ihn richten: „Himmlischer König, Tröster, Geist der Wahrheit, der Du überall bist und alles erfüllst...“. So bekennen wir, dass es der Geist Gottes ist, der seit dem Beginn der Schöpfung über der ersten Schöpfung und über allem nachfolgenden schwebt, durch den das ganze Universum besteht, einschließlich der uns anvertrauten Erde mit all ihren Geschöpfen.

Indem wir also unseren Glauben bekennen, dass wir unaufhörlich von ihm durchdrungen sind, fragen wir uns natürlich, warum wir noch immer den Ruf an Ihn richten: „... komm und wohne in uns...“?

Die Antwort ist jedem Christen wohlbekannt: Neben der göttlichen Gnade des Lebens, die allen Geschöpfen, jedem entsprechend seiner eigenen Natur, zuteil wird, ist die Gnade des geistigen Wachstums, hin zur vollen Gemeinschaft mit dem Himmlischen Vater, mit der Heiligen Dreieinigkeit, allein an den Menschen gerichtet. Nachdem Adam und Eva, die Vorfahren aller Menschen, diese Gabe der Gemeinschaft nicht gemäß dem göttlichen Gebot genutzt hatten, wurde sie durch den Heiligen Geist vermindert, damit der Irrtum des Anfangs, der Ungehorsam, nicht noch mehr zunehme. Gott selbst ordnete für die Vorfahren und alle ihre Nachkom-

Gott leitet die Menschen in allen Phasen ihres Lebens.

men neue Lebensbedingungen außerhalb des Gartens Eden an, in Erwartung der Tage, an denen Er selbst in der Person des Herrn Jesus Christus den Menschen den Weg des Lebens, der Gemeinschaft mit Ihm, wieder eröffnen wird.

Indem Er als vollkommener Mensch lebte, aber ohne jede Spur von Ungehorsam gegenüber dem Willen des Vaters, ist der Herr Christus, der Eine der Dreieinigkeit, aus Liebe zu allen Menschen „... Mensch geworden...“, wie wir immer bekennen, wenn wir das Glaubensbekenntnis sprechen. Er hat alles durchgemacht, was vor Ewigkeiten vorgesehen hat - das Leben auf der Erde, die Kreuzigung, die Auferstehung, die Himmelfahrt -, damit wir Menschen mit Ihm vereint werden und so wahrhaftig wieder auf dem Weg der Vollkommenheit wandeln können, um mit Ihm zur Rechten des Vaters zu sitzen.

Wie den heiligen Aposteln in Seinen Abschiedsworten versprochen, hat der zum Himmel aufgefahrne Herr ihnen und ihren Nachkommen, zu denen auch wir heute gehören, den Heiligen Geist, den Geist der Versöhnung gesandt, welcher unaufhörlich die Gnade der Gemeinschaft über die Menschen aller Zeiten ausgießt. Mit Seiner Hilfe können wir in die Gemeinschaft mit Ihm eintreten und so den Weg beschreiten, der zur Gemeinschaft des Dreieinigen Gottes führt, zu dem wir alle geschaffen wurden.

Dieser neu eröffnete Weg führt zur ewigen Glückseligkeit, aber er ist nicht leicht zu beschreiten, wegen des Wirkens des Versuchers, der unaufhörlich danach trachtet, uns davon abzubringen, indem er uns glauben macht, dass das Leben in der Welt mit all seinen

Pfr. Prof. Dr. Dorin Oancea.

Vergnügungen und Verlockungen wichtiger sei als der Ruf, den der Herr im Heiligen Geist an uns richtet. Wir können nur dann auf dem Weg bleiben, der zur Wohnung bei Christus zur Rechten des Vaters führt, wenn wir unablässig zum Heiligen Geist beten, dass Er uns die Gnade der Gemeinschaft sende, „... in uns zu wohnen...“, damit wir immer vollkommener in der Einheit mit dem Herrn leben, der immer an unserer Seite ist und uns keinen Augenblick lang verlässt.

II

Alle Lebensalter des Menschen - die Kindheit, die Jugend, die Reife und das Alter - bedürfen nicht nur der Gnade des Seins, sondern auch der Gemeinschaft mit dem Herrn, denn nur so kann man gegen die unaufhörliche Versuchung an-

kämpfen, die eigentlich Gott gebührende Ehre auf die Geschöpfe zu lenken. Es ist die Versuchung, auf die sich der heilige Paulus bezieht, wenn er von allen Menschen sagt: „Sie vertauschten die Herrlichkeit des unvergänglichen Gottes mit Bildern, die einen vergänglichen Menschen und fliegende und vierfüßige und kriechende Tiere darstellen.“ (Römer 1, 23).

Wir brauchen die Gemeinschaft mit dem Herrn vom Säuglingsalter an und die ganze Kindheit hindurch, wie es in Seinem Wort heißt: „Lasst die Kinder zu mir kommen ...“ (Lukas 18, 16), auch wenn sie die nötige Unschuld für den Eintritt in das Himmelreich haben. Vor allem bei Kindern, die ganz am Anfang ihres Lebens stehen, geht es um eine Unschuld vor der Verantwortung für die eigenen Gefühle und Entscheidungen,

aber nicht ohne die Gefahr, dass der Versucher durch die von den eigenen Eltern und all denen, die ihnen in den ersten Lebensjahren nahe stehen, geöffnete Tür in die Tiefen ihrer Seele eindringt. Um sie so bald wie möglich vor dieser Gefahr zu bewahren, hat der Heilige Geist in der Kirche die frühe Taufe der Säuglinge und die Möglichkeit, am Leib und Blut des Herrn teilzuhaben und so immer in Gemeinschaft mit Ihm zu bleiben, angeordnet.

Selbst etwas ältere Kinder sind noch nicht für ihre eigenen Gedanken, Gefühle und Handlungen verantwortlich. Mit der Zeit sammeln sich in ihnen jedoch die Spuren des Werkes des Versuchers an, der ihre Erziehungsberechtigten oder deren Fehlen benutzt, um sie glauben zu machen, dass alle Werte, nach denen sich zu streben lohnt, nur in

Im Gebet findet jedes Alter seine Erfüllung.

dieser Welt zu finden sind. Angesichts dieser Gefahr hat der Heilige Geist den Kindern die Möglichkeit der frühen Beichte eröffnet, damit sie lernen, den Himmlischen Vater zu verehren und zu verstehen, dass ihre Gedanken, Gefühle und Taten ständig vom Herrn im Himmel gesehen werden, Der sie leitet, den Weg reiner und demütiger Gedanken zu gehen.

Die Anfälligkeit der Heranwachsenden, der jungen Menschen für die Verlockungen des Bösen zeigt sich deutlich im Dialog des Heilands mit dem reichen Jüngling (Markus 10, 17-25), welcher trotz seines unbedingten Wunsches, die göttlichen Gebote zu erfüllen, seine Verbundenheit an die Welt voller Versuchungen nicht ablegen kann, auf die er einen Großteil der Aufmerksamkeit richtet, die der Mensch Gott schuldet.

Jugendliche sind in einem Alter, in dem nicht nur die Versuchungen stärker werden, sondern auch der Drang nach Reinheit in ihrem eigenen Leben. In unserer Zeit scheinen wir im Geiste den Ruf Christi so zu hören: „Lasst die Jugendlichen zu mir kommen...“, konkretisiert in der Aufforderung, durch das heilige Sakrament der Beichte, der Versuchung der Gedanken, des Fehlverhaltens und der geistigen Trägheit zu entsagen. Aber dieser Aufruf schließt auch die Ermahnung ein, die eigenen geistlichen Ideale zu verfolgen, die der Heilige Geist in sie eingepflanzt hat, und welche durch die Teilhabe am Leib und Blut des Herrn unablässig gestärkt werden.

In der Zeit der Reife nimmt der Mensch den Ruf des Herrn mit der Vollkommenheit seiner Gedanken und seines Herzens wahr, lernt, mit Gott im Gebet, im Dienste der Nächsten, im

Gebet für diese und die Entschlafenen, zu leben. Aber in dieser Zeit wird die natürliche Anhänglichkeit an die der Welt eigenen Werte vom Versucher benutzt, um ihn zu überzeugen, wenigstens einen Teil der Gott gebührenden Aufmerksamkeit an die Welt zu richten. Deshalb ist es eine Zeit intensiver geistlicher Kämpfe, in der jeder einerseits den Ruf zum Guten, zum Schönen, zum Wirken des Heiligen Geistes spürt, andererseits aber durch alles, was er sieht und hört, vom Betrüger angegriffen wird, der ihn ganz in seine Fänge ziehen will. Sowohl das Streben nach dem Guten als auch die Anziehung zur falschen Verehrung alles Weltlichen hinterlassen tiefe Spuren in der Seele, weshalb der Gläubige ständig vom heiligenden Wirken der Kirche umgeben ist, durch welches das Zusammenleben mit dem Herrn gestärkt und die Abwendung vom Sirenengesang des Verführers unterstützt wird.

III

Das Alter geht den gleichen Weg wie die vorangegangenen, denn auch in ihm ertönt der Ruf Christi: „Kommt alle zu mir!“ Er ertönt vielleicht noch lauter als zuvor, denn im Vergleich zu dem, was vorher war, treten einige Veränderungen ein, an die der Mensch nicht rechtzeitig denkt. Die erste davon ist heutzutage die Trennung von der täglichen Arbeit, die mit einem Job verbunden ist, der nicht nur als Routine gesehen wird, die den eigenen Lebensunterhalt sichert, sondern manchmal auch den der Familie. Dieser Moment bringt eine wichtige Veränderung mit sich, denn mit ihm verlässt man auch ein Gefüge

der Gemeinschaft mit den Arbeitskollegen, welches Teil des eigenen Universums ist, der Art und Weise, wie man seit Jahrzehnten in der Welt lebt.

Nach einer Weile kommt es zu körperlichen und vielleicht auch geistigen Schwächen, die manchmal so groß sind, dass, wie der Psalmist sagt „Unser Leben währt siebzig Jahre, und wen es hoch kommt, sind es achtzig. Das beste daran ist nur Mühsal und Beschwer.“ (Psalm 89/90, 10-11). Jeder, der begonnen hat, diese Leiden des Körpers zu durchleben, fragt sich, wie die Diskrepanz zwischen seiner Seele, die er als noch jung empfindet, und dem Körper, der ihm nicht mehr ganz gehorcht, möglich ist. Vor allem, wenn der alte Mensch nicht mit seinen Kindern, soweit sie ihm von Gott geschenkt wurden, oder mit alten und neuen Freunden zusammenlebt, stellt sich allmählich ein Gefühl der Einsamkeit und Traurigkeit ein, das aus eigener Kraft schwer zu überwinden ist, wenn man nicht ein Mensch des Gebets und des Lebens in der Kirche ist.

Aber das Alter wird nicht nur von körperlicher Schwäche und möglicher Einsamkeit und Traurigkeit begleitet. Wer sein Leben weise gelebt hat, erntet jetzt die Früchte des inneren Friedens mit seiner inneren Welt, erfährt die Liebe in der eigenen Familie stärker und gibt Gott die Ehre für die Gaben, die Er und die ganze Welt ihm unablässig schenken, und betet für diejenigen, die in Not sind. Es ist auch der Lebensabschnitt, in welchem die geliebten Entschlafenen einem immer öfter vor dem geistigen Auge erscheinen, das Gebet für sie wird intensiver, auch für die geschätzten nahestehenden Menschen. Da man außerdem schon viel Leid er-

fahren hat, ist man offener für andere Leidenden und kann nach Kräften besser für diese beten. In der theologischen Sprache heißt es „die Gemeinschaft der Heiligen“, wenn Menschen in enger Verbindung ungewöhnlich intensiv mit den hiesigen und dortigen leben.

Das Alter ist die Stufe, nach der der Übergang zum Ewigen erfolgt, und es ist die Zeit, in welcher der lebenslange geistige Kampf seine letzten und nicht leichtesten Schlachten führt. Die glänzenden Fallen, welche der Täuscher einem im Laufe des Lebens gestellt hat, haben nun größtenteils ihren Glanz verloren, und das Herannahen des Verlassens dieser Welt bewegt den Menschen dazu, sein eigenes Leben mit all seinen Momenten genauer zu betrachten. Man weiß heute, dass der Mensch praktisch nichts von dem vergisst, was er im Laufe seines Lebens gesehen, gehört, gelesen, erlebt hat, nur dass das meiste davon nicht mehr im aktiven Gedächtnis ist, welches wir im täglichen Leben benutzen und welches wir auch benutzen, wenn wir zur Beichte gehen. All das scheinbar Vergessene, einschließlich der emotionalen Ladung, die es begleitete, verliert nicht an Bedeutung, sondern wirkt weiter in den Tiefen des Menschen, die wir oft mit dem Begriff „Unterbewusstsein“ assoziieren. Von dort aus leiten sie den alten Menschen zum Guten oder zum Bösen, je nach ihrem Weg des Lichts oder der Dunkelheit. Gerade deshalb ist die Zeit des Alters dazu aufgerufen, auch dem, was in der Vergangenheit vergessen und aus Unwissenheit oder Unachtsamkeit vielleicht nie bekannt wurde, größere Aufmerksamkeit zu schenken, damit der Mensch mit demütiger Entschlos-

Das Alter kann das Zeitalter der geistigen Erfüllung sein.

senheit den Weg des Guten beschreitet und das Böse überwindet, das im Laufe der Jahrzehnte in den ihm unbekanntesten Tiefen seiner Seele verwurzelt ist, um nach den Worten des heiligen Paulus die Sünde zu überwinden, die in ihm wohnt (Römer 7, 17).

Diese beiden Bewegungen der Seele und des Geistes, der Schritt, der mit immer größerer Überzeugung zusammen mit dem Herrn Christus im Heiligen Geist getan wird, und mit Seiner Hilfe das Entsagen den Verlockungen des Verführers, gewinnen an Tiefe, wenn der ältere Mensch sein Leben mit immer größerer Beständigkeit der Kirche zuwendet, wie es von Anfang an bis ins späte Alter war. Als alter Mensch blickt man auf die Zeit zurück, in der man mit dem Herrn in der Heiligen Taufe vereint wurde, und fragt sich: „Wie hat die Gnade des Heiligen Geheimnisses in all

den Jahren, die mir geschenkt wurden, Früchte getragen? Habe ich mich wirklich vom Satan losgesagt und mich in meinem Herzen mit Christus vereinigt, wie es durch die Stimme meiner Paten versprochen wurde? Habe ich diese Gnade in allen Umständen meines Lebens wirken lassen, meine Hand immer nach Christus ausstreckend, oder habe ich mich von den Reichtümern und dem Glanz der Welt verführen lassen, von der Macht, die mir über andere gegeben wurde, und so den Herrn in einer Ecke meiner Seele versteckt, aus der ich Ihn nur dann und wann herausgelassen habe, für kurze Zeit während eines Heiligen Gottesdienstes?“

Die gleichen Fragen, mit oft noch schmerzlicheren Antworten, stellen sich dem älteren Menschen, der durch Jahre und Gebet weise geworden ist, in Bezug auf die Gnade der Ehe, die ihm beim

Pfr. Prof. Dr. Dorin Oancea geehrt zum 70. Geburtstag.

Empfang des heiligen Ehesakramentes geschenkt wurde und welche ihm immerzu geschenkt wird, um mit seiner Frau oder ihrem Mann, den eigenen Kindern und allen in der Familie nach dem Willen Gottes zu leben. Und wieder Fragen, die das Gewissen aufrütteln: „Habe ich durch diese Gnade der Ehe gelernt, dass die Bindung an meinen Ehepartner eine Bindung an den Herrn Christus ist, dass ich alles, was ich meinem Ehepartner tue, Christus selbst tue, gemäß seinem Wort, dass wir alles, was wir einem anderen tun, Ihm selbst tun (Mathäus 25, 31-46)? Habe ich wirklich verstanden, dass die Gnade der Ehe die Gemeinschaft in und mit Christus nicht nur auf den kleinen Kreis meiner Familie beschränkt bleibt, sondern dass ich sie von hier aus auf jeden Menschen ausdehnen muss?“

So viele Fragen, die sich auf unzählige Momente der Vergangenheit beziehen, stellt sich der ältere Mensch!

Gewiss werden in einigen Fällen bei jenen, die im Laufe der Jahre dem Willen Gottes gefolgt sind, die Antworten zumindest teilweise zufriedenstellend sein. Aber das Bewusstsein dessen, der weiß, dass die Zeit des Sehens „wie in einer Spiegel“ zu Ende geht und sich dem „Schauen von Angesicht zu Angesicht“ (1 Korinther 13, 12) nähert, schaut in die Tiefen der Vergangenheit, dankt für das Gute und bereut das Unrecht, das man Gott und seinen Mitmenschen, wer immer sie auch sein mögen, angetan hat. Wenn wir zu den heiligen Sakramenten der Beichte und des Abendmahls kommen, bitten wir den Heiligen Geist, uns immer die Gnade der Gemeinschaft mit dem Herrn Christus zu schenken, der uns alle aufruft, mit Ihm den Weg der Ewigkeit zu gehen, damit das Alter wirklich ein Lebensabend der geistigen Erfüllung wird.

Übersetzung: Sibylle Maria Ciripoi

Schimbările legate de vârstă și impactul lor asupra emoțiilor și asupra gândirii

Dr. Cristina Benga

Arta de a ajunge la maturitate

A trata trecerea timpului cu maturitate este o adevărată artă, atât din partea femeilor cât și din partea bărbaților. Înseamnă a observa și a accepta atât modificările esențiale specifice corpului fizic, cât și ale psihicului, proces care se petrece odată la 10 ani. Toată această schimbare semnifică aplecarea cu blândețe asupra trecutului și oferirea unor șanse sau perspective noi viitorului; înseamnă hrănirea sufletului cu pace, bucurie și răbdare, încercându-se, pe cât posibil, transformarea emoțiilor negative sau copleșitoare în sursă de energie benefică. Participarea la propria transformare antrenează întreaga noastră ființă de a fi prezentă pe ringul de dans al vieții și presupune a nu mai căuta per-

fecțiunea în a face, ci în a fi, așa cum spunea Lise Bourbeau. Când devenim conștienți de propriile gesturi, de limitările puterii memoriei și a corpului nostru în fața provocărilor, nu ne rămâne decât să ne străduim să vedem în toate „partea paharului plin”, revalorizând totul cu iubire și curaj. Adică să fim convinși că tot ce se întâmplă are un rost binefăcător. Evoluția cu sufletul și cu trupul este una dintre sarcinile semnificative ale prezenței umane pe pământ.

A fi bătrân sau a fi în vârstă?

Tradițiile în care am crescut și am fost educați ne-au transmis, de multe ori, o teamă față de ceea ce am putea deveni la un moment dat al vieții. Și de aceea poate că ar fi înțelept să lămurim distincția dintre „a fi bătrân” și „a fi în vârstă” și apoi să reflectăm serios la ce ne dorim să fim sau să facem din ceea ce ne este dat ca evoluție umană. „Bătrânețea” poate face din ființa umană persoana care se odihnește, care are tendința de a acumula gelozie și resentimente, care este copleșită de nostalgia trecutului, care

Bătrânețea este o perioadă a vieții cu frumusețea ei specifică.

se raportează doar la trecut, care suferă mereu gândindu-se la câte zile mai are de trăit, care se plânge că este singură și neputincioasă, care are vise urâte și care este mereu tristă și incomodă celor din jur. Maturitatea sau „înaintarea în vârstă” este însă altceva. Ființa umană „în vârstă” practică sport, este curioasă și descoperă pasiunea de a călători sau de a face activități care presupun dezvoltarea memoriei, a motricității și a concentrării; înțelege că are multă iubire de dăruit și este preocupată de planuri noi de viață, astfel încât calendarul zilnic să fie mereu organizat și programat; are capacitatea să se bucure de zilele care urmează și pentru asta manifestă mult entuziasm. De asemenea, persoana care își acceptă vârsta cu demnitate și blândețe are capacitatea de a găsi soluții la felul în care starea de bine să fie îmbunătățită, la tipul de alimentație la care să recurgă, la exercițiile fizice pe care să le practice, la dobândirea păcii sufletești prin rugăciune. Poate că ar fi frumos să reținem cu câtă eleganță și precauție folosește poporul german apelativul de bătrân (*alter Mann*). El este înlocuit cu termenul *Senior* și desemnează persoana în vârstă care se poate bucura de grija, respectul și protecția celor din jur și a cărei părere sau sugestie joacă un rol în luarea deciziilor importante. La rândul ei, este încurajată să fie independentă și astfel senectutea nu devine o povară, ci o bucurie în a împărtăși celor dragi experiența acumulată de-a lungul timpului.

Vârsta maturității începe de la 40 de ani și este dominată de multă responsabilitate. Este etapa „furtunilor existențiale” atât pentru bărbați, cât și pentru femei. Această vârstă a „tranzității”, așa cum mai este ea numită, este marcată

de răspunsurile esențiale la întrebările ce au însoțit fiecare perioadă de viață (de la naștere până la momentul în care simțim instalarea bătrâneții, încununaarea tuturor experiențelor dobândite). De fapt, este revelația deplină a ceea ce ar fi putut să fie și nu a fost; este descoperirea sensibilității și a înțelepciunii ce dă sufletului tăria să nu se mai răsfrângă sub povara durerilor acumulate în timp, cu voie și fără voie. Un moment de răscruce psihică, fizică și sufletească, „vârsta tânără a bătrâneții” ne provoacă să simțim cu adevărat autenticitatea valorilor umane și să acordăm dreptate cuvintelor lui Ernest Bernea, care surprindea anomalia lui a fi indusă de timpurile trăite: „ești om cât știi să te porți în societate, nu cât cuprins lăuntric ai”.

La această etapă de viață ar trebui să conteze, pe de o parte, descoperirea de sine și trăirea vieții în simplitate, dar cu entuziasm și, pe de altă parte, dorința de a trăi cât mai aproape de natură și de Dumnezeu. Dominanta timpului ar fi ideal să fie cuantificată în străduința pentru recâștigarea firescului, pentru tămăduirea personală a sufletului și a rănilor provocate altora, dar și pentru redescoperirea continuă a puterii iertării, a iubirii și a compasiunii.

Universul psihologic al femeii

Femeile, căci despre aceste ființe delicate va fi vorba în continuare, sunt percepute ca fiind afectuoase și cooperante, preocupate permanent de trăirea în armonie și comuniune. Prin darul responsabilității față de cei din jur, au capacitatea să prețuiască dragostea, comunicativitatea și relațiile umane. Chiar

dacă își schimbă uneori dispoziția, dezvoltându-se și slăbiciunile pe care le au, ele sunt totuși dornice să-și exprime bunătața, grija și iubirea. Prin natura lor doresc să-și dezvolte personalitatea, să aprofundeze lecțiile de spiritualitate sau să descopere tot ce poate întreține viața, sănătatea și evoluția, așa cum spunea John Gray. De asemenea, pot anticipa nevoile celorlați, dezvoltându-și astfel capacitatea intuitivă. Odată cu trecerea timpului, devin încântate să aibă preocupări înalte (fac cursuri de dezvoltare personală, descoperă sensul profund al rugăciunii, sunt interesate să practice sport sau se concentrează pe un hobby) și, de aceea, consideră că orice ajutor, sfat sau sugestie este binevenit, gesturi ce le amintesc, printre altele, că merită să fie iubite și admirate, auzite și apreciate. Cu această ocazie, devin mult mai conștiente de potențialul pe care îl au atunci când se angajează într-o activitate pe termen lung. Detestă egocentrismul și, cu multă blândețe, promovează toleranța. În funcție de stima de sine, se străduiesc să găsească soluțiile cele mai bune la problemele cu care se confruntă și deseori simt nevoia să fixeze limite clare pentru a primi ceea ce doresc de la cei din jur.

Cu toate aceste calități, de la vârsta de 40 de ani, femeile au însă și unele trăiri speciale: tiparele lor de gândire se pot reformata; exprimă mult mai bine ceea ce simt; activitățile complicate sunt preluate și prelucrate cu mai multă atenție, având ca bază experiențele anterioare. De asemenea, expresia „viața este o călătorie frumoasă” capătă pentru ele un înțeles profund, dar și relativ în același timp. Dintr-o dată, își dau seama că multe dintre „tentațiile” teluricului –

distracțiile, banii, frumusețea artificială etc. – sunt efemere și se trezesc la realitate. Sunt provocate să fie mai stăpâne pe sine, mai realiste și mai clare în ceea ce privește propria misiune, mult mai precise în stabilirea obiectivelor esențiale ale voiajului pământesc.

Femeile, la vârsta mai sus amintită, îmbrățișează foarte diferit noul ce marchează viața lor. Schimbările „surpriză” le pot copleși sau le pot întări, le pot speria sau le pot da forța interioară de a se descoperi pe ele însele la adevărata valoare. Depinde de cât de ancorată a fost viața lor în relația cu Dumnezeu, cu sinele și cu cei din jur. Aceste provocări „metamorfoză” pot avea un caracter non-hormonal și hormonal. Dacă ne referim la prima categorie, acestea sunt uneori greu de gestionat fără susținerea celor apropiați. Drept exemplu pot fi amintite câteva momente semnificative, cum ar fi: plecarea copiilor de acasă (studii, căsătorie, relocare), divorțul, pensionarea, confruntarea cu o afecțiune personală (boala), decesul părinților sau al unei persoane dragi, schimbarea serviciului sau a locuinței. Toate aceste situații perturbă universul lor feminin, iar dacă aceasta coincide și cu momentul transformărilor fizice (premenopauză sau menopauză), atunci existența capătă o altă valență. Există riscul să se instaleze chiar o stare de frică care să le împiedice să trăiască în pace și să aibă încredere în viitor. De aceea, compasiunea și susținerea emoțională din partea celor dragi sau a duhovnicului, dacă îl au, joacă un rol esențial în asemenea momente. Tratarea cu seriozitate a persoanelor care trec prin clipe mai puțin plăcute poate fi salvatoare. Încurajarea acestora și abordarea cu empatie a situa-

țiilor cu care se confruntă poate avea un impact major asupra gândirii, emoțiilor și sensibilității celei în cauză.

Criza existențială, șansa de a ne maturiza frumos

Transformările multiple de viață la care sunt supuse femeile au un anumit impact, iar modul în care poate fi gestionat efectul acestora depinde de educația, cultura și tradiția fiecăreia. Uneori, femeile de la 40 de ani trec printr-o criză existențială caracterizată prin tot felul de trăiri și sentimente, cum ar fi: propriul lor corp fizic se modifică puțin; nu se mai pot concentra suficient de bine; oboseala psihică și fizică se resimte desul de repede; nu mai au chef de acele activități care altădată le făceau plăcere; încep să se confrunte cu o lipsă de sens a gesturilor și intențiilor lor; devin dispuse să renunțe la capacitatea lor de înțelegere și de sacrificiu. Conștiente de

Dr. Cristina Benga.

non-sensul rutinei de zi cu zi, de presiunea interioară la care sunt supuse, încep să perceapă viața cu altă claritate, chiar dacă de multe ori nu înțeleg de unde vine această trezire. Simt că îmi pot permite o schimbare la nivel emoțional și mental.

Este posibil ca această luciditate să fie un efect al schimbărilor care survin la mai multe nivele: trupesc (modificări hormonale), spiritual (maturizare; o profundă capacitate de interiorizare a propriilor trăiri), cognitiv (stimularea concentrării mai degrabă de activitățile care le valorizează calitățile) și psihic (se poate constata instalarea unei depresii, o ambivalență în atitudine sau o anxietate în luarea unor decizii importante). Un exemplu de modificare de tip hormonal poate fi cel care anunță „pauza” menită să prelungească longevitatea (menopauza).

Menopauza nu este o boală, nu este un obstacol în calea vieții, așa cum se crede de multe ori, ci dimpotrivă - este, așa cum spunea Lise Bourbeau, în cartea sa „Înaintează în vârstă și câștigă energie”, o etapă în care se evită îmbătrânirea prea rapidă a corpului și se conservă energia necesară viețuirii, o șansă de maturizare frumoasă. Acceptată ca o normalitate, femeile pot fi astfel învățate să își analizeze reacțiile, să înțeleagă cauzele ce le declanșează, să discute despre ele cu diferiți specialiști și să găsească soluțiile cele mai potrivite pentru a-și conserva cât mai mult posibil capacitățile fizice, emoționale și mentale. Medicina și terapiile cognitive comportamentale le ajută să se obișnuiască cu rolul acestei transformări și să o identifice ca pe o recapitulare a trăirilor din perioada pubertății, dar la alt nivel. Cu alte cuvinte, oboseala, irascibilitatea, tristețea inexplicabilă, lipsa de concentrare, nevoia de libertate etc., caracteristici

ce coincid și descriu etapa adolescenței, devin proprii și etapelor de premenopauză și menopauză în viața unei femei. De aceea, cu cât se înțelege mai de timpuriu ce se întâmplă în viața personală, cu atât există șansa să fie preîntâmpinate stările neplăcute. Prin împlinirea nevoilor fizice și afective ale corpului se pot dobândi relaxarea și maturitatea și astfel devenim mai buni cu noi înșine și cu cei din jur.

Această „adaptare” la altă etapă de viață provoacă femeile să se maturizeze, să reevalueze importanța relațiilor interumane și să acorde o altă prioritate preocupărilor cotidiene. De asemenea, în funcție de instruirea proprie, sunt motivate să culegă informații noi cu privire la perioada marilor transformări sufletești și fizice; sunt determinate să fie mai atente la sănătatea și viața lor. Se străduiesc să fie conștiente de gesturile pe care le fac pentru ca acestea să fie mult mai în concordanță cu gândirea.

Concluzie

Ancorarea exagerată în viața de zi cu zi face ca uneori trecerea timpului să fie

abordată superficial și odată cu aceasta și transformările prin care trecem. Astfel, ne trezim dintr-o dată neputincioși sau bătrâni, plini de frustrare și regrete. Desconsiderarea și marginalizarea persoanelor în vârstă nu ar fi necesară dacă atât ele însele, cât și cei dragi ar înțelege că există suficiente resurse de a fi vii, autentici, frumoși sufletește și trupește. Conservarea stării de bine și a longevității depinde foarte mult de abordarea cu credință a tuturor provocărilor vieții. Este un exercițiu constant de cunoaștere și autocunoaștere al ființei umane, este o osteneală a tinereții pentru odihna bătrâneții, așa cum spunea Sf. Isaac Sirul.

Deseori considerăm „consumarea” accelerată a vieții ca fiind o consecință a stresului. De fapt, ce o declanșează este puterea sau știința fiecăruia de a accepta sau nu că factorii non-hormonali și hormonal au o semnificație deosebită, dictând uneori calitatea vieții noastre și, în consecință, a celor din jur. De aceea, este absolut necesar să ne cunoaștem, să înțelegem că „pelerinajul vieții” este presărat cu multe obstacole benefice și plăcute și că puterea de a le aborda cu pace și cu răbdare vine din interiorul nostru.

Romani 8,

28 Știm că Dumnezeu toate le lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, al celor care sunt chemați după voia Lui.

Justificare: Acest verset reflectă ideea că, în ciuda schimbărilor și dificultăților cu care se confruntă, există un scop mai mare în spatele tuturor acestor experiențe.

Altersbedingte Veränderungen und ihre Auswirkungen auf Gefühle und Denken.

Dr. Cristina Benga

Die Kunst des Erwachsenwerdens

Der reife Umgang mit der Zeit ist eine echte Kunst, sowohl für Frauen als auch für Männer. Es bedeutet, die wesentlichen Veränderungen des Körpers und der Psyche, die alle 10 Jahre stattfinden, wahrzunehmen und zu akzeptieren. All diese Veränderungen bedeuten, sanft auf die Vergangenheit zurückzublicken und der Zukunft neue Chancen oder Perspektiven zu geben; es bedeutet, die Seele mit Frieden, Freude und Geduld zu nähren und so weit wie möglich zu versuchen, negative oder überwältigende Emotionen in eine Quelle wohltuender Energie zu verwandeln. An der eigenen Verwandlung mitzuwirken bedeutet, mit unserem ganzen Wesen auf der Tanzfläche des Lebens präsent zu sein und nicht mehr die Perfektion im Tun, sondern im Sein zu suchen, wie Lise Bourbeau sagte. Wenn wir uns unserer eigenen Handlungen bewusst werden, der Begrenztheit der Kraft unseres Gedächtnisses und unseres Körpers angesichts der Herausforderungen, können wir nur danach streben, in allem die „Seite des vollen Glases“ zu sehen, indem wir alles mit Liebe und Mut neu bewerten. Das heißt, davon überzeugt zu sein, dass alles, was geschieht, einen segensreichen Zweck hat. Die Evolution mit

Seele und Körper ist eine der wesentlichen Aufgaben des menschlichen Daseins auf der Erde.

Alt sein oder Senior werden?

Die Traditionen, in denen wir aufgewachsen sind und erzogen wurden, haben uns oft Angst vor dem gemacht, was wir irgendwann im Leben werden könnten. Und so wäre es vielleicht klug, den Unterschied zwischen „Alt sein“ und „Senior sein“ zu klären und dann ernsthaft darüber nachzudenken, was wir mit dem, was uns als menschliche Evolution gegeben ist, sein oder tun wollen. Das „Alter“ kann einen Menschen zu einer Person machen, die ruhelos ist, die dazu neigt, Eifersucht und Groll anzusammeln, die von der Sehnsucht nach der Vergangenheit überwältigt wird, die sich nur auf die Vergangenheit bezieht, die darunter leidet, immer daran zu denken, wie viele Tage sie noch zu leben hat, die darüber klagt, dass sie einsam und machtlos ist, die schlecht träumt und die für ihre Mitmenschen immer traurig und ungemütlich ist. Die Reife, das „fortschreitende Alter“, ist etwas anderes. Der „ältere“ Mensch ist sportlich, neugierig und entdeckt eine Leidenschaft für Reisen oder Aktivitäten, die die Entwicklung des Gedächtnisses, der Motorik und der Konzentration erfordern; er versteht, dass er viel Liebe zu geben hat, und beschäftigt sich mit neuen Lebensplänen, so dass der Tageskalender immer organisiert und geplant ist; er hat die Fähigkeit, die kommenden Tage zu genießen, und zeigt dafür viel Begeisterung. Die Person, die ihr Alter mit Würde und Sanftmut annimmt, hat

auch die Fähigkeit, Lösungen zu finden, wie sie ihr Wohlbefinden verbessern kann, welche Art von Ernährung sie zu sich nehmen sollte, welche Art von Bewegung sie betreiben sollte, wie sie durch das Gebet zur inneren Ruhe kommen kann. Vielleicht wäre es schön zu bemerken, wie elegant und behutsam die Deutschen den Begriff „alter Mann“ verwenden. Er wird durch das Wort Senior ersetzt und bezeichnet den älteren Menschen, der die Fürsorge, den Respekt und den Schutz seiner Umgebung genießen kann und dessen Meinung oder Vorschlag bei wichtigen Entschei-

dungen eine Rolle spielt. Im Gegenzug wird sie ermutigt, unabhängig zu sein, und so wird das Alter nicht zu einer Last, sondern zu einer Freude, wenn sie die Erfahrungen, die sie im Laufe der Zeit gesammelt hat, mit ihren Lieben teilen kann.

Das Alter der Reife beginnt mit 40 und ist von viel Verantwortung geprägt. Es ist die Phase der „existenziellen Stürme“ sowohl für Männer als auch für Frauen. Dieses „Übergangsalter“, wie es auch genannt wird, ist geprägt von den wesentlichen Antworten auf die Fragen, die jeden Lebensabschnitt beglei-

Der Lauf der Jahre.

tet haben (von der Geburt bis zu dem Moment, in dem wir den Beginn des Alters spüren, dem Höhepunkt aller Erfahrungen, die wir gesammelt haben). Es ist in der Tat die vollständige Offenbarung dessen, was hätte sein können und was nicht; es ist die Entdeckung der Sensibilität und Weisheit, die der Seele die Kraft gibt, sich nicht unter der Last der Sorgen zu suhlen, die im Laufe der Zeit freiwillig oder unfreiwillig angesammelt wurden. Als psychologischer, physischer und spiritueller Wendepunkt fordert uns das „junge Alter des Alters“ heraus, die Echtheit der menschlichen Werte wahrhaftig zu spüren und den Worten von Ernest Bernea gerecht zu werden, der die Anomalie von sein, die durch die Zeit, in der wir leben, hervorgerufen wird, erfasst hat: „Du bist nur so menschlich, wie du dich in der Gesellschaft zu verhalten weißt, nicht so menschlich wie dein inneres Selbst“.

In diesem Lebensabschnitt sollte es einerseits um Selbstfindung und ein einfaches, aber enthusiastisches Leben gehen, andererseits um den Wunsch, so nah wie möglich an der Natur und an Gott zu leben. Die Dominanz der Zeit sollte idealerweise im Streben nach der Wiedererlangung des Natürlichen, der Heilung der Seele und der den anderen zugefügten Wunden sowie der ständigen Wiederentdeckung der Kraft der Vergebung, der Liebe und des Mitgefühls quantifiziert werden.

Das psychologische Universum der Frau

Frauen, wie diese zarten Wesen im Folgenden genannt werden, werden

als liebevoll und kooperativ wahrgenommen, ständig darauf bedacht, in Harmonie und Gemeinschaft zu leben. Durch die Gabe der Verantwortung für ihre Mitmenschen sind sie in der Lage, Liebe, Kommunikationsfähigkeit und menschliche Beziehungen zu schätzen. Auch wenn sie manchmal ihre Stimmungen ändern und ihre Schwächen offenbaren, sind sie immer noch bestrebt, ihre Freundlichkeit, Fürsorge und Liebe zum Ausdruck zu bringen. Von Natur aus wollen sie ihre Persönlichkeit entwickeln, ihre spirituellen Lektionen vertiefen oder all das entdecken, was das Leben, die Gesundheit und die Evolution erhalten kann, wie John Gray sagte. Sie können auch die Bedürfnisse anderer vorhersehen und ihre intuitive Fähigkeit entwickeln. Mit der Zeit begeistern sie sich für höhere Ziele (Kurse zur Persönlichkeitsentwicklung, die Entdeckung des tieferen Sinns des Gebets, Sport oder ein Hobby) und stellen fest, dass jede Hilfe, jeder Ratschlag und jede Anregung willkommen ist, Gesten, die sie unter anderem daran erinnern, dass sie es verdienen, geliebt und bewundert, gehört und geschätzt zu werden. Dadurch werden sie sich ihres Potenzials bewusster, wenn sie sich auf eine langfristige Arbeit einlassen. Sie verabscheuen Egozentrik und fördern auf sehr sanfter Weise Toleranz. Je nach ihrem Selbstwertgefühl streben sie danach, die besten Lösungen für die Probleme zu finden, mit denen sie konfrontiert sind, und haben oft das Bedürfnis, klare Grenzen zu setzen, um von anderen zu bekommen, was sie wollen.

Bei all diesen Qualitäten machen Frauen ab 40 aber auch besondere Erfahrungen: Ihre Denkmuster lassen sich

umgestalten, sie drücken ihre Gefühle viel besser aus, komplizierte Tätigkeiten werden aufgenommen und auf der Grundlage früherer Erfahrungen sorgfältiger verarbeitet. Auch der Satz „Das Leben ist eine schöne Reise“ bekommt für sie eine tiefe, aber zugleich relative Bedeutung. Plötzlich erkennen sie, dass viele der „Verlockungen“ des Telurischen – die Ablenkungen, das Geld, die künstliche Schönheit usw. – vergänglich sind, und wachen in der Realität auf. Sie werden zu mehr Selbstbeherrschung, Realismus und Klarheit über ihre eigene Mission herausgefordert und legen die wesentlichen Ziele ihrer irdischen Reise viel genauer fest.

Frauen in dem oben genannten Alter nehmen das Neue, das ihr Leben prägt, sehr unterschiedlich an. „Überraschende“ Veränderungen können sie überwältigen oder stärken, ihnen Angst machen oder ihnen die innere Kraft geben, ihr wahres Selbst zu entdecken. Es hängt davon ab, wie sehr ihr Leben auf ihre Beziehung zu Gott, zu sich selbst und zu anderen abgestimmt ist. Diese „Metamorphose“-Herausforderungen können nicht-hormoneller und hormoneller Natur sein. Wenn wir uns auf die erste Kategorie beziehen, sind sie manchmal ohne die Unterstützung von Menschen, die ihnen nahe stehen, schwer zu bewältigen. Beispiele für bedeutsame Momente sind: Auszug der Kinder (Studium, Heirat, Umzug), Scheidung, Ruhestand, Bewältigung einer persönlichen Krankheit, Tod der Eltern oder eines geliebten Menschen, Wechsel des Arbeitsplatzes oder der Wohnung. All diese Situationen bringen ihr weibliches Universum durcheinander, und wenn dies auch noch mit der

Zeit des körperlichen Wandels (vor der Menopause oder in den Wechseljahren) zusammenfällt, bekommt die Existenz eine andere Bedeutung. Es besteht sogar die Gefahr, dass sich ein Zustand der Angst einstellt, der sie daran hindert, in Frieden zu leben und Vertrauen in die Zukunft zu haben. Deshalb spielen Mitgefühl und emotionale Unterstützung durch Angehörige oder einen Beichtvater, sofern vorhanden, in dieser Zeit eine wichtige Rolle. Es kann lebensretend sein, Menschen, die eine weniger angenehme Zeit durchmachen, ernst zu nehmen. Sie zu ermutigen und einfühlsam mit den Situationen umzugehen, mit denen sie konfrontiert sind, kann einen großen Einfluss auf ihr Denken, ihre Gefühle und ihre Sensibilität haben.

Existenzielle Krise, die Chance, schön reif zu werden

Die vielfältigen Veränderungen im Leben, denen Frauen ausgesetzt sind, haben bestimmte Auswirkungen und wie diese bewältigt werden können, hängt von der Bildung, Kultur und Tradition jeder einzelnen Person ab. Manchmal machen Frauen in ihren Vierzigern eine existenzielle Krise durch, die durch alle möglichen Gefühle und Emotionen gekennzeichnet ist: der eigene Körper verändert sich ein wenig; sie können sich nicht mehr gut genug konzentrieren; geistige und körperliche Müdigkeit macht sich recht schnell bemerkbar; sie haben keine Lust mehr auf die Aktivitäten, die ihnen früher Spaß gemacht haben; sie beginnen, einen Mangel an Sinn in ihren Gesten und Absichten zu spüren; sie sind bereit, ihre Fähigkeit zu Ver-

ständnis und Opferbereitschaft aufzugeben. Sie werden sich der Sinnlosigkeit ihrer täglichen Routine und des inneren Drucks, unter dem sie stehen, bewusst und beginnen, das Leben mit einer neuen Klarheit wahrzunehmen, auch wenn sie oft nicht verstehen, woher dieses Erwachen kommt. Sie spüren, dass sie sich eine Veränderung auf emotionaler und mentaler Ebene leisten können.

Es ist möglich, dass diese Klarheit eine Auswirkung der Veränderungen ist, die auf mehreren Ebenen stattfinden: körperlich (hormonelle Veränderungen), geistig (Reifung; eine tiefe Fähigkeit, die eigenen Gefühle zu verinnerlichen), kognitiv (Förderung der Konzentration statt Aktivitäten, die ihre Eigenschaften verbessern) und psychologisch (man kann das Auftreten von Depressionen, eine ambivalente Haltung oder Angst vor wichtigen Entscheidungen feststellen). Ein Beispiel für eine hormonelle Veränderung ist die „Pause“, die das lange Leben verlängern soll (Menopause).

Die Menopause ist keine Krankheit, sie ist kein Hindernis für das Leben, wie oft angenommen wird, sondern im Gegenteil, wie Lise Bourbeau in ihrem Buch „Älter werden und Energie gewinnen“ sagt, ist sie eine Phase, in der man eine zu schnelle Alterung des Körpers vermeidet und die zum Leben notwendige Energie bewahrt, eine Chance für eine schöne Reifung. Frauen, die als normal akzeptiert werden, können so lernen, ihre Reaktionen zu analysieren, die Ursachen zu verstehen, die sie auslösen, sie mit verschiedenen Fachleuten zu besprechen und die am besten geeigneten Lösungen zu finden, um ihre körperlichen, emotionalen und geistigen Fähigkeiten so weit wie möglich zu

erhalten. Die Medizin und die kognitiven Verhaltenstherapien helfen ihnen, sich an die Rolle dieser Veränderung zu gewöhnen und sie als eine Wiederholung der Erfahrungen der Pubertät zu erkennen, allerdings auf einer anderen Ebene. Mit anderen Worten: Müdigkeit, Reizbarkeit, unerklärliche Traurigkeit, Konzentrationsschwäche, Freiheitsbedürfnis usw., Merkmale, die mit der Pubertät zusammenfallen und sie beschreiben, werden auch für die prämenopausalen und menopausalen Phasen im Leben einer Frau charakteristisch. Je früher man also versteht, was in seinem persönlichen Leben vor sich geht, desto größer ist die Chance, unangenehme Zustände vorzubeugen. Indem wir die physischen und emotionalen Bedürf-

Das Übergangsalter kann eine Krönung der erworbenen Erfahrungen bringen.

nisse des Körpers erfüllen, können wir Entspannung und Reife erlangen und so besser mit uns selbst und unseren Mitmenschen umgehen.

Diese „Anpassung“ an einen anderen Lebensabschnitt fordert die Frauen heraus, zu reifen, die Bedeutung der zwischenmenschlichen Beziehungen neu zu bewerten und den Alltagsorgen neue Prioritäten zu setzen. Sie werden auch durch ihre eigene Ausbildung motiviert, neue Informationen über die Zeit der großen geistigen und körperlichen Transformation zu sammeln; sie sind entschlossen, auf ihre Gesundheit und ihr Leben aufmerksamer zu achten. Sie bemühen sich, sich ihrer Handlungen bewusst zu werden, damit sie mehr mit ihrem Denken übereinstimmen.

Fazit

Eine zu starke Verankerung im Alltag führt manchmal dazu, dass wir den Lauf der Zeit und damit die Veränderungen, die wir durchlaufen, nur noch oberflächlich wahrnehmen. So finden wir uns plötzlich machtlos oder alt, voller Frustration und Bedauern. Die Missachtung und Ausgrenzung älterer Menschen

wäre nicht notwendig, wenn sie und ihre Angehörigen verstehen würden, dass es genügend Ressourcen gibt, um lebendig, authentisch und schön im Geist und im Körper zu sein. Die Erhaltung des Wohlbefindens und der Langlebigkeit hängt in hohem Maße davon ab, dass man alle Herausforderungen des Lebens mit Glauben begegnet. Es ist eine ständige Übung der Erkenntnis und Selbstentdeckung des Menschen, es ist die Mühe der Jugend für den Rest des Alters, wie der heilige Isaak der Syrer sagte.

Wir halten den beschleunigten „Verbrauch“ des Lebens oft für eine Folge von Stress. In Wirklichkeit ist der Auslöser die Fähigkeit oder das Wissen eines jeden von uns, zu akzeptieren oder nicht zu akzeptieren, dass nicht-hormonelle und hormonelle Faktoren eine besondere Bedeutung haben, die manchmal die Qualität unseres Lebens und folglich auch die der Menschen um uns herum bestimmen. Es ist daher absolut notwendig, uns selbst zu kennen und zu verstehen, dass die „Pilgerreise des Lebens“ mit vielen nützlichen und angenehmen Hindernissen übersät ist und dass die Kraft, sie mit Ruhe und Geduld zu bewältigen, aus unserem Inneren kommt.

Übersetzung: Sibylle Maria Ciripoi

Jeremia 29,

11 Denn ich kenne die Gedanken, die ich für euch denke – Spruch des Herren –, Gedanken des Heils und nicht des Unheils; denn ich will euch eine Zukunft und eine Hoffnung geben.

Asistență duhovnicească în cadrul „Dorința inimii” din Bavaria

Protos. Chiril Socaciu

Fondatorul serviciului „Dorința Inimii” (Herzenswunsch Hospizmobil), în cadrul Crucii Roșii Bavareze, este Pr. Nikolaus (Klaus) Klein. El este preot ortodox al Mitropoliei noastre și lucrează, printre altele, ca asistent duhovnicesc de urgență pentru echipele de intervenție ale Crucii Roșii Bavareze. Scopul oricărui creștin este să considere „aproapele” întotdeauna ca prioritate. A te implica, a ajuta și a aduce bucurie oamenilor care sunt la sfârșitul vieții lor poate fi cel mai mare semn de iubire a aproapelui. Dorințele pot fi îndeplinite în orice moment, dar „la sfârșitul vieții” dobândesc o forță și o putere cu totul

speciale. În 2018, Părintele Klein a avut ocazia să vorbească cu un băiat de opt ani bolnav de leucemie. Printr-o experiență atât de puternică, poți obține o perspectivă cu totul diferită asupra propriei tale existențe vremelnice. Băiatul avea o dorință simplă: voia să fie dus la cimitir pentru a-și alege propriul mormânt. A fost foarte clar că această dorință trebuia să fie îndeplinită. Din nefericire, dorința de a ajuta s-a izbit încă de la început de o problemă. Medicul a declarat că nu poate organiza transportul, decât dacă este vorba de o urgență medicală. În acest caz, transportul ar trebui plătit de către familie. În ceea ce privește întrebarea dacă ar fi posibil să se organizeze transportul cu ajutorul voluntarilor, s-a răspuns că este posibil doar dacă toate condițiile legate de asigurare sunt îndeplinite. Așa a luat naștere proiectul „Herzenswunsch Hospizmobil” al Crucii Roșii Bavareze, exact pentru oamenii

Pr. Chiril Socaciu și Johannes Stegmann (Hospizmobil Ober Mittelfranken).

De la stânga la dreapta – Pr. Klaus Klein, IPS Serafim, Protos. Chiril Socaciu.

care la sfârșitul vieții nu mai au voce, dar cărora încă le poate fi îndeplinită o dorință. La început, echipa era formată doar din șase voluntari, acum există în total 18 vehicule în toată Bavaria, cu mulți oameni care se dedică cu pasiune acestui proiect pe bază de voluntariat. Proiectul a atras foarte repede interesul și s-au găsit rapid susținători entuziaști în Baden-Württemberg și Austria.

Finanțarea proiectului se realizează exclusiv din donații, astfel încât pacienții și familiile lor nu trebuie să plătească nimic. Cei interesați se pot adresa la Herzenswunsch și își pot exprima dorința pe care o au. Cererea va fi verificată cât mai repede posibil, pentru a vedea dacă este realizabilă. Medicul supraveghetor al pacientului este implicat ca parte a echipei și, dacă el este de acord, transportul poate fi organizat. Dorințele sunt foarte diferite: să se întoarcă acasă încă o dată, să mănânce împreună cu fa-

milia sau să vadă locul în care s-au născut, să viziteze un concert sau să meargă din nou la mare sau la munte.

În mai 2019, Mitropolitul Serafim a sfințit un „Herzenswunsch Hospizmobil”¹ în Hersbruck, punând astfel bazele cooperării între Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord și Crucea Roșie din Bavaria. Cu această ocazie, Înaltpreasfinția Sa a declarat: „Oamenii care sunt marcați de boli grave și care au ajuns la sfârșitul vieții lor au, de cele mai multe ori, mici dorințe prin care găsesc pace în inimile lor. Adesea, însă, nu există mijloace financiare pentru a oferi ajutorul concret de care au nevoie, fără birocrație, și, prin urmare, în sensul real „creștin”, pentru îndeplinirea ultimei dorințe. Dacă dumneavoastră, ca angajat al Crucii Roșii

1 Automobil prin intermediul căruia se face transportul în cadrul proiectului Herzenswunsch

Sfințirea ambulanței „Herzenswunsch” de către IPS Serafim în anul 2019.

Bavareze, vă oferiți voluntar să faceți viața oamenilor mai plăcută în ultimele lor zile pe acest pământ, atunci acționați nu numai din perspectivă umanitară, ci, mai ales, în cel mai bun sens creștin. Când îndepliniți o dorință pentru oamenii care se află în ultimele lor zile și porniți cu ei în „Herzenswunschmobil”, atunci acțiunea dvs. nu numai că este luminată de chipul lui Dumnezeu Treimic, ci și întâlniți în acești oameni bolnavi și suferinzi chipul lui Dumnezeu. În același timp, aduceți lumina iubirii în lume și în societate.”

De-a lungul anilor, cooperarea cu Crucea Roșie a dus la sprijinirea mai

multor proiecte social-medice în România. Amintim de donația de ambulanțe în Iași, Galați și Huși și de sprijinul acordat în timpul pandemiei cu materiale sanitare.

Pentru proiectul Herzenswunsch Hospizmobil din cadrul Asociației Districtuale BRK din Ober- și Mittelfranken, din 2021, Părintele Chiril Socaciu din Erlangen a fost numit conducător al departamentului de asistență duhovnicească.

În septembrie 2022 a avut loc o întâlnire a echipelor Herzenswunsch în Bogenberg, unde a fost sfințită o altă mașină pentru BRK Straubing-Bogen.

Seelsorge für „Herzenswunsch“ Hospizmobil in Bayern

Protos. Chiril Socaciu

Der Gründer des Herzenswunsch Hospizmobil im Bayerischen Roten Kreuz ist Pfr. Nikolaus (Klaus) Klein. Er ist orthodoxer Pfarrer unserer Metropole und arbeitet unter anderem ehrenamtlich als Notfallseelsorger für die Einsatzkräfte des Bayerischen Roten Kreuzes. Das Ziel eines jeden Christen ist den „Nächsten“ immer als Hauptzielpunkt zu betrachten. Sich mit Menschen, die am Ende ihres Lebens sind, zu beschäftigen, zu helfen und diesen Freude zu bereiten ist vielleicht das größte Zeichen der Nächstenliebe.

Wünsche können jeder Zeit erfüllt werden, aber besonders „ganz am Ende“ entfalten diese eine ganz besondere Kraft und Stärke. 2018 durfte sich Pater Klein mit einem an Leukämie erkrankten achtjährigen Jungen unterhalten. Durch ein derartiges einschneidendes Erlebnis kann man einen total anderen Blick auch auf sein eigenes Werden und Vergehen bekommen. Der Junge hatte einen einfachen Wunsch: er wollte auf einen Friedhof gebracht werden, um sich selbst seinen eigenen Grabstein auszusuchen. Es war sehr schnell klar, dass dieser Wunsch erfüllt werden musste. Leider ist der Wunsch, zu helfen, bereits zu Beginn auf ein Problem gestoßen. Der Arzt meinte, er könnte keinen Transport organisieren, es sei denn, es handelte sich um einen medizinischen Notfall. In diesem Fall müsste

Pfr. Nikolaus (Klaus) Klein.

der Transport von der Familie bezahlt werden. Auf die Frage, ob es möglich wäre, den Transport mit ehrenamtlichen Helfern zu organisieren, wurde geantwortet, dass alle Bedingungen in Bezug auf den Versicherungsschutz erfüllt werden müssen. Und so ist aus diesem Projekt das Herzenswunsch Hospizmobil des Bayerischen Roten Kreuzes ins Leben gerufen wurden, genau für die Menschen, die am Ende ihres Lebens keine Stimme mehr haben, denen aber noch ein Herzenswunsch erfüllt werden kann. Am Anfang war es ein Team von nur sechs Freiwilligen. Mittlerweile sind es in ganz Bayern insgesamt 18 Fahrzeuge mit unzähligen Helfern, die sich hierfür ehrenamtlich mit Herzblut einsetzen. Das Projekt stieß sehr schnell auf reges Interesse, und es fanden sich ziemlich schnell begeisterte Unterstützer in Baden-Württemberg und Österreich.

Die Finanzierung des Projekts erfolgt ausschließlich aus Spenden, so dass die Patienten und ihre Angehörigen nichts

bezahlen müssen. Interessierte können sich an Herzenswunsch wenden und ihren Wunsch äußern. Dieser wird dann schnellstmöglich auf Machbarkeit geprüft. Der behandelnde Arzt ist hier als Teil des Teams eingebunden. Stimmt der Arzt zu, kann der Transport organisiert werden. Die Wünsche sind sehr unterschiedlich: noch einmal nach Hause fahren, gemeinsam mit der Familie zu essen oder den Ort zu sehen, an dem sie geboren wurden, ein Konzert zu besuchen oder nochmals ans Meer oder in die Berge zu fahren.

Im Mai 2019 segnete Metropolit Serafim ein Herzenswunsch Hospizmobil in Hersbruck und legte damit den Grundstein für die Zusammenarbeit zwischen der Rumänisch Orthodoxen Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa und dem Bayerischen Rotes Kreuz. Zu diesem Anlass sagte der Metropolit: „Menschen, die durch schwere Krankheit gezeichnet sind, und am Ende ihres Lebens angekommen sind, haben meist nur noch kleine Bedürfnisse, um

Weihung des „Herzenswunsch“ Hospizmobil in Hersbruck.

Die Innenausstattung eines „Herzenswunsch“ Hospizmobil.

den Frieden in ihrem Herzen zu finden. Oftmals sind allerdings die finanziellen Mittel nicht vorhanden, um ganz konkret und unbürokratisch und damit im eigentlichen Sinne „christlich“ Hilfe zu leisten, einen letzten Wunsch zu erfüllen. Wenn Sie, als Mitarbeiter des Bayerischen Roten Kreuzes sich ehrenamtlich zu Verfügung stellen, den Menschen in ihren letzten Tagen das Leben hier auf dieser Erde etwas angenehmer zu machen, dann handeln Sie nicht nur zutiefst humanitär, sondern auch im besten Sinne christlich. Wenn Sie Menschen in ihren letzten Tagen einen Wunsch erfüllen und sich mit ihnen im Herzenswunschmobil auf den Weg machen, dann ist Ihr Tun nicht nur vom Antlitz des dreieinigen Gottes beschienen, sondern sie begegnen auch in diesen kranken und leidenden Menschen dem Antlitz Gottes. Gleichzeitig aber

erhellen Sie das Angesicht der Erde und unsere Gesellschaft mit dem Licht der Liebe.“

In all diesen Jahren hat die Zusammenarbeit mit dem Roten Kreuz zur Unterstützung verschiedener sozial-medizinischer Projekte in Rumänien geführt. Wir erinnern uns an die Spende von Krankenwagen in Iasi, Galati und Husi und an die Unterstützung während der Pandemie mit Sanitätsmaterial.

Für das Projekt Herzenswunsch Hospizmobil im BRK Bezirksverband Ober- und Mittelfranken wurde ab 2021 Pater Chiril Socaciu aus Erlangen zum Leiter der Seelsorgeabteilung ernannt.

Im September 2022 fand ein Treffen der Herzenswunsch-Teams am Bogenberg statt, bei dem ein weiteres Auto für das BRK Straubing-Bogen gesegnet wurde.

Übersetzung durch den Autor

**Macarie Ieromonahul,
părintele psaltichiei
românești (1770–1836)
– două sute de ani de la
tipărirea primelor cărți
de muzică bisericească în
limba română**

Pr. Lect. Dr. Matei Zaharia

Pentru toți aceia care sunt preocupați de studierea istoriografiei muzicale românești, personalitatea ieromonahului Macarie este una covârșitoare, fiindcă, prin activitatea sa de dascăl al psaltichiei românești, a depus toate eforturile și priceperea sa pentru introducerea definitivă și irevocabilă a cântării de strană în limba română în

Biserica noastră. Cu o sută de ani înainte, cântarea de strană în limba română începuse să se afirme din ce în ce mai mult, în plină epocă brâncovenească, și să capete mai mult contur prin activitatea teologică și muzicală a ieromonahului Filothei Sin Agăi Jipei, Protopsaltul Mitropoliei din București, care, la 24 decembrie 1713, încheiase de scris *Psaltichia rumânească*, lucrare rămasă în manuscris și dedicată Sfântului Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu. Dar contextul cultural brâncovenesc fusese adumbrat odată cu martiriul domnitorului român, iar psaltichia românească fusese trecută în plan secundar, odată cu instaurarea regimului fanariot grec la București și la Iași. Contextul istorico-social și cultural-bisericesc de la începutul secolului al XIX-lea, în care a activat Macarie, era unul nefavorabil

Cântarea Bisericii – cale spre interiorizare.

În anul 2023 Biserica Ortodoxă Română omagiază în mod special imnografia și cântăreții bisericești.

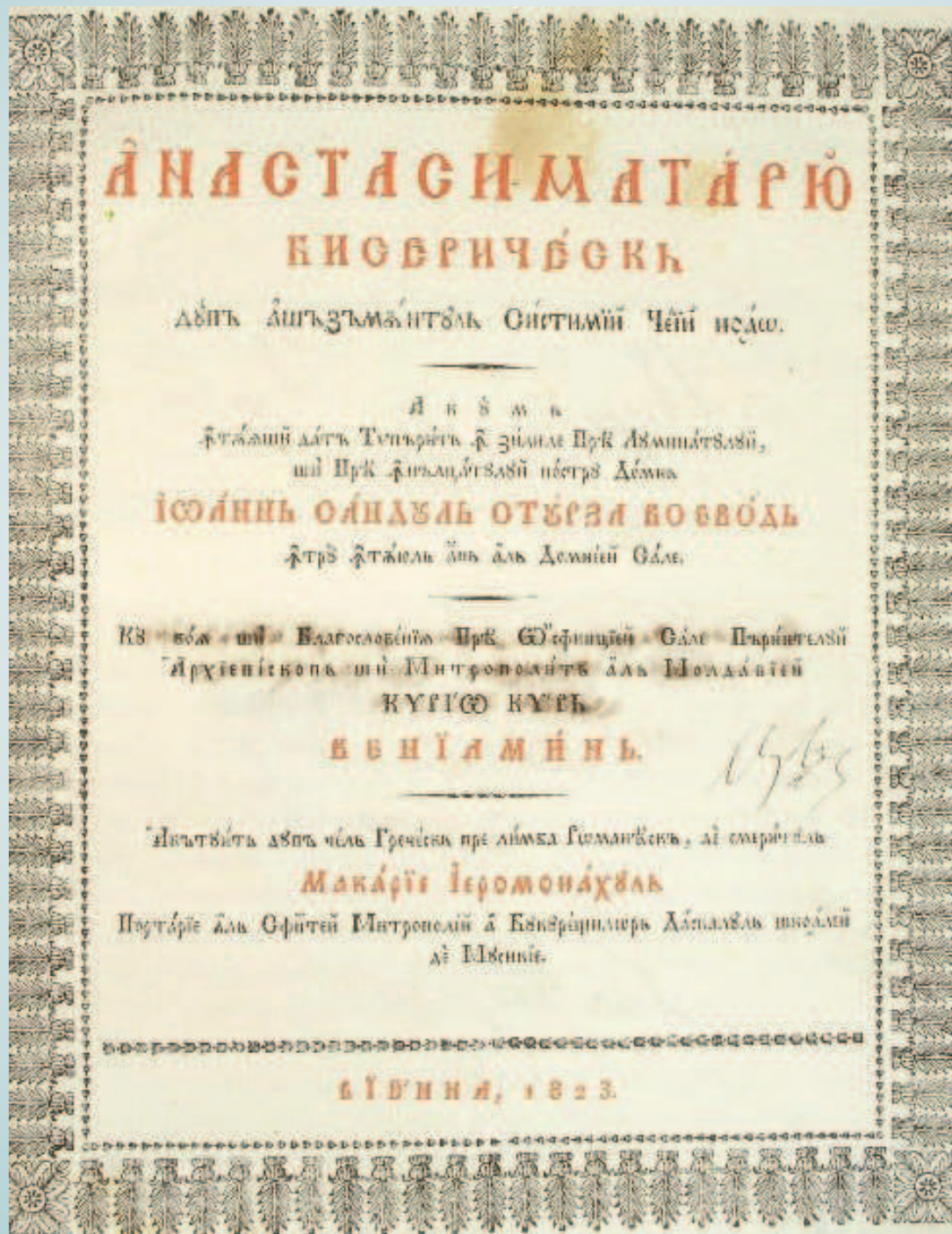
cântării în limba română. Regimul străin dominant în Principatele Române favoriza și susținea cântarea bisericească în limba greacă. Acest fapt nu trebuie să ne facă să credem că în secolul în care s-a născut Macarie nu au existat preocupări de muzică bisericească românească. Dascălul român menționează în prefața *Irmologhionului* său numele unor predecesori, iluștri dascăli de psaltichie românească, precum: Arsenie Ieromonahul Cozianul, Calist Protopsaltul Mitropoliei Bucureștilor, Șarban Protopsaltul Curții Domnești, Constantin Protopsaltul ș.a., care au cântat și cultivat cu multă râvnă cântarea în limba patriei. Depășind toate obstacolele și neajunsurile venite din partea grecilor, Macarie Ieromonahul, prin scrierile și cuvintele sale însuflețite de iubirea de Dumnezeu, de Biserică,

de neam și limbă românească, avea să devină stindardul de biruință al cântării românești, exemplul și simbolul cântărețului român. Născut în anul 1770, potrivit cercetărilor întreprinse de principalul său biograf, preotul prof. academician Nicolae M. Popescu, în Perieții Ialomiței, Macarie a învățat carte în obștea mănăstirii Căldărușani, în care viețuia ca monah. Fiind iscusit și cu râvnă pentru cântarea bisericească, a fost remarcat de mitropolitul Dositei Filitti (1793–1810), care l-a dat să învețe limba greacă. Psaltichia în notație cucuzeliană a învățat-o cu dascălul Constantin, discipolul lui Șarban, amintit mai sus. În acest răstimp, Macarie a învățat și limba greacă, iar în paralel a deprins destul de bine meșteșugul muziciei, el însuși tălmăcind cântări de strană în limba română, precum *Cano-*

nul din Duminica Stâlpărilor și alte cântări. Pornit pe acest drum cu încredere și jertfelnicie, Macarie era apreciat de

forurile conducătoare bisericești, căpătând o autoritate duhovnicească deosebită. Prețuirea ce i se acorda lui Macarie

Anastasimatarul lui Macarie Ieromonahul – 1823.

Ieromonahul se desprinde și din aceea că el a fost desemnat să rostească cuvântul cu prilejul înscăunării mitropolitului român Dionisie Lupu.

Ne găsim la începutul secolului al XIX-lea, în plină epocă de frământări naționale și sociale petrecute în spațiul balcanic. În societatea românească, ca și în sânul Bisericii românești, urmau să aibă loc numeroase și importante transformări ce aveau să conducă la prefaceri majore. În urbea Bucureștilor, Macarie, împreună cu alți confrăți de breaslă, urzeau introducerea cântării în limba română în Biserică. Sprijinul său a venit din partea mitropolitului Dionisie Lupu, din a cărui inițiativă au luat ființă școli laice și de psaltichie pe tot cuprinsul mitropoliei, în anul 1819. Tot în acest an, la inițiativa lui Dionisie Lupu se înființează *comisia de românire a cântărilor psaltice* de străină, din care vor face parte Macarie Ieromonahul, Anton Pann și Panaiot Enghiurliu, dar a cărei activitate nu va fi de durată, fiecare dascăl urmând să traducă melodiile bisericești, în limba română, în manieră proprie. Tot acum, Macarie dascălul îndeplinea rolul de *portarie* al Sfintei Mitropolii și fusese numit *epistat*, adică director al Școlii de psaltichie a Mitropoliei din București. Tot el va exercita și rolul de inspector responsabil cu învățământul psaltic, coordonând și supraveghind buna desfășurare a activității tuturor școlilor de cântăreți și formarea optimă a cântăreților. Cu puțin timp înainte, se desăvârșise în *noua sistimă* muzicală hrisantică cu dascălul grec Petru Emanuel Efesiul, care venise la București, în anul 1816, la chemarea unor boieri și demnitari ai Țării Românești, pentru a preda aici muzica bisericească de cu-

rând reformată în Școala Patriarhală de la Constantinopol de cei trei mari dascăli: arhimandritul Hrysant de Madyt, devenit ulterior mitropolit de Prusa, Grigorie Levitul sau Protopsaltul și Hurmuz Hartofilax. În clădirile Bisericii Sfântul Nicolae din mahalaua Șelari, Petru Efesiul a predat psaltichia, în noua sistimă, ucenicilor săi, printre ei aflându-se, așa cum am pomenit, Macarie Ieromonahul, Anton Pann, Costache Chiosea, Panaiot Enghiurliu ș.a. Astfel măiestrit, dar și talentat și iscusit în lucrarea de adaptare a cântărilor psaltice la textul liturgic românesc, adevărat „meșter al cuvântului”, așa cum l-a descris pr. I. D. Petrescu, Macarie Ieromonahul, care tălmăcise multe dintre cântările bisericești în limba română, în anul 1820 a dorit și tipărirea acestora spre folosul dascălilor români și al întregii Biserici românești. Însă, așa cum observa pr. prof. Niculae M. Popescu,

Pr. Lect. Dr. Zaharia Matei.

Petru Efesiul, care tipărise la București *Anastasimatarul cel Nou și Doxastarul prescurtat* în limba greacă, adică primele cărți de muzică bisericească din întreaga lume ortodoxă, nu dorea adoptarea și introducerea cântării românești în Biserica noastră, ci menținerea pe mai departe a celei grecești. Atunci când tipărea în tipografia sa cărți de psaltichie, dascălul grec se gândea doar la „iubitarii de muzică compatrioți”, considerând, în mod eronat, că limba română nu poate sta alături de limba greacă, fiind inferioară și neputincioasă. Refuzul dascălului grec l-a înflăcărat și mai mult pe Macarie spre împlinirea idealurilor sale de tălmăcire și tipărire a melodiilor de strană în limba română, căci, sublinia el, în *Înștiințarea* din anul 1821, din Pesta: „Neamul nostru, pentru ca să poată veni iar în starea cea dintâi, are trebuință de multe științe și învățături, care în limba noastră lipsesc, că fără de acestea, niciodată nu s-a va putea smulge din întunericul întru carele de acum zace”. Așadar, adoptarea însăși a muzicii în Biserică, în limba română, însemna pentru dascălul cărturar un imbold dat propășirii și ridicării întregului neam românesc. Venise vremea ieșirii din neguri și a afirmării națiunii române. De la Zaharia Carcalechi aflăm că în anul 1821, cu sprijinul mitropolitului Dionisie Lupu, Macarie, luându-și cu sine manuscrisele muzicale, merge în Imperiul Crăiesc Habsburgic, mai întâi la Buda și Pesta, însoțit de psaltul român sibian Nicolae Nil Poponea, și el animat de aceleași idealuri românești și patriotice. Aici dorea el tipărirea cărților sale de psaltichie, însă opoziția grecilor a fost destul de acerbă. În pofida acestor dificultăți, a beneficiat de sprijini-

nul românului macedonean Atanasie Grabovschi, unchiul mamei Sfântului Mitropolit Andrei Șaguna, în casa căruia găsea sprijin orice român care sârguia pentru „neamul cel patriotic”. În timpul Revoluției lui Tudor de la 1821, mulți dintre românii patrioți s-au refugiat peste munți, la Brașov. Printre aceștia s-a aflat și mitropolitul Dionisie Lupu. Rămas fără părintele său îndrumător și sprijinitor, Macarie se vede nevoit să se întoarcă la Sibiu și, beneficiind de sprijinul casei de comerț Hagi Pop de aici, al fratelui său, vornicul Voicu Periețeanu, și al lui Ghiță Oprean din Orșova, ia drumul Vienei, unde, în decursul anului 1823, reușește să dea la iveală, în tipografia călugărilor armeni „mehitariști”, primele trei cărți de psaltichie în limba română: *Theoreticonul* (gramatica muzicală pentru învățarea muzicii psaltice), *Anastasimatarul* bisericesc care cuprinde cântările Învierii de sâmbătă seara (vecernia) și duminică dimineața (utrenia), pe cele opt glasuri și *Irmologhionul*, care conține catavasiile sărbătorilor împărătești și ale Născătoarei de Dumnezeu, ale Triodului și Penticostarului și alte cântări. Acestea au fost tipărite în câte 3000 de exemplare (trupuri) fiecare, fiind destinate celor trei provincii românești: Țara Românească, Moldova și Transilvania. Deși până în prezent nu au fost identificate astfel de cărți pe teritoriul transilvănean, totuși Macarie Ieromonahul se adresa, prin tipăriturile sale, întregii suflări românești, unitatea de neam, credință și limbă constituind ideea de bază ce a stat la publicarea cărților sale. Despre însemnătatea cântării psaltice în limba română, Macarie îi încredința pe cântăreții români, în *Cuvântul către*

Fig. 10 — Macarie Ieromonahul (1770 — 1836), portret imaginat de V. Damian în anul 1902.

Macarie Ieromonahul.

cântăreți care prefațează cartea intitulată *Irmologhion*: „[...] Pentru acestea dar toate, te rog, o, iubitele patriot cântăreț român, ca de acum înainte să te faci adevărat slăvit român, și cu râvna și cu fapta, să te faci iubitoriu de neam, și folositoriu Patriei. Cântă de acum înainte, vitejaște și cu îndrăzneală orice cântare în limba Patriei Tale, cu minunată firească dulce glăsuire a Patriei Tale, cu înțelegere, cu evlavie, cu dragoste către Milostivul Dumnezeu, și către Preacurata Maica Lui. Cântă lui Dumnezeu, cu proforaoa cea iubită Lui, cu duhul cel umilit și cu zdrobirea inimii”. Din acest fragment de text se desprinde și felul cum trebuie să se cânte în biserici, cu smerenie și cu inimă zdrobită, astfel încât cântarea să fie rugăciune curată. Afară de aceste trei cărți de psaltichie, Macarie a mai tipărit *Tomul al II-lea al Antologiei*, în anul 1827, care cuprinde cântările din slujba Utreniei, specifice celor trei perioade ale anului bisericesc, iar în 1836 a tipărit, la Buzău, la rugămintea episcopului Chesarie, Prohodul Domnului, în cea mai bună versiune, după metrica imnografică bizantină, care mai târziu a fost prescurtată de profesorul Ștefanache Popescu, fiind cântată astfel până în zilele noastre. Alături de aceste tipăriri psaltice, de la Macarie ne-au mai rămas și alte câteva manuscrise muzicale, cum sunt Stihirarul, Calofoniconul și Papadichia, care se păstrează în fondul de manuscrise al Bibliotecii Academiei Române. La moartea sa, Macarie le-a dat spre păstrare episcopului Buzăului Chesarie, care, la rândul său, le-a oferit ucenicului său, diaconul Iosif Naniescu (Sfântul Iosif cel Milostiv). Acesta a ajuns, cu timpul, mitropolit al Moldovei și le-a

donat, spre sfârșitul secolului al XIX-lea, Bibliotecii Academiei Române. În toate traducerile și compozițiile sale, Macarie Ieromonahul a ținut seama de tonul cuvintelor și de buna viersuire a muzicii. Pe de o parte, spunea el, în toate cântările româneite trebuie să protimisească cuvântul, adică să i se acorde întâietate, muzica armonizându-se cu textul, dar și melosul trebuie respectat și menținut pe cât se poate cu puțință, deoarece, spunea el, atât textul, cât și muzica sunt alcătuite de către Sfinții Părinți sub inspirația Duhului Sfânt. În practica muzicală românească de strănă, din opera marelui profesor și compozitor se cântă îndeosebi cântările Anastasimatarului și axioanele sărbătorilor împărătești și ale Maicii Domnului, care nu pot fi egalate de niciun autor până astăzi. Chiar dacă, în bună parte, axioanele acestea sunt adaptări în limba română ale axioanelor grecești, totuși, prin felul măiastru și plin de melodicitate în care Macarie a redat legătura prozodică dintre text și muzică și prin etosul lor plin de sensibilitate duhovnicească și românească, acestea rămân cele mai frumoase și mai cântate axioane praznicale, ele purtând amprenta personalității și originalității creatoare a protopsaltului român. Același pr. prof. Niculae M. Popescu afirmă faptul că Macarie Ieromonahul, deși a deprins psaltichia de la dascălul grec Petru Emanuil Efesiu, a fost acela care a alungat definitiv din Biserica românească psaltichia grecească, înlocuind-o cu cea în limba română. Încărcat de ani și suferind de paralizie, părintele psaltichiei românești s-a mutat la cele veșnice în toamna anului 1836 și a fost înmormântat în partea de miazăzi a

bisericii mănăstirii Viforâta de lângă Târgoviște, unde era stareță sora sa, maica Iustina Periețeanu. Pentru eforturile intense și pentru reușitele sale în domeniul tiparului muzical bisericesc și al românilor cântării bisericești, Macarie Ieromonahul rămâne în Istoria Bisericii Ortodoxe Române și a muzicii bisericești românești un chip luminos, care a contribuit, alături de ierarhii și patrioții români, la luminarea și prestigiul neamului românesc. Totodată, considerăm că ,prin felul ireproșabil cu care și-a îndeplinit vocația sa de călugăr, petrecându-și viața în sfințenie, precum și prin contribuțiile sale remarcabile la promovarea și dezvoltarea culturii muzicale bisericești autohtone, Sfânta noastră Biserică va rândui canonizarea sa ca sfânt și înscrierea numelui său în rândul sfinților români.

Sf. Cuv. Iosif Imnograful (4 aprilie) – Biserica cinstește numeroși sfinți imnografi ale căror cântări și rugăciuni se păstrează până astăzi.

Leșiri 17,

5 Zis-a Domnul către Moise: „Treci în fruntea poporului acestuia, ia cu tine pe câțiva din bătrânii poporului, dar ia în mână și toiagul cu care ai lovit Nilul, și mergi!..”

Leviticul 19,

32 Înaintea celui cărunt să te scoli, să cinstești fața bătrânului și să te temi de Domnul, Dumnezeul tău: Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru!

Proverbele 16,

33 Bătrânețea e cununa cinstirii, dacă se află în căile dreptății.

**Der Priestermonch
Makarios, der Begründer
der rumänischen
Psalmengesangslehre
(1770–1836) –
zweihundert Jahre seit
dem Druck der ersten
Kirchenmusikbücher in
rumänischer Sprache**

Pfr. Lekt. Dr. Matei Zaharia

Durch seine Tätigkeit als Lehrer des rumänischen Psalmengesangs, dank seiner Anstrengungen und Fähigkeiten, war es dem Priestermonch Makarios möglich, den Psalmengesang in rumä-

nischer Sprache endgültig und unwiderruflich in unserer Kirche einzuführen. Die Persönlichkeit Makarios' ist demzufolge für all jene, die sich mit dem Studium rumänischer Musikgeschichte beschäftigen, von außerordentlicher Bedeutung.

Schon etwa hundert Jahre vor dem Wirken Makarios', zurzeit der vom Fürsten Brâncoveanu begründeten Kulturepoche, erlangte der in rumänischer Sprache gesungene Psalmengesang eine stetig wachsende Bedeutung. Einen bemerkenswerten Beitrag leistete dazu die theologische und musikalische Tätigkeit des Priestermonchs Filothei Sin Agăi Jipei. Dieser war Protopsaltis¹ (Vorsän-

¹ Der Protopsaltis (rum. *protopsalt*) leitet als Vorsänger die Psalmengesänge an der Kliros, die

Kirchengesang auf dem Berg Athos.

ger) an der Kliros² der Bukarester Metropole. Am 24. Dezember 1713 vollendete Filothei sein bedeutendes Werk Die Lehre des rumänischen Psaltergesangs, das er dem heiligen Fürsten und Märtyrer Constantin Brâncoveanu widmete.

Doch durch den Märtyrertod des Fürsten verlor der kulturelle Aufschwung dieser Epoche wieder an Bedeutung. In Bukarest und Jassy³ wurden neue Herrscher eingesetzt, die Fanarioten⁴ genannt wurden. Sowohl aus historisch sozialer als auch aus kirchlich kultureller Perspektive war die Zeit am Anfang des 19. Jahrhunderts für die Bestrebungen des Priestermönchs Makarios – die Einführung der rumänischen Sprache in der Kirchenmusik – eher ungünstig. In den rumänischen Fürstentümern herrschte eine fremde Regierung, die den Kirchengesang in griechischer Sprache bevorzugte und unterstützte. Trotzdem gab es auch schon zurzeit der

melodische Entfaltung der göttlichen Verkündigung. Er wird dadurch selbst zum Zelebranten.

2 Die *Kliros* (rum. *Strană*) ist der Teil der in orthodoxen Kirchen und katholischen Ostkirchen für den Chor vorbehalten ist. Dort befindet sich sowohl der für Sänger und Musiker reservierten Raum.

3 Bukarest (rum. *București*) war die Hauptstadt des rumänischen Fürstentums Walachei (*Țara Românească*). Jassy (rum. *Iași*) war die Hauptstadt des Fürstentums Moldau (rum. *Moldova*).

4 Die *Fanarioten* wurden von der Hohen Pforte in den Fürstentümern Moldau und Walachei als dem Sultan wohlgesonnene Stellvertreter eingesetzt. Sie stammten aus wohlhabenden griechischen Familien des Stadtviertels *Fanar* in Konstantinopel, dem heutigen Istanbul. Die Zeit der Fanarioten Regierungen endete in den rumänischen Fürstentümern nach dem Jahre 1821.

Geburt Makarios', im 18. Jahrhundert, Bestrebungen, die rumänische Sprache in der Kirchenmusik zu etablieren. Der Kirchenmusiklehrer erwähnt später im Vorwort seines *Irmologion*⁵ auch namentlich die früheren, bedeutenden Lehrer der rumänischen Psalmengesangslehre, wie zum Beispiel den Priestermönch Arsenie vom Kloster Cozia, den Protopsaltis Calist, den Protopsaltis des Fürstenhauses Șarban, den Protopsaltis Constantin, usw. Diese haben eifrig den Gesang in der Sprache ihrer Heimat praktiziert und gepflegt. Makarios hat alle Hindernisse und Schwierigkeiten überwunden, die ihm seitens der griechischen Obrigkeit bereitet wurden. Durch seine Worte und Schriften, von der Liebe zu Gott, zur Kirche, zum rumänischen Volk und zur rumänischen Sprache beseelt, bereitete er den Siegeszug des rumänischen Kirchengesangs vor, er wurde zum Beispiel und zum Symbol des rumänischen Kirchsängers. Der Akademiker, Priester und Biograf Makarios' Niculae M. Popescu stellte fest, dass dieser im Jahre 1770 in Perieții Ialomiței geboren wurde. Seine schulische Ausbildung fand im Kloster Căldărușani⁶ statt, wo er auch später als Mönch aufgenommen wurde. Dank seiner Fähigkeiten und seines Fleißes beim Erlernen des Kirchengesangs wurde

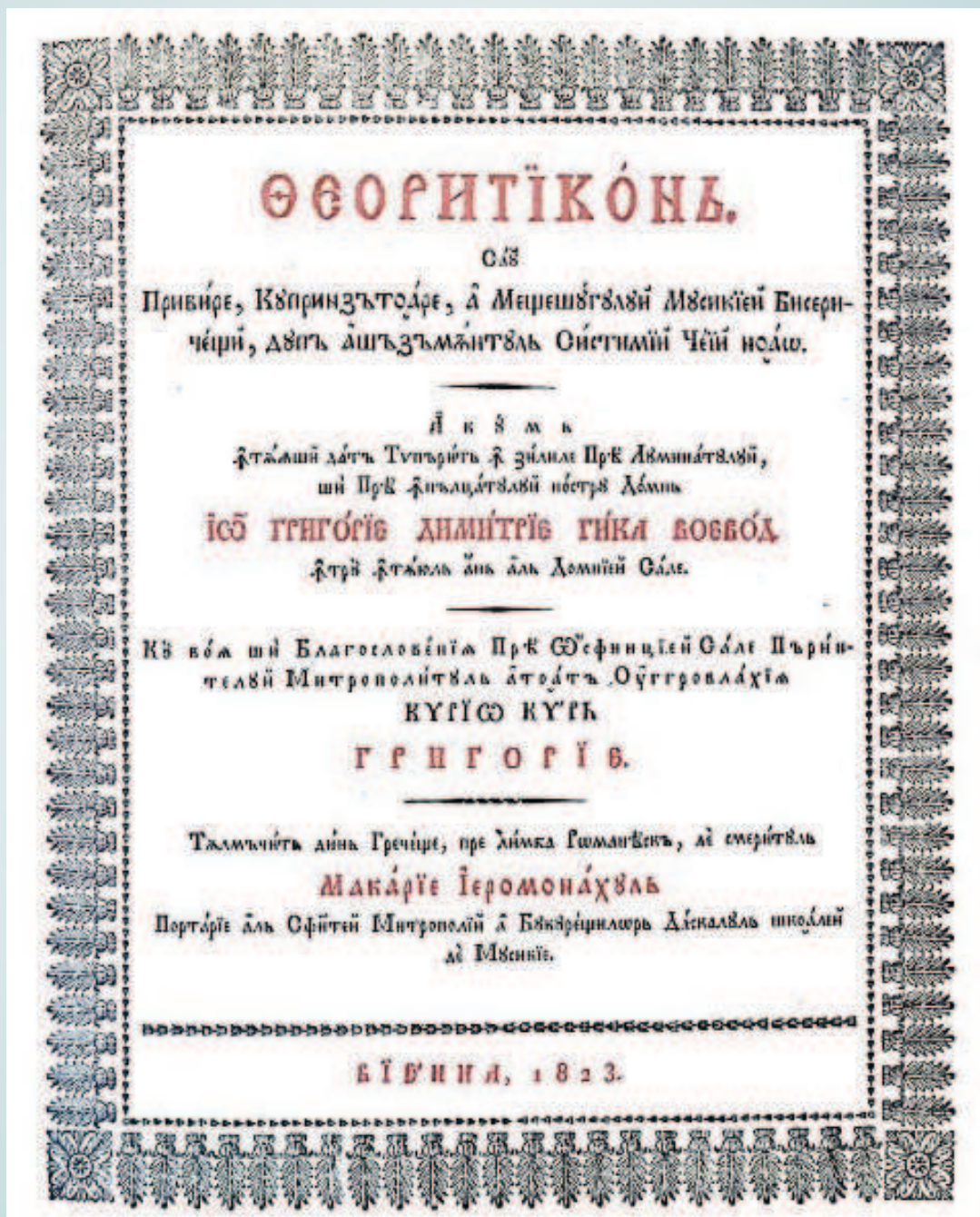
5 Das *Irmologion* enthält Gesänge und Hymnen der Hochfeste, der Feste der Gottesmutter, der vorösterlichen Zeit (*Triodion*), der Zeit zwischen Ostern und Pfingsten (*Pentikostarion*), u.a.m.

6 Das Kloster *Căldărușani* (rum. *Mănăstirea Căldărușani*) ist ein Rumänisch-Orthodoxes Kloster, im Kreis Ilfov, in Rumänien. Es wurde 1637 von dem Fürsten der Walachei Matei Basarab erbaut.

Metropolit Dositei Filitti (1793-1810) auf Makarios aufmerksam. Dieser entschied, sein Schüler solle unverzüglich Griechisch lernen. Die Psaltergesangslehre gemäss der Notation des Johannes

Kukulelis⁷ erlernte er von seinem Leh-

⁷ Johannes Kukulelis (etwa 1300 bis 1350) war ein byzantinischer Kirchenmusiker, Komponist, Sänger und Erneuerer des byzantini-

Teoretikon von Makarios Hieromonach – 1823.

rer Constantin, ein Schüler des oben erwähnten Şarban. Makarios lernte eifrig Griechisch, gleichzeitig eignete er sich auch das „musikalische Handwerk“ an. Er übersetzte die an der Kliros gesungenen Lieder ins Rumänische, wie z.B. den „Kanon zum Palmsonntag“. Makarios erreichte eine besondere Wertschätzung seitens der kirchlichen Oberhäupter, er erlangte eine besondere geistliche Autorität und befolgte weiter seinen Weg, der von Vertrauen und Opferbereitschaft geprägt war.

Die Achtung, die Makarios zuteilwurde kam auch dadurch zum Ausdruck, dass er beauftragt wurde, bei der feierlichen Amtseinführung des rumänischen Metropoliten Dionisie Lupu zu predigen.

Am Anfang des 19. Jahrhunderts wurden weite Teile des Balkans von nationalen und sozialen Unruhen heimgesucht. In der rumänischen Gesellschaft, wie auch in der Kirche selbst, gab es zahlreiche und wichtige Umgestaltungen, die ihrerseits andere bedeutende Veränderungen bewirkten. Zusammen mit weiteren gleichgesinnten Psaltersängern aus Bukarest, hegte Makarios den Wunsch, die rumänische Sprache in der Kirche einzuführen. Metropolitan Dionisie Lupu unterstützte diese Bestrebungen, auf seine Initiative hin wurden in der ganzen Metropole Laienschulen gegründet, die auch eine Ausbildung zum Psaltersänger ermöglichten. Noch im selben Jahr wurde, auf Initiative des Metropoliten, die Kommission zur Rumänisierung der Psalmen, die an der Kliros in der Kirche gesungen werden,

schen Gesangs. Er wurde später heiliggesprochen.

gegründet. Priestermönch Makarios, Anton Pann und Panaiot Enghiurliu waren Mitglieder dieser Kommission, doch ihre Zusammenarbeit war nicht von Dauer, denn jeder übersetzte die Psalmen nach eigener Art. Makarios übernahm auch den Rang und die Aufgaben eines Pförtners⁸ der heiligen Metropole, dann wurde er zum Epistat ernannt, also zum Direktor der Schule der Psalmengesangslehre an der Bukarester Metropole. Weiterhin wird Makarios auch verantwortlicher Inspektor für Psalmengesangsunterricht. Demzufolge koordinierte und beaufsichtigte er die ordnungsgemäße Tätigkeit an den Gesangschulen und die bestmögliche Ausbildung der Sänger.

Zur selben Zeit waren an der Schule für Kirchengesang an der Patriarchie von Konstantinopel drei bedeutende Lehrer tätig: Chrysanthos von Madytos⁹, Gregor der Levit und der Protopsaltis Hurmuz Hartilofax. Es wurden Erneuerungen erarbeitet, die als Neues musikalisches System nach Chrysanthos oder als Musikalische Notation nach Chrysanthos Madytos präsentiert wurden. Demzufolge wurde im Jahre 1816 auf Ansinnen der Bojaren und Würdenträger aus den damaligen Rumänischen Fürstentümer der griechische Musiklehrer Petrou Emanuil Efesiou nach Bukarest eingeladen, um diese Neuerungen vorzustellen. Efesiou unterrichtete die

8 Der Rang eines Pförtners, (rum. *portarie*), wurde Bojaren seitens des Landesfürsten verliehen. Makarios wurde auch Berater und enger Vertrauter des Metropoliten.

9 *Chrysanthos* von Madytos wurde später Metropolitan von Prusa (heute Bursa), eine Stadt auf der Anatolischen Halbinsel, in Bitynien.

neue Psalmengesangslehre im Gebäude der Kirche zum heiligen Nikolaus im Bukarester Randviertel Şelari. An diesem Unterricht der Psalmengesangslehre nach neuem Verfahren nahmen teil: der Priester Mönch Makarios, Anton Pann, Costache Chiosea, Panaiot Enghiurliu, u.a.m.

Der Priester Mönch Makarios stellte weiterhin seine besonderen Fähigkeiten, sein Talent und seine Geschicklichkeit beim Anpassen der Psalmengesänge an den rumänischen, liturgischen Text unter Beweis. In diesem Sinne hat auch der Priester I. D. Petrescu Makarios einen „Meister des Wortes“ genannt. Nachdem Makarios eine Vielzahl an Kirchengesängen ins Rumänische übertragen hatte, hegte er, etwa im Jahre 1820,

den Wunsch, diese Kirchenlieder auch zu drucken – zur Erbauung der rumänischen Lehrer und der ganzen rumänischen Kirche.

Etwa zur selben Zeit gelang es Efesiu in Bukarest in griechischer Sprache die ersten kirchenmusikalischen Bücher der ganzen orthodoxen Kirche zu drucken: Das neue *Anastasimatarion*¹⁰ und Das gekürzte *Doxastarion*¹¹. Für Efesiu war die Anpassung der rumänischen Kirchenlieder und deren Einführung in

10 Das neue *Anastasimatarion* enthält Auferstehungsgesänge, die am Karsamstag bei der Vesper oder am Ostersonntag beim *Orthros* gesungen werden.

11 Das gekürzte *Doxastarion* ist ein liturgisches Buch, dieses enthält die an den Feiertagen gesungenen Doxologien.

Der Psalmist David singt vor König Saul (Gemälde von Bernardo Cavallino ca. 1630).

Der psaltische Gesang verschönert die Gottesdienste der Kirche.

unsere Kirche unerwünscht, denn er befürwortete die Beibehaltung der griechischen Sprache. Er vertrat die Meinung, die rumänische Sprache habe neben dem Griechischen keinen Bestand, sie biete weniger Ausdrucksmöglichkeiten und wäre minderwertig. Er druckte die erwähnten Psalmengesangsbücher in seiner Druckerei, dachte dabei allerdings nur an die „Musikliebhaber aus den Reihen seiner Landsleute“. Die ablehnende Haltung des griechischen Lehrers stärkte den Wunsch Makarios', die an der Kliros gesungenen Kirchenlieder ins Rumänische zu übersetzen und zu drucken. Makarios veröffentlichte im Jahre 1821 einen Beitrag im Mitteilungsblatt „Înștiințarea“ in Pest: „Damit unser Volk seine ursprünglichen Werte wiederfindet sind Wissenschaft und Unterricht dringend notwendig. Diese fehlen leider

in unserer Sprache, darum wird sich das Volk nicht aus der Finsternis befreien, in der es weiterhin verharren muss.“ Für den Lehrer und Wissenschaftler war die Annahme der rumänischen Kirchenmusik ein Ansporn zum Fortschritt, zum geistigen Wachsen des ganzen rumänischen Volkes.

Der Aufstieg aus dem Dunkel, die Behauptung der rumänischen Nation war gekommen!

Weiterhin erfahren wir auch von Zaharia Carcalechi¹² Details aus dem Leben des Priestermonchs Makarios. Dieser bricht im Jahre 1821, mit seinen musikalischen Manuskripten, zu einer Reise

¹² Zaharia Carcalechi war ein rumänischer, aus Mazedonien stammender Zeitungsschreiber und Buchdrucker. In Buda betrieb er eine Buchhandlung und einen Verlag, er verlegte dort einige Bücher in rumänischer Sprache.

in das Habsburger Kaiserreich auf. Dabei wird er weiterhin durch den Metropolitanen Dionisie Lupu, unterstützt. Zuerst weilt er in Buda und Pest. Dabei wird er vom Hermannstädter Psaltersänger Nicolae Nil Poponea begleitet. Dieser war ebenfalls von denselben rumänisch-patriotischen Idealen beseelt. Hier hoffte nun Makarios seine Psalmenbücher zu drucken, doch dies scheiterte erneut am anhaltenden Widerstand einiger Griechen. Trotz aller Schwierigkeiten fand Makarios Unterstützung seitens des rumänischen Mazedoniers Atanasie Grabovschi, in dessen Haus ein jeder rumänische Patriot gerne gesehen war. Grabovschi war der Onkel der Mutter des späteren, inzwischen heiliggesprochenen, Metropolitanen Andrei Şaguna.

Während der Revolution unter Tudor Vladimirescu¹³, die im Jahre 1821 stattfand, flohen viele rumänische Patrioten über die Karpaten nach Kronstadt¹⁴. So erging es auch dem Metropolitanen Dionisie Lupu; ohne der Anleitung und Hilfe seines geistigen Vaters begibt sich nun Makarios nach Hermannstadt¹⁵. Doch dank der Unterstützung des Handelshauses Hagi Pop bricht Makarios nach Wien auf; Hilfe bekommt er auch von

seinem Bruder, dem Vornik¹⁶ Voicu Perieţeanu und von dem in Orschowa¹⁷ wohnhaften Ghiţă Oprean.

In Wien kontaktiert Makarios die armenischen mechitaristischen Mönche¹⁸ und es gelingt ihm drei seiner Bücher der Psalmengesangslehre zu drucken: das Theoretikon (eine musikalische Grammatik zum Erlernen des Psalmengesangs), das Kirchliche Anastasimatarion (Auferstehungsgesänge, die am Karsamstag bei der Vesper oder am Ostersonntag beim Orthros gesungen werden) und das Irmologion (enthält Gesänge und Hymnen der Hochfeste, der Gottesmutter, des Triodiums und des Pentikostarions). Diese Psalmenbücher wurden in einer Auflage von je dreitausend Exemplaren gedruckt und waren für alle drei rumänischen Provinzen bestimmt: Walachei, Moldau und Transsylvanien.

Bis heute konnte keines dieser Bücher auf dem Gebiet Transsylvaniens aufgefunden werden, trotzdem steht fest dass Makarios' gedruckte Bücher der Psalmengesangslehre für alle Rumänen bestimmt waren. Der Grundgedanke dieser hervorragenden Leistung war die Stärkung der Einheit des Volkes, des Glaubens und der gemeinsamen rumänischen Sprache. Makarios wendet sich

13 *Tudor Vladimirescu* war ein rumänischer Revolutionär. Er war der Anführer des walachischen Aufstandes von 1821. Vladimirescu stellte sich an die Spitze einer revolutionären Bewegung gegen das Feudalsystem und die türkische Vorherrschaft. Er wurde festgenommen und hingerichtet.

14 *Kronstadt*, (rum. *Braşov*), liegt in Siebenbürgen, Rumänien

15 *Hermannstadt*, (rum. *Sibiu*), liegt in Siebenbürgen, Rumänien

16 Ein *Vornik* ist ein hoher Würdenträger am Hofe des Landesfürsten. Seine wichtigsten Aufgaben sind Justiz und Innenpolitik

17 *Orschowa*, (rum. *Orşova*), liegt im Südwesten Rumäniens, an der Donau

18 Die *Mechitaristen* sind ein katholischer Mönchsorden der die Regel des heiligen Benedikt befolgt. Der Gründer war der armenische, benediktinische Mönch Mechitar. Der Orden wurde etwa 1700 gegründet und hatte eine Niederlassung in Wien.

im Buch Irmologion, im „Vorwort an die Sänger“, mit einem eindringlichen Appell an die rumänischen Kirchensänger mit folgenden Worten: „... demzufolge bitte ich dich, lieber rumänischer, patriotischer Sänger, sei auch in Zukunft ein ruhmreicher Rumäne, liebe dein Volk, sei nützlich für dein Vaterland. Sei auch weiterhin mutig und unerschrocken, singe ein jedes Lied in der Sprache deiner Heimat, es erklinge die natürliche, süße Stimme deines Vaterlandes! Singe mit Verstand, fromm, in Liebe zum barmherzigen Gott und zur Allzeit Reinen Jungfrau Maria. Sing' für Gott, mit der von Ihm geliebten Aussprache, mit Demut im Geiste und gebrochenem Herzen!“

Durch diese Aussage verdeutlicht Makarios, wie in der Kirche gesungen werden soll: in Demut, mit gebroche-

nem Herzen, um dadurch den Gesang in das reine Gebet zu verwandeln.

Außer diesen drei Lehrbüchern des Psalmengesangs wurden unter der Anleitung Makarios' auch folgende Bücher gedruckt: „Der II. Band der Anthologie“ (im Jahre 1827) enthält spezifische Gesänge des Orthros, für die drei Perioden des Kirchenjahres. Weiterhin wurde unter der Aufsicht Makarios' in Buzău¹⁹, auf Wunsch des Bischofs Chesarie im Jahre 1836 der Prohod²⁰ gedruckt, in

¹⁹ Buzău ist eine Stadt in der historischen Region Große Walachei in Rumänien.

²⁰ Prohod ist der Gottesdienst der Grablegung Christi. Nach der Trauer über das Leiden Jesu singen wir aber auch über die Freude der Auferstehung. Der Gottesdienst findet am Karfreitag am Abend statt und enthält drei Teile, mit jeweils 73, 60 und 43 Strophen

Pfr. Lekt. Dr. Zaharia Matei – Fakultät für Orthodoxe Theologie „Justinian der Patriarch“ Bukarest.

besten Fassung und gemäß der hymnografischen byzantinischen Metrik. Die von Prof. Stefanache Popescu gekürzte Fassung wird auch heute gesungen.

Außer den gedruckten Psalmen hinterließ Makarios auch einige wertvolle Manuskripte, die heute in der Bibliothek der Rumänischen Akademie aufbewahrt werden: das Sticherarion, das Calofonicon und das Papadike²¹. Nach dem Tod Makarios' kamen die Schriftstücke zu Bischof Chesarie aus Buzău, der diese dann später seinem Schüler, dem Diakon Iosif Naniescu (der heilige Iosif der Barmherzige) überließ. Als dieser am Ende des 19. Jahrhunderts das Amt des Metropoliten der Moldau übernahm wurden die kostbaren Bücher der Bibliothek der Rumänischen Akademie überlassen. In all' seinen Übersetzungen und Kompositionen kommt das wichtigste Anliegen Makarios' zum Ausdruck: der gute Klang der Worte und die beste Versform der Musik. Einerseits unterstreicht Makarios die übergeordnete Rolle des Wortes – dieses soll den Vorrang innehaben, wobei die Musik harmonisch dem Text zugeordnet wird. Andererseits soll aber auch die Melodie respektiert und so wenig wie möglich verändert werden – denn sowohl der Text als auch die Melodie sind das Werk der Kirchenväter, vollendet mit der Eingebung des Heiligen Geistes. Zu den rumänischen Kirchengesängen des Priestermonchs Makarios, die auch heute oft an der Klitoris der Orthodoxen Kirche gesungen werden gehören vor allem die Gesän-

21 Bedeutende, umfangreiche Bücher mit Psalmengesängen, zum Gebrauch im orthodoxen Gottesdienst (rum: *stihirarul, calofonicon, papadichia*).

ge des Anastasimatarion und die Lobpreislieder zu den Hochfesten oder zu den Festen zu Ehren der Gottesmutter Maria. Die Lobpreislieder sind zwar durch Anpassung der griechischen Gesänge an die rumänische Sprache entstanden, gelten aber bis heute als unübertroffen. Makarios brachte meisterhaft, mit viel Melodik, die prosodische Verbindung²² zwischen Text und Musik zum Ausdruck. Die schönsten an Hochfesten gesungenen Lobpreislieder sind geprägt vom Ethos geistlicher, rumänischer Sensibilität und bringen die Persönlichkeit und die kreative Originalität des Protopsaltis zum Ausdruck.

Professor und Priester Nicolae M. Popescu weist ebenfalls darauf hin, dass der Priestermonch Makarios, obwohl dieser den Psalmengesang vom griechischen Lehrer Petrou Emanuil Efesiou erlernt hatte, letztendlich den griechischen Gesang mit dem rumänischen ersetzte.

Betagt, gelähmt, von Krankheit gezeichnet, starb der Begründer der rumänischen Psalmengesangslehre im Herbst des Jahres 1836. Die Schwester Makarios', Mutter Justina Periețeanu, war Äbtissin des Klosters Viforâta bei Târgoviște. Dort wurde Makarios an der Südseite der Klosterkirche beige-

setzt. Priestermonch Makarios bleibt für die Rumänische Orthodoxe Kirche eine bedeutende Lichtgestalt. Gemeinsam

22 Die *Prosodie* ist die Verslehre der für die Versstruktur bedeutenden Sprachformen, wie Silbenlänge, Betonung o. Ä. Die prosodische Verbindung sichert eine Beziehung zwischen Text und Melodie gemäß dieser Verslehre. Die Prosodie beschreibt bestimmte Ausdrucksmerkmale beim Sprechen. Sie umfasst Lautstärke, Tempo und Sprechmelodie.

mit anderen rumänischen Hierarchen und Patrioten leistete er einen entscheidenden Beitrag zur Erleuchtung und zum Ansehen des rumänischen Volkes.

Makarios hat auch seine Berufung als Mönch einwandfrei und ohne Tadel erfüllt, er führte ein heiligmäßiges Leben und leistete einen überaus bemerkenswerten Beitrag zur Förderung der einheimischen kirchlichen Musikkultur.

Die Heilige Kirche wird die Kanonisierung und den Eintrag seines Namens in das Verzeichnis der rumänischen Heiligen in die Wege leiten.

*Priester Zaharia Matei
Fakultät für Orthodoxe Theologie
Justinian Patriarhul
An der Universität Bukarest*

Übersetzung: Günther Pfanzer

Kolosser 3,

16 Das Wort Christi wohne mit seinem ganzen Reichtum bei euch. In aller Weisheit belehrt und ermahnt einander! Singt Gott Psalmen, Hymnen und geistliche Lieder in Dankbarkeit in euren Herzen!

Epheser 5,

19 Lasst in eurer Mitte Psalmen, Hymnen und geistliche Lieder erklingen, singt und jubelt aus vollem Herzen dem Herrn!

Psalm 104,

33–34 Ich will dem Herrn singen in meinem Leben, meinem Gott singen und spielen, solange ich da bin. Möge ihm mein Dichten gefallen. Ich will mich freuen am Herrn.

Psalm 96,

1–2 Singt dem Herrn ein neues Lied, singt dem Herrn, alle Lande, singt dem Herrn, preist seinen Namen! Verkündet sein Heil von Tag zu Tag!

Implicarea preotesei în activitățile cu tinerii și copiii parohiei sau (Re)descoperirea Iubirii prin iubire

Bianca Deaconu

Asumarea misiunii de preteasă poate fi privită, cu onestitate, drept una dintre cele mai mari binecuvântări pentru cea care alege să pășească în viață alături de un teolog, dar și ca o poartă spre o lume a noului, a jertfei cu seninătate, din iubire, în ciuda obstacolelor – deloc puține – ce se ivesc pe cale. Convinsă că ascultarea și rugăciunea vor rodi în efortul ei de a aduce un plus de armonie, dar și de bine și de frumos în parohie, ea își încredințează talanții membrilor comunității pe care o păstorește părintele său. Pentru că maternitatea ne e adânc întipărită în ființă (cu toate aspectele pe care le presupune: dragostea, nevoia de a proteja, de a culti-

va trăsăturile pozitive ale obiectului iubirii sale și de a hrăni nevoia de cunoaștere a acestuia), indiferent de calea prin care aceasta se împlinește, cel mai adesea, preotesele ajung să se implice în activitățile social-educative ale comunității, întâietate având cele ce presupun lucrul cu pruncii. Mai ales în diaspora, unde parohienii au un specific aparte, răsfirați pe o rază de câteva zeci de kilometri cel mai adesea, presați de numeroase angajamente din sfera lumescului (obligații provenind atât din diaspora, cât și din țara din care își poartă rădăcinile), a concretului lucrativ, preotesea preia atribuția organizării diferitelor activități cu tinerii și copiii comunității.

Astfel, cu binecuvântarea ierarhului locului și a duhovnicului, dar și sprijinită de soțul său și de părinții ce înțeleg că cei mici Îl pot cunoaște și primi pe Dumnezeu în inima lor și prin joc și bucurie și fac din întărirea credinței o prioritate în educarea lor, preotesea își asumă o gamă variată de proiecte, de la binecunoscuta „Oră de religie” la ore de muzică, cercuri de lectură biblică sau de limba română, excursii în

Atelier de creație dedicat sărbătorii Sfințelor Paști, 2022.

Prăjituriada, târg caritativ de bunătăți, iulie 2022.

natură, vizite la parcuri tematice sau muzee, întâlniri cu specialiști din lumea educației nonformale, ateliere de creație pe teme specifice și până la târguri caritative, tabere și nu numai. Firește, numărul și specificul acestora variază de la o parohie la alta, în funcție de structura și numărul familiilor din comunitate, de resursele umane și materiale la îndemână, de specificul fiecărei regiuni în care s-a înființat parohia, dar și de timpul fizic pe care ea însași, dar și copiii și tinerii îl pot aloca diverselor activități.

Pentru mine, preluarea acestei sarcini la Centrul Bisericesc Ortodox Român din München a venit ca o dovadă a lucrării neașteptate, dar împlinitoare a lui Dumnezeu în viața mea. Deși am absolvit o facultate cu profil uman, ce mă orienta spre lucrul în învățământ, diverse temeri personale, dar și tare ale sistemului m-au îndepărtat de acest segment de activitate. Chiar dacă am primit cu deschidere și bucurie această răspundere, inițierea în ac-

tivități a fost generatoare de numeroase întrebări și griji, pe care am convingerea, dar și confirmarea directă că și alte preotese le încearcă, precum: „Cum voi putea eu, fără a fi absolventă a unei facultăți de teologie, să le transmit temeinic celor mici dragostea de Dumnezeu și informații concrete despre Ortodoxie?”, „Cum să le captez atenția suficient încât inima lor să se lipească și mai mult de Biserică?”, „Cum voi putea împlini corect datoria de a lucra cu poate cea mai de preț plămadă a comunității, mintea însetată de cunoaștere și sufletul neprihănit al copiilor?”.

Comunitatea fiind una cristalizată deja, având o istorie de aproape două decenii, rolul meu s-a dovedit a fi acela de catalizator, de a spori numărul și de a varia tipurile de activități deja inițiate de membrele „cu ștate vechi” ale CBROM, alături de acestea. Așa au continuat să crească "Ora de religie" și atelierele de creație, serbările de Crăciun și 1 Decembrie, așa au luat naștere Limoniada, Prăjituriada și Crăciuniada

(târguri prin care, implicându-se, cei mici au reușit să susțină inclusiv financiar atât proiectele interne ale comunității noastre, cât și să sprijine diverse cazuri sociale din România, familii aflate în impas), fără ca lista activităților să se oprească aici.

În măsura în care am reușit să îl descifrez, răspunsul la toate interogațiile mele a venit prompt și natural, tocmai de la cei cărora speram să le fiu de folos, copiii și părinții lor. Seninătatea pruncilor, candoarea care însoțește fiecare năzdrăvănie sau intervenție a lor, îmbrățișările sincere oferite ca mulțumire pentru timpul petrecut împreună, zâmbetul ștregăresc afișat cu firească larghețe la finalul activităților pe placul lor și dragostea lor reprezintă motorul, izvorul de putere și determinare în a le prezenta lor o versiune mai bună a mea ca om, ca preoteasă, dar și ca ghid, atât cât statutul implică și permite, pe calea către Dumnezeu. Pentru preoteasă, orele petrecute în conceperea lecțiilor săptămânale, în organizarea evenimentelor sau în comunicarea cu cei direct implicați devin prilej de intros-

pecție, de analiză, de apropiere accelerată spre Dumnezeu pentru a putea transmite autentic și bogat dragostea de Tatăl nostru, al tuturor, mari și mici, cu tot ce aceasta reclamă.

Petrecând săptămânal 40 de minute alături de ei la „Ora de religie”, trei sau patru ore lunar la „Atelierele de creație” și alte ceasuri înavușitoare în trăire și sens la diverse târguri și ieșiri, am învățat că, de fapt, reușesc să pun la punct aceste activități și să duc lucrurile mereu mai departe nu atât datorită calităților și instrumentelor teoretice și practice pe care le dețin eu și voluntarii din comunitate, cât primind de la copii lecția ingenuității și a francheții, a iubirii neîngrădite și sincere, a căldurii fiecărei îmbrățișări și a umorului savuros al fiecărei replici naive.

Alături de cei mici, am descoperit încă o dată că răspunsul la întrebarea „Oare cum să fac un lucru mai bine, spre folosul celor de lângă mine” are un singur răspuns cuprinzător: cu iubire. Și asta încerc să fac în fiecare dintre interacțiunile mele cu tinerii și copiii din parohie,

Decorațiuni realizate manual la atelierul de creație dedicat sărbătorilor de iarnă, 2022.

Atelier de creație dedicat sărbătorii Sfințelor Paști, 2022.

să le vorbesc cu dragoste, oferindu-le la rândul meu dragoste, despre Cel ce este Iubirea. Planurile de lecție întocmite devin simple foi de maculatură câtă vreme întâlnirile nu sunt presărate cu vorbe și gesturi calde, aprecieri sincere, o aplicare în concret a teoriei pe care o explicăm în aceste ore. Pentru mine, unitatea de mă-

sură pentru reușita fiecărei ore de religie e reprezentată de durata și intensitatea îmbrățișării de grup de final pe care ne-o oferim, dar și ocuparea propriilor poale pe durata lecției. Când în brațele mele se cuibăresc cei mici, pe rând, fără a cere voie, doar știind că sunt acolo să îi primesc și să trăiesc alături de ei frumusețea credinței noastre și dragostea nemărginită a lui Dumnezeu pentru noi, în timp ce le vorbesc despre Domnul nostru, despre Sfinții Săi ori despre demnitatea creștinului sau le citesc istorioare duhovnicești, știu că misiunea mea își găsește împlinirea.

Din întâlnirile din diverse contexte cu celelalte preotese din Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord și nu numai, știu că toate avem frământări, speranțe și îngrădiri comune legate de misiunea hărăzită de Dumnezeu ca soție de preot, cu precădere în privința lucrului cu cei mici. Așadar, sunt convinsă că și simțămintele și bucuriile ce ne încearcă pe acest drum dulce-anevoios ne sunt comune și nădăduiesc să ne lumineze Dumnezeu să lucrăm în continuare cele ce îi sunt Lui plăcute cu smerenie, dăruire totală și înțelepciune, să ne ajute să răspundem iubirii Lui prin iubirea pentru El insuflată copiilor.

Pildele lui Solomon 31,

25–26 Tărie și farmec este haina ei și ea râde zilei de mâine. Gura și-o deschide cu înțelepciune și sfaturi pline de dragoste sunt pe limba ei.

Die Anteilnahme der Priestersfrau an der Aktivitäten-Gestaltung mit Jugendlichen und Kindern der Gemeinde oder die (Wieder)entdeckung der Liebe durch die Liebe

Bianca Deaconu

Die Mission der Priestersfrau anzunehmen, kann wahrlich wie einer der größten Segen für jene angesehen werden, die sich entscheiden, ihren Lebensweg an der Seite eines Theologen einzuschlagen. Sie kann auch ein Tor zu einer neuen Welt, einer friedlichen Aufopferung aus Liebe, trotz der nicht wenigen Hindernisse auf diesem Weg, darstellen. Durch das Anvertrauen ihrer Talente an die Mit-

glieder der von ihrem Mann und Priester betreuten Gemeinde ist sie davon überzeugt, dass durch ihre Bemühungen Gehorsam und Gebet, Harmonie, Gutes und Schönes sich mehren werden. Weil die Mütterlichkeit mit all ihren Facetten (Liebe, Schutzbereitschaft, das Kultivieren der positiven Eigenschaften ihrer Geliebten, deren Wissensdurst stillen) tief in unserem Wesen wurzelt, egal, wie dies zu erreichen möglich wäre, ergibt es sich meistens, dass die Priesterfrauen sich in die sozial-kulturellen Aktivitäten der Gemeinschaft einbringen, vor allem in die Arbeit mit den Kindern. Überwiegend in der Diaspora, wo die Gläubigen typischerweise meist auf zig Kilometer verstreut leben, unter dem Druck vieler weltlichen Verpflichtungen (sowohl hiesiger, als auch aus dem Herkunftsland) und Erwerbsorientiert, übernimmt die Pfarrersfrau das Organisieren verschiedener Aktivitäten mit den Jugendlichen und Kindern der Gemeinde.

Kreativwerkstatt zum Rumäniens Nationalfeiertag, CBROM, 2022.

Mit dem Segen des zugehörigen Bischofs, des Beichtvaters, der Unterstützung des Ehemannes und der Eltern, welche wissen, dass die Kleinen durch Spiel und Spaß Gott kennen lernen und in ihre Herzen aufnehmen können, zur Festigung des Glaubens und als Priorität in deren Erziehung, kann sie vielerlei Projekte übernehmen, wie den bekannten „Religionsunterricht“, Musikstunden, biblische oder rumänisch-sprachige Lesezirkel, Ausflüge in die Natur, Lehrparks oder Museen besichtigen, außerschulischen Unterricht mit Fachgelehrten, verschiedene Workshops, Wohltätigkeitsbasare, Feriencamp und vieles mehr. Natürlich ist die Anzahl und der Charakter dieser Unternehmungen von Gemeinde zu Gemeinde unterschiedlich, je nach Familienstruktur

und -anzahl, persönlichen Möglichkeiten und Verfügbarkeit über Materialien, nach Besonderheiten der Region und der vorhandenen Zeit sowohl seitens der Pfarrerinnen als auch der Kinder und Jugendlichen.

Für mich kam die Übernahme dieser Aufgabe im Rumänisch Orthodoxen Kirchenzentrum in München wie ein Beweis des unerwarteten, aber erfüllenden Wollens Gottes in meinem Leben. Obwohl ich einen humanistischen Hochschulabschluss habe, welcher Richtung Lehramt orientiert war, haben mich einige persönliche Bedenken und auch Unzulänglichkeiten des Systems davon abwenden lassen. Ich habe diese Verantwortung offen und mit Freude angenommen, aber die Einarbeitung in diese Aktivitäten hat viele

Muffins, von Kindern vorbereitet – Juli 2022.

Feier zum Rumäniens Nationalfeiertag, 2022.

Fragen und Sorgen aufgeworfen, welchen sicherlich auch andere Priesterfrauen begegnet sind, wie ich selber mitbekommen habe: „Wie kann ich den Kleinen, ohne ein Theologiestudium absolviert zu haben, Gottes Liebe und konkrete Informationen über die Orthodoxie vermitteln?“, „Wie soll ich ihre Aufmerksamkeit insofern gewinnen, so dass sich ihr Herz der Kirche noch mehr zuwendet?“, „Wie kann ich meine Pflicht, mit dem vielleicht wertvollsten Sauerteig der Gemeinde zu arbeiten, dem wissensdurstigen Geist und der unschuldigen Seele der Kinder, erfüllen?“.

Da sich die Gemeinde nach fast 20-jährigem Bestehen schon herauskristallisiert hatte, hat sich meine Rolle als Katalysator ergeben, indem ich die von den schon ‚altingesessenen‘ Mitgliedern des CBROM initiierten Aktivitäten gemeinsam mit ihnen vermehrt und erweitert habe. Und so fingen die „Religionsstunden“ und Kunstworkshops an zu gedeihen, die Weihnachtsfeier und die 1. Dezember-Nationalfeier, es entstanden Basare mit Limonade, Kuchen und Weihnachtssa-

chen, womit die kleinen Teilnehmer sowohl interne Projekte unserer Gemeinde finanziell unterstützen konnten, als auch soziale Fälle hilfebedürftiger Familien aus Rumänien, und vieles mehr.

Auf alle meine Fragen bekam ich bald und ganz natürlich von den Kindern und deren Eltern Antworten, ebenjenen, welchen ich selber nützlich sein wollte. Das sonnige Wesen der Kinder, die Unschuld welche jeden Streich oder Geste begleitet, ehrliche Umarmungen als Dank für die zusammen verbrachte Zeit, mit natürlicher Freigebigkeit geschenktes verschmitztes Lächeln zum Ende der von ihnen geschätzten Aktivitäten und ihre Liebe sind der Motor, die Kraftquelle und Motivation, ihnen eine Version meines besseren menschlichen Ich's als Priesterfrau und auch als Wegweiser zu Gott darzubieten, soweit meine Kapazitäten ausreichen. Die Stunden, welche ich als Priesterfrau bei der Vorbereitung der wöchentlichen Lektionen, dem Organisieren von Ereignissen oder mit der Kommunikation der direkt involvierten Menschen verbringe, geben

mir die Möglichkeit zur Introspektion und Selbstbesinnung, der schnelleren Annäherung zu Gott, um die Liebe zu unser aller Vater authentisch und vielseitig an Groß und Klein übermitteln zu können.

Indem ich wöchentlich 40 Minuten mit den Kindern beim „Religionsunterricht“, drei bis viermal im Monat „Kunstateliers“ und andere erlebnisvolle Stunden auf Ausstellungen und Ausflügen verbringe, habe ich gelernt, dass es mir eigentlich gelingt, all diese Aktivitäten nicht nur durch meine und der Mitwirkenden Kompetenz zusammenzustellen und auszuführen, sondern vielmehr durch die Ursprünglichkeit und Offenherzigkeit der Kinder, deren uneingeschränkte und ehrliche Liebe, der Wärme jeder Umarmung und des ergötzenden Humors naiver Antworten.

An der Seite der Kleinen habe ich entdeckt, dass die Antwort auf die Frage „Wie soll ich Dinge zugunsten meiner Nächsten besser machen“ eine einzige umfassende Antwort hat: mit Liebe. Ich versuche, dies bei jeder Interaktion mit den Jugendli-

chen und Kindern aus der Gemeinde zu tun, liebevoll mit ihnen zu reden und auch meinerseits die Liebe Dessen zu schenken, welcher die Liebe ist. Die erstellten Lehrpläne bleiben bloße Arbeitsblätter, wenn unsere Treffen nicht mit warmen Worten und Gesten, ehrlicher Anerkennung und der vorgelebten Theorie dieser Stunden begleitet werden. Für mich ist das Maß des Erfolgs jeder Religionsstunde die Dauer und Intensität der Umarmung in der Gruppe, welche wir am Ende machen, als auch das Besetzen meines Schoßes während des Unterrichts. Wenn die Kleinen sich nacheinander in meine Arme kuscheln, ohne um Erlaubnis zu bitten, aber wissend, dass ich da bin, um sie aufzunehmen, mit ihnen die Schönheit unseres Glaubens zu erleben und die unendliche Liebe Gottes zu uns, während ich ihnen über unseren Herrn, Seine Heiligen, die Würde des Christen erzähle oder ihnen geistliche Geschichten vorlese, weiß ich, dass meine Mission vollendet ist.

Ich weiß von den Treffen mit den Priesterfrauen unserer Rumänisch Or-

Glückwunschkarten erstellt von Kindern im Kreativworkshop.

Religionsunterricht, Altersgruppe 3–7 Jahre.

thodoxen Metropole Deutschlands, Zentral- und Nordeuropas und anderen, dass wir alle ähnliche Mühen, Hoffnungen und Grenzen hinsichtlich der uns von Gott geschenkten Mission als Priesterfrau haben, vor allem die Arbeit mit den Kleinen betreffend. Deshalb bin ich davon überzeugt, dass uns auch die Gefühle und

Freuden dieses süß-beschwerlichen Weges gemeinsam sind und hoffe auf Gottes Hilfe bei der Ihm gefälligen zukünftigen Arbeit, mit Demut, Hingabe und Weisheit, damit wir Seiner Liebe mit der den Kindern übermittelten Liebe für Ihn antworten können.

Übersetzung: Maria Sibylle Ciripoi

Sprüche 22,

6 Erzieh den Knaben für seinen Lebensweg, dann weicht er auch im Alter nicht davon ab.

2 Timotheus 3,

14–15 Du aber bleibe bei dem, was du gelernt und wovon du dich überzeugt hast. Du weißt, von wem du es gelernt hast; 15 denn du kennst von Kindheit an die heiligen Schriften, die dich weise machen können zum Heil durch den Glauben an Christus Jesus.

Biserica, spațiu al împrietenirii tânărului cu Dumnezeu

Arhim. Nicodim Petre

Pentru noi, preoții, pastorația tinerilor nu înseamnă a-ți umple timpul cu ceva, ci este efortul care are drept scop ultim mijlocirea întâlnirii tinerilor cu Hristos. Dar acest efort are nevoie și de sprijinul credincioșilor din parohie.

Cu ceva ani în urmă, am avut prilejul de a vorbi, într-o plimbare prin Iași, cu Părintele Pavlos, Mitropolit de Sisaniou și Siatista din Grecia. Dialogul cu Înaltpresfinția Sa mi-a schimbat puțin perspectiva asupra lucrării cu tinerii:

Archimandrit Nicodim Petre: Înaltpreasfințe, dați-mi un sfat în legătura

ră cu pastorația tinerilor!? Știu că ați avut preocupări în direcția aceasta. Avem la Iași un Departament de Misiune pentru Tineret și căutăm să găsim modalitățile cele mai bune pentru a-i ajuta pe tinerii noștri.

Mitropolitul Pavlos: Un sfat?

N.P.: Da.

M.P.: Bine. Sfatul meu este să nu vă opriți.

N.P.: Da!? Dar o recomandare, un sfat legat de modul de abordare al tinerilor?

M.P.: Acesta este primul. Să nu renunțați. Am fost și eu responsabil, ca preot, pentru pastorația tinerilor în eparhia noastră, iar apoi, ca ierarh, am fost res-

Arhim. Nicodim Petre – în misiune alături de copiii din Tanzania

Campania „Nici un copil fără vacanță” – Tabăra din pridvorul satului.

ponsabil în cadrul Sfântului Sinod al Bisericii Greciei. Este greu, apar o mulțime de dezamăgiri în lucrarea pastorală și misionară cu tinerii. De multe ori am vrut să renunț. Mă întrebam în fiecare săptămână dacă merită să mai continui? Așa că primul meu sfat este... să nu renunțați.

(După o pauză, a continuat.)

Tinerii așteaptă de la noi două lucruri, mi-a spus. Să-i iubim și să le spunem adevărul. Chiar dacă adevărul o să-i deranjeze pe unii, îl vor ține minte și le va reveni înaintea ochilor toată viața. Nu vor putea face abstracție de ceea ce li s-a spus, cu dragoste, la un moment dat. Dar voi ce faceți pentru tineri aici, la Iași, ce le oferiți, cum încercați să-i așezați în valorile Bisericii?, m-a întrebat.

N.P.: Organizăm aproape săptămânal seri duhovnicești pentru liceeni și studenți, le oferim pelerinaje, cărți, dialogăm pe marginea unor filme potrivite. Vara, avem programe de tabără în preajma mănăstirilor, dar și în parohii... Îi invităm și la Sfânta Liturghie de câteva ori pe săptămână.

M.P.: Este bine, dar problema cred că este în altă parte.

N.P.: Unde? (am întrebat curios, dar și puțin intrigat. Oare nici Înaltpreasfințitul nu înțelege ce presupune să-ți pe tineri aproape de Biserică, de cât efort este nevoie pentru a le transmite tinerilor cât de puțin gândul Bisericii?)

M.P.: Problema îmbisericii tinerilor este în altă parte. Uite, îți voi povesti o întâmplare de la noi din eparhie: Un preot îmi spunea că a fost vizitat de un domn profesor la vreo 65 de ani, un om inteligent, educat, dar indiferent religios. Nu mai fusese pe la biserică din tinerețe. Îi murise de curând soția și căzuse într-o stare de tristețe adâncă. În clipele cele mai negre și amare, se gândea chiar la sinucidere. Se gândea că nu mai are pentru ce trăi, că nu va putea suporta mult timp singurătatea și că este sub condiția lui să trăiască în starea aceea de decădere. Neaflând nici un punct de sprijin, a apelat, în ultimă instanță, la preotul din parohie. Domnule profesor, i-a spus preotul, viața continuă.

Vă așteptăm duminică aici, la biserică. O să vedeți, o să prindeți curaj. Aici este familia lui Dumnezeu din comunitatea noastră, sunt oameni buni, o să vorbiți cu ei și o să vă întăriți sufletește. Credincioșii noștri vă vor primi cu drag și vă vor susține. Sunt oameni evlavioși, o să-i cunoașteți. Dialogul cu domnul profesor a durat aproape o oră. Părintele a făcut tot ce a putut pentru a-l încuraja și a-l apropia de Biserică, pentru a-l aduce la slujbă, unde urma să se întâlnească cu ceilalți credincioși. Duminică, profesorul a venit la biserică, a stat la slujbă, s-a însemnat stângaci cu semnul Sfintei Cruci, iar la final a făcut ce-a văzut că au făcut și ceilalți: a sărutat icoanele, a luat anafură... S-a uitat apoi împrejur pentru a vorbi cu „frații din familia lui Dumnezeu” din parohie, pentru a-i cunoaște și a împărtăși din suferințele lui, așa cum îl îndemnase preotul. A încer-

cat să intre în vorbă cu câțiva credincioși, dar aceștia i-au răspuns politicos și au plecat fiecare spre ale lor. A rămas singur în biserică cu un om care aranja scaunele și se pregătea să măture. Profesorul s-a dus descumpănit la altar pentru a vorbi cu părintele: „Părinte, dar nu a fost așa cum mi-ați spus.” Iar preotul a întrebat: „Ce să fie?!”. „Păi mi-ați spus să vin la biserică, la slujbă, că aici mă voi întâlni cu „familia lui Dumnezeu din comunitatea noastră”, că vor vorbi cu mine, că mă vor sprijini, că mă vor ajuta să depășesc supărarea prin care trec, dar... n-a vorbit nimeni cu mine. Au plecat toți și n-am reușit să dialoghez cu cineva.”

N.P.: „Ai înțeles, părinte?”, m-a întrebat Înaltpreasfințitul Pavlos. Mulți dintre credincioșii noștri nu au conștiința Bisericii. Nu înțeleg că omul de

Catehizarea celor tineri.

Părintele Nicodim Petre.

lângă ei face parte din Trupul lui Hristos, că fiecare creștin botezat îmi este frate, că este parte a Bisericii, a acestui Trup tainic. Degeaba te chinui să faci activități cu tinerii dacă parohia nu-i primește, dacă creștinii din parohie sunt indiferenți și nu ajută la îmbisericirea tinerilor, nu participă la apropierea lor de Dumnezeu, dacă nu lucrează și ei la integrarea tinerilor în familia lui Dumnezeu din comunitatea lor.

***

Reușita împrietenirii tinerilor cu Dumnezeu în Biserică depinde și de membrii parohiei, de implicarea sau absența lor din lucrarea misionară și pastorală. Sunt oameni care nu se regăsesc în parohia noastră tocmai pentru că ceilalți credincioși nu creează ambientul și atmosfera duhovnicească ce-i invită spre Hristos. Pe de altă parte, sunt creștini care încearcă să-și păstreze pacea stând la distanță față de frații lor din comuni-

tate, neimplicându-se prea mult în viața parohiei.

Părintele Stăniloae ne spune că sfinții nu fac din sfințenie o barieră în comuniunea cu ceilalți credincioși. Dimpotrivă, pe măsură ce crește sfințenia, cresc și deschiderea și iubirea față de oameni. Iubirea față de semeni se arată mai ales în rugăciunea pentru aceștia, dar și într-o prezență și o slujire a lor întru smerenie.

Unii dintre tineri se întreabă: care este locul și care este rolul nostru în Biserică? Care? Locul și rolul lor este cel pe care li-l oferă preotul și comunitatea. Dacă nu le facem noi loc, își vor găsi ei un alt loc pe undeva.

***

Pastorația tinerilor și misiunea în rândul lor necesită timp, presupune răbdare, cere o înțelegere a faptului că fiecare tânăr este chip al lui Dumnezeu, că este un univers unic, că fiecare tânăr are vocația sfințeniei, că este iubit și așteptat de

Dumnezeu. Misiunea în rândul tinerilor presupune respectarea libertății lor. Tinerii sunt sensibili, iar unii dintre ei foarte răniți și foarte fragili.

Științele pedagogice ne spun că tinerii au niște nevoi care, dacă sunt îndeplinite, îi vor face să rămână aproape de profesorul lor. Cunoașterea acestor nevoi este de folos fiecărui părinte. Acestea sunt: nevoia de a fi ascultat, nevoia de a fi valorizat, nevoia de recunoaștere (pentru ceea ce este, nu pentru ceea ce are), nevoia de a visa, nevoia de intimitate, nevoia de a influența mediul (de a fi luată în seamă și propunerea lui). Pe lângă acestea, un tânăr are nevoie să i se acorde încredere.

Apoi, a sta în fața tinerilor, ca părinte, profesor sau preot nu este ușor. În fața tinerilor ești într-o continuă spovedanie. Efortul de a părea ceva, de a părea altceva decât ești nu ține. Au un simț acut al falsului, al artificialului. Nu putem să-i pă-

călim. Ori suntem autentici și vom fi luați în seamă, ori... nu suntem. A sta printre tineri înseamnă a te repune pe tine în discuție, a te reevalua în permanență.

În dialogul cu tinerii ne confruntăm cu dificultăți de limbaj. Tinerii nu mai înțeleg cuvintele, predicile, basmele. Adevărul este că atât Biserica, cât și societatea, în general, au pierdut din capacitatea de integrare a tinerilor. Tinerii au nevoie să fie ajutați sau acompaniați în căutările lor, în tatonările și încercările lor de a se regăsi în Biserică, în confruntarea lor cu tentațiile, nu pentru a avea o speranță în ceea ce privește viitorul Bisericii, ci pentru viața și mântuirea lor, a fiecăruia în parte. Tinerii sunt viitorul, dar, până-n viitor, ei sunt prezentul Bisericii. Ei au nevoie acum de sfat, de îndrumare, de încurajare, de rugăciune, de Sfânta Împărtășanie... Tinerii sunt mai ales prezentul Bisericii. Suntem noi capabili să-i ajutăm pe tinerii noștri

Pr. Nicodim Petre – Botezând tineri convertiți în Tanzania.

Părintele Nicodim Petre.

să înțeleagă și apoi să poată depăși toată această diversitate ce li se propune și, totodată, să rămână cu fața spre Dumnezeu?

În lume există o criză, o neputință recunoscută a transmiterii valorilor culturale și religioase tinerilor. Această criză a existat dintotdeauna, de altfel, dar acum se pare că este mai accentuată. În această lume, cu provocările ei de astăzi, suntem chemați să-i invităm pe tineri să-L cu-

noască pe Hristos, să îi ajutăm să se simtă acasă în Biserică, să-i însoțim în drumul spre cunoașterea și împrietenirea lor cu Dumnezeu.

Peste ani, își vor aduce aminte că cineva le-a întins o mână în vremea căutărilor și a confuziei. Nu i-a lăsat de izbeliște, în numele libertății. Mai târziu, în veșnicie, vom înțelege deplin că toată această lucrare nu a fost o pierdere de timp.

Ieremia 1,

7-8 Domnul însă mi-a zis: „Să nu zici: Sunt încă tânăr; căci la câți te voi trimite, la toți vei merge și tot ce-ți voi porunci vei spune. Să nu te temi de dâșii, căci Eu sunt cu tine, ca să te izbăvesc”, zice Domnul.

Die Kirche als Ort, an dem junge Menschen mit Gott Freundschaft schließen können

Arhim. Nicodim Petre

Für uns Priester bedeutet die Seelsorge der jungen Menschen letztendlich die Bemühung, ihnen Christus näherbringen zu helfen, und nicht, unsere Zeit mit irgendetwas herumzubringen. Dazu sind wir auf die Unterstützung der Gemeinde angewiesen.

Vor einigen Jahren hatte ich während eines Spaziergangs durch Iași die Gelegenheit, mit Vater Pavlos, Metropolit von Sisaniou und Siatista, darüber zu sprechen. Das Gespräch hat meinen Blick auf die Jugendarbeit etwas verändert. Ich gebe es hier in Ausschnitten wieder:

Archimandrit Nicodim Petre: Hochwürden, könnten Sie mir bitte einen Rat geben im Bezug auf die Jugendarbeit. Ich weiß, dass Sie sich damit beschäftigt haben. Wir führen hier in Iași eine entsprechende Missionsabteilung und suchen nach den besten Wegen, unseren jungen Leuten zu helfen?

Metropolit Pavlos: Einen Rat?

N.P.: Ja.

M.P.: Gut. Mein Rat ist, nicht aufzugeben.

N.P.: Ja!? Aber eine Empfehlung, einen Rat zur Annäherungsweise an die Jugend?

M.P.: Dies ist mein erster. Gebt nicht auf. Als Priester war auch ich für die Seelsorge

In der Kirche zusammen mit jungen Leuten.

Kollage mit Aktivitäten und Camps für Jugendliche.

der Jugendlichen aus unserer Eparchie verantwortlich, dann als Bischof im Rahmen der Heiligen Synode der Kirche Griechenlands. Es ist schwer, es gab viele Enttäuschungen während der pastoralen und missionarischen Arbeit mit Jugendlichen. Oftmals wollte ich aufgeben. Ich habe mich jede Woche gefragt, ob es sich noch lohnt, damit fortzufahren. Deshalb ist mein erster Rat jener... nicht aufzugeben.

(Nach einer Pause)

Die Jugendlichen erwarten zwei Din-

ge von uns: Sie zu lieben und ihnen die Wahrheit zu sagen. Auch wenn die Wahrheit manche verstören sollte, werden sie sich das merken und ihr Leben lang daran erinnern. Sie werden nicht ignorieren können, was ihnen einst mit Liebe gesagt wurde. Aber was tun Sie denn hier in Iași für die Jugend? Wie versuchen Sie, ihnen die Werte der Kirche nahezubringen?

N.P.: Wir organisieren fast wöchentlich geistliche Abende für Gymnasias-

ten und Studenten, bieten Pilgerreisen, Wallfahrten und Bücher an und führen Gespräche über angemessene Filme aus. Im Sommer haben wir Ferienlager-Programme in der Nähe von Klöstern, aber auch in Gemeinden... Natürlich laden sie wöchentlich zur Heiligen Liturgie ein.

M.P.: Das ist gut, aber ich glaube, das Problem liegt anderswo.

N.P.: Wo? (Ich fragte neugierig, aber auch etwas fasziniert und dachte: Versteht denn Seine Eminenz nicht, wieviel Mühe es kostet, die Jugendlichen an die Kirche zu binden und ihnen ein klein wenig die kirchliche Denkweise zu vermitteln?)

M.P.: Das Problem der Evangelisierung der Jugend liegt woanders. Ich werde Ih-

nen eine Geschichte aus unserer Diözese erzählen: „Ein Priester erzählte mir, dass ihn ein Herr Professor um die 65 Jahre, intelligent, wohlgezogen, aber der Religion gegenüber gleichgültig, besucht hat. Er war seit seiner Jugend nicht mehr in der Kirche gewesen. Seine Frau war vor kurzem gestorben und er verfiel in einen Zustand tiefster Traurigkeit. In seinen dunkelsten und bittersten Momenten dachte er sogar an Selbstmord. Er meinte, es gäbe nichts Lebenswertes mehr für ihn, und er könne die Einsamkeit nicht länger ertragen, und hielt es für sein Schicksal, nun in diesem verfallenen Zustand weiterzuleben. Da er sonst nirgends einen Halt fand, hatte er sich als letzten Ausweg an den Gemeindepriester gewendet. Der sagte zu ihm: Herr Professor, das Leben geht weiter. Wir erwarten Sie nächsten Sonntag hier in unserer Kirche. Sie werden sehen, das gibt Mut. Gottes Fami-

Gruppenfoto mit den Teilnehmern des Camps, organisiert von der Erzdiözese Iași.

Pfr. Nicodim Petre.

lie ist hier in unserer Gemeinde, es sind gute Menschen, Sie werden mit Ihnen sprechen und das wird Sie seelisch stärken. Unsere Gläubigen werden Sie gerne willkommen heißen und Sie unterstützen. Es sind fromme Menschen, Sie werden sie kennenlernen!“ Der Dialog mit dem Professor dauerte fast eine Stunde. Der Priester hat alles getan was er konnte, um ihn zu ermutigen und der Kirche näher zu bringen, damit er zum Gottesdienst kommt und sich mit den anderen Gläubigen trifft. Am Sonntag kam der Professor zur Kirche, blieb während des Gottesdienstes, bekreuzigte sich linkisch, und zum Schluß tat er, was er auch bei den anderen sah; er küsste die Ikonen, nahm heiliges Antidoron... Dann hat er sich umgesehen, um mit den „Brüdern aus Gottes

Familie“, der Gemeinde, zu sprechen, um sie kennenzulernen und seinen Kummer zu teilen, wie der Priester es ihm empfohlen hatte. Er versuchte, mit einigen der Gläubigen zu sprechen, aber die haben nur höflich geantwortet und sind dann ihren eigenen Angelegenheiten nachgegangen. So blieb er schließlich allein mit dem Mann in der Kirche zurück, welcher die Stühle zurechtrückte und kehren wollte. Der Professor ging enttäuscht zum Altar, um mit dem Priester zu sprechen und sagte zu ihm: „Vater, es war nicht so, wie Sie es mir geschildert haben.“ Und der Priester fragte: „Was meinen Sie denn?“ „Na, Sie haben mir doch gesagt, ich solle hier die Familie Gottes unserer Gemeinde treffen, und dass sie mit mir sprechen und mich unterstützen würden, mir helfen, meinen

Kummer zu überwinden, aber niemand hat mit mir gesprochen. Alle sind gegangen und ich konnte mit keinem reden.“

N.P.: „Haben Sie verstanden, Vater?“, fragte mich Seine Eminenz Pater Pavlos. Viele unserer Gläubigen haben das kirchliche Bewusstsein nicht, denn sie verstehen nicht, dass der Mensch neben ihnen Teil des Laibes Christi ist! Dass jeder getaufte Christ mein Bruder, meine Schwester ist, Teil der Kirche, dieses geheimnisvollen Laibes Christi. Es hat keinen Sinn, im Rahmen der Jugendarbeit diverse Aktivitäten zu organisieren, wenn die Gemeinde die Jugendlichen nicht aufnimmt, weil die Mitglieder der Pfarrei gleichgültig sind und nicht bei der Integration der Jungen in die Kirche mithelfen, die jungen Menschen zu integrieren, um Anteil zu nehmen an ihrem Weg zu Gott. Mit an-

deren Worten: wenn sie nicht als Gottes Familie zusammenarbeiten.

***

Der Erfolg der Annäherung, ja der Freundschaft unserer Jugend mit Gott in der Kirche hängt eben wesentlich auch von den Gemeindemitgliedern ab, von ihrer Beteiligung, beziehungsweise ihrer Abwesenheit bei der missionarischen und pastoralen Arbeit. Es gibt Menschen, die sich deshalb in unserer Gemeinde nicht wiederfinden, weil die anderen nicht das geistliche Klima und die entsprechende Atmosphäre schaffen, um zu Christus einzuladen. Auf der anderen Seite gibt es auch Christen, die versuchen, ihre Seelenruhe zu bewahren, indem sie sich von den anderen Brüdern und Schwestern distanzieren

Ausschnitt aus den Camps, organisiert von der Erzdiözese Iași.

und sich deshalb nicht zu sehr am Leben der Pfarrei beteiligen.

Vater Stăniloae sagt uns, dass die Heiligen in der Gemeinschaft mit den anderen, aus der Heiligkeit keine Barriere aufbauen. Im Gegenteil, je größer die Heiligkeit, umso mehr wächst auch die Öffnung und Liebe zu den Menschen. Die Liebe zum Mitmenschen zeigt sich für sie vor allem im Gebet wie im demütigen Dasein und Dienen.

Manche jungen Leute fragen sich: wo ist unser Platz und was ist unsere Rolle in der Kirche? Was bedeutet das? Ihr Platz und ihre Rolle sind das, was ihnen der Priester und die Gemeinde anbieten. Wenn wir ihnen keinen Platz machen, werden sie sich anderswo einen Platz suchen und finden.

***

Die Seelsorge der Jugendlichen und die Mission unter ihnen braucht Zeit, setzt Geduld voraus, dass jeder junge Mensch ein Abbild Gottes ist, ein einzigartiges Universum, dass jeder die Veranlagung zur Heiligkeit hat, dass er von Gott geliebt und erwartet wird. Die Mission in den Reihen der Jugendlichen setzt das Respektieren ihrer Freiheit voraus. Sie sind empfindlich, und einige von ihnen sehr verletzlich und zerbrechlich.

Die pädagogische Wissenschaft besagt, dass Jugendliche bestimmte Bedürfnisse haben, und wenn diese erfüllt werden, sie in der Nähe des Lehrers bleiben werden. Diese Bedürfnisse zu erkennen ist für alle Eltern und alle Priester, also geistlichen Väter nützlich. Das wären: das Bedürfnis, angehört zu werden, das Bedürfnis geschätzt und anerkannt zu werden (dessen, was er oder sie ist, es geht um das Sein, nicht ums Haben), das Bedürfnis zu träumen, das Bedürfnis nach Intimität, das Bedürfnis, die

Umgebung zu beeinflussen (berücksichtigt zu werden und eine eigene Meinung zu haben und zu äußern). Schließlich das Bedürfnis nach gegenseitigem Vertrauen.

Dazu kommt, dass es nicht einfach ist, als Elternteil, Lehrer oder Priester vor einem Jugendlichen zu stehen. Du bist vor jungen Menschen einer fortwährenden Beichte ausgesetzt. Es bringt nichts, sich als jemand anders darstellen zu wollen oder zu wünschen, man möge anders wahrgenommen werden als man es ist. Sie spüren das Falsche und Gekünstelte. Wir können sie nicht austricksen. Entweder sind wir authentisch und werden beachtet, oder, wenn nicht, dann nicht... Zwischen Jugendlichen muss man sich ständig neu hinterfragen und einbringen.

Im Gespräch mit jungen Leuten stoßen wir auf Schwierigkeiten, uns mit ihnen zu verständigen. Sie verstehen die Wörter, Predigten und Märchen nicht mehr. Die Wahrheit ist, dass sowohl von Seiten der Kirche, als auch der Gesellschaft im Allgemeinen her, die Kapazität zur Integration der Jugendlichen verringert ist.

Jungen Menschen brauchen Unterstützung bei deren Suche und dem Herantasten zur Kirche, beim Begegnen mit Versuchen, nicht um die Hoffnung auf die Zukunft der Kirche zu sichern, sondern um deren eigenen, persönlichen Lebens und Heils willen. Die Jugendlichen sind die Zukunft, aber bis zur Zukunft sind sie die Gegenwart der Kirche. Sie haben jetzt Rat, Weisung, Ermutigung, Gebet, Heiliges Abendmahl... nötig. Die Jugend ist vor allem die Gegenwart der Kirche. Sind wir dazu imstande, unseren jungen Menschen dabei zu helfen, all diese Diversität, welche ihnen angeboten wird, zu verstehen und anschließend zu überwinden, und gleichzeitig mit dem Gesicht auf Gott gerichtet zu bleiben?

Es gibt eine Krise in der Welt, die bekannte Unfähigkeit, die kulturellen und

Heilige Liturgie – Putna-Kloster.

moralischen Werte an die Jugend weiterzugeben. Diese Krise gab es schon immer, aber jetzt scheint sie besonders schwer zu sein. In dieser Welt, mit all ihren heutigen Herausforderungen sind wir berufen, die Jugendlichen einzuladen, Christus kennenzulernen und sich in der Kirche wohlfühlen und sie auf dem Weg des Erfahrens und Befreundens mit Gott zu begleiten.

Über Jahre werden sie sich daran erinnern, dass ihnen jemand in der Zeit ihrer Suche und Konfusionen eine Hand gereicht hat. Dass man sie nicht im Namen der Freiheit alleingelassen hat. Später dann, in der Ewigkeit, werden wir vollkommen verstehen, dass all diese Arbeit keine Zeitverschwendung war.

Übersetzung: Sibylle Maria Ciripoi und Wilhelm Christoph Warning

1 Timotheus 4,

12 Niemand soll dich wegen deiner Jugend gering schätzen. Sei vielmehr den Gläubigen ein Vorbild in deinen Worten, in deinem Lebenswandel, in der Liebe, im Glauben, in der Lauterkeit!

Psalm 119,

9–10 Wie geht ein junger Mann seinen Pfad ohne Tadel? Wenn er dein Wort beachtet. 10 Ich suche dich mit ganzem Herzen. Lass mich nicht abirren von deinen Geboten!

Al cincilea anotimp scandinav

Răzvan Bucuroiu

Am fost de câteva ori în Scandinavia, la invitația episcopului Macarie Drăgoi. Am surprins acolo toate anotimpurile, în succesiunea lor. E frumos primăvara, când dezghețul scoate viața la iveală din toți porii pământului pietrificat de ger. E misterios și toamna, când cețurile nordului parcă mai abitur fac să pălească frunza pădurilor nesfârșite și melancolia luminii se instalează rapid. Iarna e ca de poveste, de bună seamă: cu reni, cu troiene de zăpadă pe un cer sticlos, cu urme de abur peste așezări. Iar vara ai zice că nu are cum să se lase dusă de acolo: totul e vibrație, aer parfumat dinspre pădurile de pini, vele albe jucând în zig-zag peste ochiuri de mare

albăstriei, stoluri de păsăret și cârduri de oameni veseli.

Un singur anotimp însă le leagă pe toate, iar el nu se schimbă, nici nu se împuținează. Acest anotimp așează bucurie pe fața oamenilor, căldură în case, emoție în vetrele de rugăciune, creează comuniune din te miri ce, și te miri unde. Anotimpul se numește *credința*, credința creștin-ortodoxă. A pătruns printre nordici subtil ca zefirul, ușurel ca o umbră de pasăre în zbor, discret ca o găză care polenizează cu voioșie florile întâlnite în cale. Purtătorul și vestitorul acestui anotimp sufletesc este *surâzătorul* episcop Macarie, o mână de om strivit de o desagă grea pe umăr, cu o cruce simplă, de lemn, la gât și cu un troler veșnic în urma lui. Cel mai sincer și continuu surâs (întipărit natural pe fața purtătorului său!) de care am avut parte și eu se oferă lumii întregi, fără excepție, făcând să cadă zidurile neîncrederii, ale in-

PS Macarie – Botez doi adulți – Stockholm 2023.

PS Episcop Macarie – Botez tânără chinezoaică – Gotenborg.

diferenței, ale vrăjmășiei din nimic. Oricine poate surâde o vreme. Se poate strădui, atunci când convențiile sociale o impun, să-și imprime o mimică destinsă, binevoitoare; sau, cum spun francezii, artizani ai politeții bine drămuite public, *sourire figé*; ori englezii, alți performeri ai cutumelor sociale – *frozen smile*. Dar nici un om nu poate surâde, tot timpul, vreme de 15 ani. Doar dacă nu cumva aceasta este structura, fibra lui sufletească autentică. Dar ce spun eu aici? L-am surprins surâzând și în somn, într-o lungă călătorie cu avionul, pe scaunul rigid de la geamul prin care intra o enormă lună, legănându-se peste imensitățile Atlanticului de Nord...

A surâde celorlalți, a fi afabil, politicos, condescendent și grijuliu trădează adevărata ta alcătuire sufletească. Dar mai e ceva: indică faptul că omul care stă în fața noas-

tră e călugăr. Călugăr misionar cu milioane de kilometri parcurși, episcop al volburei Nordului, monah al ascezei în sala de așteptare a ferry-boat-ului, părinte al dezrădăcinaților. Numai un adevărat călugăr face această ascultare cu zâmbetul pe buze, numai un om conștient de lucrarea la care este chemat de Hristos vedește seninătatea privirii, nu scade nivelul de zâmbet, nu cedează umanului care... obosește, se satură, vrea o pauză, vrea altceva. Călugăr și atât!

Mă gândeam cu nostalgie la începutul lucrării sale în episcopia Nordului, pornită de la iarbă – și aceea înghețată bocnă. De fapt, sunt de-o vârstă, s-au crescut unul pe altul: episcopul a făcut posibilă apariția acestei unități tip 112 a iubirii printre străini, iar episcopia, slujirea în sine l-a crescut și l-a confirmat ca întâistător printre clericii și mirenii de acolo. Care, la început, erau în număr redus, ulterior s-au atras unii pe alții, a sporit numărul lor (din cauzele sociale ale României), apoi s-a dus vestea aflării unui episcop al lor ce se cheamă Macarie și care e tot timpul dispus să-i asculte, iar apoi și să-i dezlege de păcate și să-i elibereze de probleme. Și câte nu are pe suflet un emigrant român! Ce tip de pastorație, ce soi de mângâiere trebuie să aplici pe aceste suflete care au ales calea deloc ușoară a emigrației pentru a-și agonisi traiul în țările Nordul îndepărtat. Nu e simplu deloc, nu e la îndemână, mai ales că oamenii fac sacrificii mari pentru a ajunge la biserică duminică și la marile praznice. Dar și răsplata e pe măsură, căci după o liturghie cu episcopul Macarie (l-am văzut de multe ori slujind cu mare ardoare), după cuvântul de învățătură și după convorbirile de la final, rămâi cu senzația că nu ai pierdut nimic grav în România, că aici poate fi casa ta, credința ta, familia ta, prietenii tăi. România la purtător reprezentată de Macarie al Nordului a devenit o certitudine pentru cei care îi caută proximitatea.

S-au împlinit deja 15 ani de slujire printre românii din Nordul Europei, dar și de cateheză și misiune printre oamenii locului. Este emoționant să vezi exportul de spiritualitate ortodoxă cum prinde pe solul sufletesc al nordicilor, cum niște vlăjgani trecuți de prima tinerețe stau ghemuiți în strana bisericilor răsăritene, unde cântarea în frumoasa limbă română îi cucerește, pur și simplu. Unii nici nu înțeleg bine cuvintele, însă stau nemișcați, cu seriozitatea santinelei veghetoare, cu determinarea celui care a aflat, care a văzut lumina. Aceste cariatide vii, acești stâlpi umani tăcuți presărați între comunităților de limbă latină și de credință greacă printre germanici sunt garanții ale succesului confesional. Ortodoxia, dacă este bine comunicată, are lipici, este seducătoare și creează emoție meta-semantică, para-lingvistică și trans-confesională.

Din toate experiențele alături de blajinul episcop Macarie, cea mai impresionantă pentru mine a fost cea din satul său natal, Spermezeu (Bistrița-Năsăud). Acolo el redevine copil, acolo paloarea chipului devine rumenie, acolo ochii îi râd continuu, acolo face gesturi largi, iuți, precise. Copilul fericit din el iese la iveală; prin toții porii respiră curățenie sufletească și trupească, dovedește o energie ca cea a lui Anteu, personajul mitologic care doar din atingerea cu pământul căpăta puteri supraomenești. Ai impresia că este conectat la un soi de încărcător *fast-charge*, o priză de curent sufletesc ancestral, de energie venită exclusiv din înțelegerea tradiției care nu e literă moartă. Iar emoția cu care vorbește despre oamenii comunei lui, despre locurile natale îți arată clar un lucru: de fapt, omul nu a plecat, niciodată, de acasă! Trăiește aceste două vieți fie în paralel, fie împletite – depinde de situație.

PS Macarie al Europei de Nord – căderea icoanei Maicii Domnului.

PS Macarie al Europei de Nord.

Desigur, nu intenționez să fac un elogiu mai încărcat în aprecieri decât e cazul acum, la împlinirea a 15 ani de arhierie. Însă fiind un martor de început

al lucrării sale în Scandinavia, nu pot nici să tac și nici nu pot să mă prefac că nu știu despre ce vorbim. Trebuie să dau mărturie privitoare la tot dramatismul de început al misiunii scandinave, de zonele umane ostile sau indifferente pe care le-a întâlnit, de efortul uriaș de a edifica o constelație de biserici și mănăstiri în care să slujească oameni dedicați, de rețeaua de sprijin sufletesc pe care a țesut-o peste toată aria Nordului, despre maniera serioasă de lucru în cele administrative, dar, mai presus de orice, despre felul continuu rugător al prezenței sale printre oameni. Și, ca un corolar al celor spuse până aici, simpla lui prezență îți amintește de acest pasaj evanghelic: „Și a zis: Adevărat zic vouă: De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Matei 18, 3).

Prunc la suflet, dar cu engolpionul răspunderii pe grumaz...

Romani 10,

14–15 Dar cum vor chema numele Aceluia în Care încă n-au crezut? Și cum vor crede în Acela de Care n-au auzit? Și cum vor auzi, fără propovăduitor? Și cum vor propovădui, de nu vor fi trimiși? Precum este scris: „Cât de frumoase sunt picioarele celor ce vestesc pacea, ale celor ce vestesc cele bune!”

Efeseni 3,

14–17 Pentru aceasta, îmi plec genunchii înaintea Tatălui Domnului nostru Iisus Hristos, din Care își trage numele orice neam în cer și pe pământ, să vă dăruiască, după bogăția slavei Sale, ca să fiți puternic întăriți, prin Duhul Său, în omul dinăuntru, și Hristos să Se sălășluiască, prin credință, în inimile voastre, înrădăcinați și întemeiați fiind în iubire (...)

Die fünfte skandinavische Jahreszeit

Răzvan Bucuroiu

Ich war ein paar Mal auf Einladung des Bischofs Macarie Dragoi in Skandinavien. Der Reihe nach habe ich dort alle Jahreszeiten erlebt. Es ist schön im Frühling, wenn das Eis taut und das Leben aus der zu Eis erstarrten Erde wieder herauskommt. Es ist geheimnisvoll auch im Herbst, wenn die Nebelschwaden des Nordens wildentschlossen, scheinen den Blättern der unendlichen Wälder zu verfärben und dabei die Melancholie des Lichts früh einsetzt. Der Winter ist wie ein Märchen: mit Rentiere, mit Schneewehen unter dem glasklaren Himmel, mit Spuren von Wasserdunst über die Häuser. Und der Sommer macht den Ein-

druck, sich nicht wegbringen zu lassen: alles ist Vibration, duftende Luft aus den Pinienwäldern, weiße Wellen, die in Zick-Zack über die Wasseraugen der blauen Meere tanzen, Vogelschwärme und Scharen von lustigen Menschen.

Eine einzige Jahreszeit aber verbindet alle anderen Jahreszeiten. Diese ändert sich nicht, sie nimmt auch nicht ab. Sie bringt Freude in den Gesichtern der Menschen hervor, Wärme in den Heimen, Emotionen in den Gebetshäusern, erzeugt Gemeinschaft aus dem nichts und wo man sie nicht für möglich gehalten hätte. Diese Jahreszeit heißt der *Glaube*, und zwar der christlich-orthodoxe Glaube. Er ist leise und unbemerkt, wie der Westwind Zephyr, zwischen den Nordvölkern durchgedrungen, vorsichtig wie der Schatten eines Vogels im Flug, diskret wie eine Biene, die fröhlich auf ihrem Weg die Blumen bestäubt. Der

SE Bischof Macarie – Taufe eines jungen Dänen, 2023.

SE Macarie von Nordeuropa betet in den Kirchen des Nordens.

Träger und Verkünder dieser Jahreszeit ist der *lächelnde* Bischof Macarie. Er ist klein von Gestalt, erdrückt von einer großen Bürde auf seiner Schulter, mit einem einfachen Holzkreuz am Hals und stets seinen Koffer hinter sich ziehend. Das ehrlichste und immerwährende Lächeln (von Geburt an geprägt auf seinem Gesicht!) wurde auch mir geschenkt und es bietet sich der ganzen Welt an, ohne Ausnahme. Dieses Lächeln reißt die Wände des Misstrauens ab, der Gleichgültigkeit und des unnötigen, blinden Hasses aus dem nichts. Jeder kann eine Zeitlang lächeln. Er kann sich bemühen, wenn die sozialen Konventionen es verlangen, eine entspannte und freundliche Mimik zu zeigen. Oder wie die Franzosen sagen – die wahre Künstler der sorgsam abgewogenen Höflichkeit in der Öffent-

lichkeit sind – *sourire figé*; oder die Engländer – auch sie Meister der sozialen Überlieferungen sind – *frozen smile*. Aber kein Mensch kann 15 Jahre lang immerwährend lächeln. Außer, dass er so strukturiert ist, dass diese Art seine authentische seelische Grundverfassung ist. Aber, was sage ich hier? Ich habe ihn überrascht, auch im Schlaf lächelnd zu sehen, auf einer langen Flugreise, auf dem harten Stuhl am Fenster, wo ein riesiger Mond reinstrahlte, schaukelnd über die Immensität des Nordatlantik...

Die anderen anzulächeln und dabei freundlich und höflich, respektvoll und fürsorglich zu sein, verrät deine wahre seelische Grundverfassung. Dazu noch: es zeigt die Tatsache, dass der Mensch vor uns ein Mönch ist. Ein Mönch als Missionar, der Millionen von Kilometern zurückgelegt hat, der Bischof in den Stürmen und Gewitter des Nordens ist, ein Mönch der Askese im Wartesaal des Fährschiffs, ein Vater der Entwurzelten. Nur ein *wahrhaftiger* Mönch erfüllt gehorsam und lächelnd diese Mission. Nur ein Mensch, dem bewusst ist, was für eine Aufgabe Gott ihm auferlegt hat, zeigt den klaren Blick, vermindert nicht sein Lächeln, gibt nicht auf, wenn er als Mensch ermüdet, überdrüssig wird, sich eine Pause wünscht, etwas anderes will. Mönch und das ist alles!

Ich dachte mit Nostalgie über die Anfänge seiner Arbeit im Bistum von Nordeuropa nach, die mit dem eisgefrorenen Gras anfangen. Eigentlich sind sie gleichaltrig, sie haben sich gegenseitig beim Wachsen geholfen: der Bischof hat ermöglicht, dass das Bistum als Einrichtung (wie die Notrufnummer 112) der Liebe in der Fremde entstanden ist. Und das Bischofsamt, sein eigenes Dienen hat ihm geholfen, sich zu entwickeln und hat ihn bestätigt als Vorsteher zwischen den

Klerikern und den Laien dort. Sie waren wenige am Anfang, dann sind immer mehr dazugekommen (ausgewandert aus Rumänien aus sozialen Gründen), später hat sich die Nachricht verbreitet, dass sie ein Bischof namens Macarie haben. Der ist jederzeit bereit, sie anzuhören, sie von ihren Sünden zu befreien und sie von den Problemen zu erlösen. Und was liegt nicht alles auf der Seele eines rumänischen Emigranten! Was für eine Art von Betreuung, auf was für eine Weise musst du diese Seelen trösten, die den schweren Weg der Emigration, im weiten Norden, für ein besseres Leben gewählt haben! Überhaupt ist es nicht einfach, besonders weil die Menschen große Opfer bringen, um am Sonntag oder an den großen Feiertagen in die Kirche zu kommen. Aber auch die Belohnung ist groß, weil nach einer Heiligen Liturgie

mit dem Bischof Macarie (ich habe ihn oft mit viel Eifer dienen gesehen), nach dem Wort der Erläuterung und nach den Gesprächen zum Schluss, bleibst du mit dem Gefühl, dass du nichts Wichtiges im Rumänien verloren hast. Dass hier dein Haus sein kann, dein Glaube, deine Familie, deine Freunde. Rumänien repräsentiert durch den Bischof Macarie des Nordens wurde zu einer Gewissheit und einer Zuverlässigkeit für diejenigen, die ihn suchen.

Seit 15 Jahre dient Bischof Macarie zwischen den Rumänen Gott und den Menschen im Norden Europas, aber er macht Mission und Katechese auch zwischen den Einheimischen. Es ist sehr bewegend zu sehen, wie der Export der orthodoxen Spiritualität Wurzeln in den seelischen Grund der Nordländer schlägt. Wie die großen, reifen Männer

SE Macarie mit zwei neu getauften Kindern.

Gebet zur Weihe des Taufwassers.

eng gedrängt in den Stühlen der Ostkirchen sitzend, erstürmt und entwaffnet werden von den schönen und einfachen Liedern in rumänischer Sprache. Manche verstehen die Worte nicht mal gut, aber sie stehen still, mit dem Ernst der wachsamem Schildwache, mit der Bestimmung des Menschen, der das Licht gesehen hat. Diese lebendigen Säulen, diese schweigenden, menschlichen Pfeiler, gesät zwischen den Gemeinschaften von Lateinsprachen und griechischen Glaubens inmitten der Germanen, sind die Garanten des konfessionellen Erfolgs. Die Orthodoxie, wenn sie gut kommuniziert wird, ist wie ein Kleber, ist verführerisch und erschafft eine Emotion, die meta – semantisch, paralinguistisch und transkonfessionell ist.

Von allen Erfahrungen neben dem sanften Bischof Macarie sind für mich die beeindruckendsten, die aus seinem Heimatdorf, Spermezeu (Kreis Bistrita-

Nasaud). Dort wird er wieder zu Kind, dort wird die Blässe des Gesichts zur Gesichtsröte, dort lachen seine Augen unablässig, dort macht er weite, flinke, präzise Gesten. Das glückliche Kind in ihm zeigt sich; durch jede Zelle atmet er eine seelische und körperliche Reinheit. Er zeigt eine Energie wie die des Anteu, mythologische Gestalt, die bloß durch die Berührung mit der Erde übermenschliche Kräfte bekam. Du hast das Gefühl, dass du angeschlossen bist an eine Ladestation *fast-charge*, eine Steckdose für altertümlichen seelischen Strom. Die Energie kommt aus dem Verständnis der Tradition und die Tradition ist kein totes Alphabet. Der Bischof spricht über seinen Heimatort samt seinen Menschen mit sehr viel Ergriffenheit. Das zeigt sehr klar, dass dieser Mensch, im Grunde genommen, nie von zuhause weggegangen ist! Er lebt diese zwei Lebensweisen oder parallel, neben-

einander, oder sie verschmelzend – je nach Situation.

Zum 15. Jubiläum seit seiner Bischofsweihe möchte ich eine verdiente, angemessene Würdigung vornehmen. Ich war vom Anfang an ein Zeuge seiner Arbeit in Skandinavien. Darum kann ich weder schweigen, noch vortäuschen, dass ich nicht weiß, wovon wir sprechen. Ich muss Zeugnis ablegen über die ganze Dramatik seiner Anfänge in der skandinavischen Mission: über die feindlichen oder gleichgültigen menschlichen Siedlungen, die ihm begegnet sind; über die enorme Anstrengung eine Reihe von Kirchen und Klöstern zu errichten, wo geeignete, hingebungsvolle Menschen dienen; über den Aufbau eines Netzes für seelischen Beistand in der ganzen Nordregion und der seriösen administrativen Arbeitsweise. Aber wichtiger als alles andere ist sein immerwährendes betendes Dasein zwischen den Menschen. Wie eine Schlussfolgerung erinnert seine einfache Präsenz an die evangelische Textstelle: „Und Jesus sagte: Amen, das sage ich euch: Wenn ihr nicht umkehrt und wie die Kinder werdet, könnt ihr nicht in das Himmelreich kommen“ (Matthäus 18, 3). Er trägt das Kind in seiner Seele, sowie das Engolpion der Verantwortung um den Hals...

Übersetzung: Maria Sibylle Ciripoi

Mutter Gottes – Beschützerin der Rumänen aus aller Welt.

4 Mose 6,

24 Der Herr segne dich und behüte dich. Der Herr lasse sein Angesicht über dich leuchten und sei dir gnädig. Der Herr wende sein Angesicht dir zu und schenke dir Frieden.

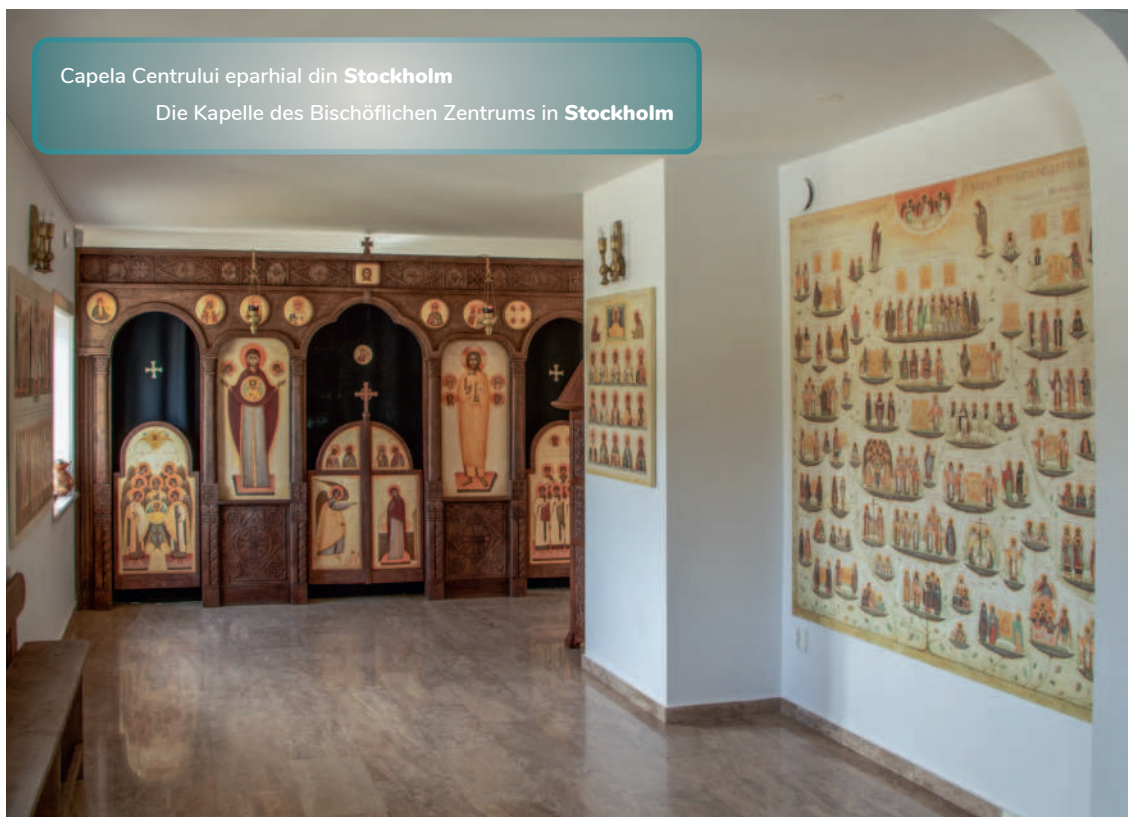
Catedrala Mítropolitană din **Nürnberg**
Die Metropolitan Kathedrale in **Nürnberg**

Catedrala Mítropolitană – vedere la interior
Die Metropolitan Kathedrale – Ansicht von innen

Centrul eparhial din **Stockholm**
Bischöfliches Zentrum in **Stockholm**

Capela Centrului eparhial din **Stockholm**
Die Kapelle des Bischöflichen Zentrums in **Stockholm**

Așezământul bisericesc din **München**

Das rumänische Kirchenzentrum in **München**

Imagine din Sala Crucilor

Bild vom Kreuzsaal